

PROGRAMTANTERV

a

**22. Szociális
ágazathoz tartozó**

5 0923 22 05

SZOCIÁLIS ÉS MENTÁLHIGIÉNÉS SZAKGONDOZÓ SZAKMÁHOZ

1 A SZAKMA ALAPADATAI

- 1.1 Az ágazat megnevezése: Szociális
- 1.2 A szakma megnevezése: Szociális és mentálhigiénés szakgondozó
- 1.3 A szakma azonosító száma: 5 0923 22 05
- 1.4 A szakma szakmairányai: —
- 1.5 A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.6 A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje: 5
- 1.7 Ágazati alapoktatás megnevezése: Szociális ágazati alapoktatás
- 1.8 Kapcsolódó részsakmák megnevezése: —

2 A KÉPZÉS SZERKEZETE ÉS TARTALMA

A programtantervvel kitöltött időkeret – a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet 13.§ (4) bekezdésének megfelelően – tartalmaz a szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet (szabad sáv).

A szabad sáv szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

Az elmélet és a gyakorlat a dokumentumban nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást. Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgy teljes tartalmát tekintve az órakeretnek minimálisan hány százalékát kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja, és minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására.

A szakirányú oktatásban a tantárgyakra meghatározott időkeret és tartalom kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám, valamint a tantárgyak és témakörök óraszámának évfolyamonkénti megoszlása és sorrendje – a szakmai vizsga követelményeire tekintettel – pedig ajánlás.

A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítés során az ágazati alapoktatáshoz tartozó tantárgyak oktatását a szakmai oktatás első félévében kell megszervezni.

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszama évfolyamonként

	Évfolyam	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	A képzés összes óraszama
	Évfolyam összes óraszama	1182	1068	993	3243
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	18	0	0	18
	Álláskeresés	5			5
	Munkajogi alapismeretek	5			5
	Munkaviszony létesítése	5			5
	Munkanélküliség	3			3
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	62	62
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések			11	11
	Önéletrajz és motivációs levél			20	20
	„Small talk” – általános társalgás			11	11
	Állásinterjú			20	20
Szociális ágazati alapképzés	Szakmai személyiségfejlesztés	144	0	0	144
	Kommunikációs készségfejlesztés	44			44
	Viselkedéskultúra	36			36
	A reális énkép ismerete	46			46
	Konfliktuskezelés	18			18
	Pszichológia	72	0	0	72
	Általános és személyiséglélektani ismeretek	16			16
	Fejlődéslélektani alapok	24			24
	Szociálpszichológiai alapismeretek	20			20
	Családi mentálhigiéné	12			12
	Egészségügyi ismeretek	72	0	0	72
	Az emberi test felépítése	26			26
	Népegészségtani alapismeretek	12			12
	Gyógyszertani alapok	10			10
	Egészségkultúra	12			12
	Környezetvédelem és fenntarthatóság	12			12
	Elsősegélynyújtás alapismeretei	54	0	0	54
	Az elsősegélynyújtás alapjai	6			6
	Elsődleges teendők vészhelyzetekben	6			6
	A segélyhívás folyamata, újraélesztés	6			6
	Eszméletlen sérült	10			10
	Baleseti sérülések	6			6
	Mérgezések	6			6
	Belgyógyászati állapotok és ellátásuk	14			14

	Társadalomismeret	72	0	0	72
	A mai magyar társadalom	18			18
	Demográfia és népesedés	18			18
	Család és háztartás	18			18
	Az emberi szükségletek rendszere	18			18
	Szociális ismeretek	144	0	0	144
	Szociális ellátórendszer ismerete	12			12
	A szociális segítség etikája	22			22
	Ismerkedés a szociális ellátórendszer intézményeivel	24			24
	Krízis- kitől kérhetek segítséget	10			10
	Függőség - szenvedély	26			26
	Humán szolgáltatások	26			26
	Szociális gondoskodás	24			24
	Tanulási terület összórászama	558	0	0	558
Mentálhigiénés feladatok	Mentálhigiénés alapismeretek	90	60	47	197
	A mentálhigiéné alapfogalmai	18			18
	A mentálhigiénés segítség módszerei	18	18		36
	Krízis, krízisintervenció	9	18		27
	A segítő kapcsolat	18	24		42
	A gondozás mentálhigiénés vonatkozásai	9		16	25
	Szakmai identitás fejlesztése	18		31	49
	Egészség gondozás és mentálhigiénés rehabilitáció	79	54	82	215
	Az egészség, betegség, prevenció	9	18		27
	Veszélyes életkorok és veszélyeztetett helyzetek	9	18		27
	Az egészségmegőrzés a családban és a családon kívül	16	18		34
	A mentálhigiénés rehabilitáció fogalma, folyamata	9	0		9
	A rehabilitáció feltételei és akadályai	9		16	25
	A rehabilitáció területei és intézményrendszere			16	16
	Rehabilitáció a pszichiátriai ellátásban	9		16	25
	Rehabilitáció a szenvedélybeteg gondozásában	9		16	25
	Habilitáció a fogyatékkal élők gondozásában	9		18	27
	Esetmegbeszélés, szupervízió a gyakorlatban	45	144	0	189
	Esetfeldolgozás		36		36
	Szupervízió		36		36
	Kommunikáció és konfliktuskezelés		18		18
	Szakmai együttműködés és segítő kapcsolat	9	18		27
	A segítő segítése	18	18		36
	Reziliencia és a Burn-out	18	18		36

	Szakmai gyakorlat	45	54	95	194
	Megfigyelési gyakorlat	18			18
	Egészségmegőrzési és rehabilitációs gyakorlat	9			9
	Mentálhigiénés esetmunka gyakorlata	18	18	16	52
	Közösségben vagy csoportban végzett mentálhigiénés munka	0	18	31	49
	Egészségnevelés gyakorlata különböző ellátási területeken		18	16	34
	Aktivitás, foglalkoztatás gyakorlata a különböző ellátási területeken			16	16
	Érdekvédelem			16	16
	Pszichológiai alapismeretek	52	54	47	153
	Bevezetés a pszichológiába, pszichológiai alapfogalmak	18			18
	Fejlődéslélektani alapismeretek	16			16
	Egészséges személyiségfejlődés lélektani alapjai	18			18
	Szociálpszichológiai alapismeretek		18		18
	Egészség pszichológiai alapok		36		36
	A veszteség pszichológiája			31	31
	Pszichoszomatikus betegségek			16	16
	Tanulási terület összórászama	311	366	271	948
Szociális gondozás	Időskorúak támogatási feladatai	180	0	0	180
	Egészségügyi, élettani és kórleletani alapismeretek	36			36
	Időskorúak a társadalomban és a családban	18			18
	Az élettani és kóros öregedés jellemzői	27			27
	Gerontológiai alapismeretek	27			27
	Időseket támogató ellátások	36			36
	Szociálgerontológiai alapismeretek	36			36
	Geriátriai ismeretek	0	36	48	84
	Geriátria értelmezése		18		18
	Diagnosztika idős korban		18		18
	Klinikai geriátria			16	16
	Sürgősségi ellátás, traumatológiai problémák és műtéti javallatok			16	16
	Gyógyszeres terápia idős korban			16	16
	Geriátriai ápolási és gyakorlati ismeretek	0	0	72	72
	Krónikus betegségben szenvedő és fogyatékkal élő idősek ápolásának ismeretei			8	8
	Gyógyíthatatlan betegek ápolása			8	8
	Egészségmegőrzés idős korban			8	8
Rekreáció és szabadidős foglalkozások idős korban			16	16	

Időskorúak gondozásának gyakorlata			24	24
Intézményi és gondozási adminisztráció gyakorlata idősgondozásban			8	8
Pszichiátriai betegek gondozási és gyakorlati feladatai	0	0	112	112
Pszichiátriai betegség értelmezése történelmi koronként			8	8
Pszichiátriai betegségek fiziológiai okai, családi, társadalmi háttere			16	16
Pszichiátriai betegségek fajtái, tünetei			8	8
Addiktológiai betegségek pszichiátriai összefüggései			8	8
Pszichiátriai betegek szociális és egészségügyi ellátása			16	16
Pszichiátriai betegek komplex gondozása			8	8
Pszichiátriai betegek ellátásának etikai és emberi jogi vonatkozásai			16	16
Pszichiátriai betegek intézményi gondozásának gyakorlata			16	16
Intézményi és gondozási adminisztráció gyakorlata pszichiátriai betegek ellátásában			16	16
Addiktológiai betegek gondozási és gyakorlati feladatai	0	0	120	120
Addiktológiai betegség értelmezése történelmi koronként			8	8
Addiktológiai betegségek fiziológiai okai, családi, társadalmi háttere			16	16
Addiktológiai betegségek fajtái, tünetei			8	8
Addiktológiai betegségek pszichiátriai összefüggései			8	8
Addiktológiai betegek szociális és egészségügyi ellátása			16	16
Addiktológiai betegek komplex gondozása			16	16
Addiktológiai betegek ellátásának etikai és emberi jogi vonatkozásai			16	16
Addiktológiai betegek intézményi gondozásának gyakorlata			16	16
Intézményi és gondozási adminisztráció gyakorlata addiktológiai betegek ellátásában			16	16
Fogyatékkal élők gondozási és gyakorlati feladatai	0	0	104	104
Fogyatékoság fogalma, fajtái			8	8
Fogyatékkal élők gondozásának, segítségének megfigyelése, a gondozás lehetőségei			16	16
Részvétel a gondozási, támogatási folyamat tervezésében, dilemmák értelmezése			16	16
Testi ellátás, fizikai érintkezés jelentősége			8	8
Fejlesztés módjai, lehetőségei (Bazális stimuláció)			8	8

	Fejlesztési és rehabilitációs terv készítése, kialakításának és megvalósításának lehetősége			16	16
	Fogyatékkal élők integrációjának elősegítése, akadálymentesítés lehetőségei			16	16
	Gyógyászati segédeszközök fajtái, beszerzése, használatának megtanítása			8	8
	Foglalkoztatás területei: készségfejlesztő, szintentartó, szórakoztató foglalkozások feltételeinek megteremtése. Fejlesztő foglalkoztatás és akkreditált foglalkoztatás			8	8
	Tanulási terület összórászama	180	36	456	672
Egészségügyi ismeretek	Anatómiai és élettani ismeretek	100	0	0	100
	Emberi test felépítése, szerveződés szintjei	3			3
	Mozgásrendszer felépítése működése	9			9
	Légzőrendszer felépítése, működése	6			6
	Keringési rendszer felépítése, működése	18			18
	A vérképzőrendszer és nyirokrendszer felépítése, működése	9			9
	Emésztőrendszer felépítése, működése	15			15
	A vizelet kiválasztó és szaporodó szervrendszer felépítése, működése	14			14
	A hormonális rendszer felépítése, működése	5			5
	Idegrendszer felépítése, működése	13			13
	Az érzékszervek	8			8
	Egészségügyi alapismeretek	15	117	0	132
	Általános kórtani és immunitástani ismeretek	15			15
	Részletes kórtani ismeretek		45		45
	Mikrobiológiai és járványtani alapismeretek		18		18
	Népegészségügyi és környezetegészségügyi alapismeretek		18		18
	Egészségvédelem, egészségfejlesztés		18		18
	Higiéné - Fertőtlenítés, sterilizálás, infékcókontroll		9		9
	Készségfejlesztés az ápoló egészségnevelő és higiénés tevékenységeiben		9		9
	A szakgondozó ápolási feladatai diagnosztikai és terápiás beavatkozások során	0	81	18	99
	Diagnosztikai és terápiás alapismeretek		36		36
	Készségfejlesztés a diagnosztikai célú ápolói tevékenységekben		9		9
Gyógyszertani és gyógyszerelési ismeretek		18		18	
Speciális gyógyszerelési ismeretek, feladatok		9		9	

	Készségfejlesztés a terápiás célú ápolói tevékenységekben és az ápolási dokumentumok vezetésében, kezelésében		9	18	27
	Elsősegélynyújtás	0	45	0	45
	Elsősegélynyújtási alapismeretek		3		3
	Elsősegélynyújtási algoritmusok és alkalmazásuk a sérülteknél		20		20
	Hirtelen rosszullétek és ellátásuk		12		12
	Tömegkatasztrófa. Teendők tömegkatasztrófa esetén		4		4
	Munka-, tűz-, és balesetvédelmi alapgalmak és feladatok ellátása		6		6
	Ápolástani, gondozástani ismeretek	0	135	31	166
	Ápolási és gondozási alapismeretek		18		18
	Ápolási modellek. Ápolási folyamat.		9		9
	Egészséges és akadályozott ember gondozása, ápolása		18		18
	Gyógyíthatatlan, haldokló beteg gondozása és ápolása		9		9
	Ápolási beavatkozások		18		18
	Készségfejlesztés ápolási beavatkozások során		18	16	34
	Betegmegfigyelés		27		27
	Készségfejlesztés a betegmegfigyelési tevékenységekben és az ápolási dokumentumok vezetésében, kezelésében		18	15	33
	Tanulási terület összórászama	115	378	49	542
A szociális munka és a szociálpolitika alapjai	Szociálismunka gyakorlata	0	126	62	188
	Általános szociális munka		36	0	36
	Szociális munka értékei, etikai kódex		18	0	18
	Szociális munka egyénnel és családokkal		36	0	36
	Szociális munka csoportokkal		0	16	16
	Közösségi szociális munka		0	15	15
	Kommunikációs és laborgyakorlatok		18	16	34
	Esetfeldolgozás		18	15	33
	Szociálpolitikai és jogi alapismeretek	0	90	31	121
	Szociálpolitikai alapismeretek		18		18
	A szociális intézményrendszer		18		18
	Családjogi alapismeretek, családtámogatási rendszer		18		18
	Jogi esetfeldolgozás		18	16	34
	Adminisztráció		18	15	33

	Társadalomismeret	0	36	0	36
	Társadalomismereti alapfogalmak		12		12
	A mai magyar társadalom jellemzői		12		12
	A társadalmi helyzet és az egészség összefüggései		12		12
	Portfólió	0	36	62	98
	A portfólió készítés alapja		5		5
	Bemutakozás, célkitűzés		5		5
	Dokumentumgyűjtés		26	32	58
	Összegzés, reflexió			15	15
	Felkészülés a szóbeli prezentációra			15	15
	Tanulási terület összóraszám	0	288	155	443
Egybefüggő szakmai gyakorlat:		160	160		

3 A TANULÁSI TERÜLETEK RÉSZLETES SZAKMAI TARTALMA

3.1 Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület

A tanulási terület tantárgyainak összóraszáma: 18 óra

A tanulási terület tartalmi összefoglalója

A Munkavállalói ismeretek tanulási terület elsajátításával a tanuló önismeretet szerez, meghatározza a céljait. Megismerkedik környezetének munkaerőpiaci helyzetével. Megtanulja, milyen foglalkoztatási formában tud majd elhelyezkedni munkavállalóként. Megismeri, hogy tanulói jogviszonyában is foglalkoztatható szakképzési munkaviszony keretében. Megtanulja az ehhez a jogviszonyhoz kapcsolódó jogait és kötelezettségeit. A tanuló megismeri a munkavállaláshoz, a munkaviszony létesítéséhez szükséges alapismereteket, amelyeket a gyakorlati, mindennapi tevékenysége során alkalmazni tud.

3.1.1 Munkavállalói ismeretek tantárgy 18 óra

3.1.1.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tanuló általános felkészítése az álláskereső módszereire, technikáira, valamint a munkavállaláshoz, a munkaviszony létesítéséhez szükséges alapismeretek elsajátítására.

3.1.1.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

3.1.1.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

3.1.1.4 A képzés órakeretének legalább 0%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.1.1.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Megfogalmazza saját karriercéljait.	Ismeri saját személyisége jellemvonásait, annak pozitívumait.	Teljesen önállóan	Önismerte alapján törekszik céljai reális megfogalmazására. Megjelenésében igényes, viselkedésében visszafogott. Elkötelezett a szabályos foglalkoztatás mellett. Törekszik a saját munkabérét érintő változások nyomon követésére.	
Szakképzési munkaviszonyt létesít.	Ismeri a munkaszerződés tartalmi és formai követelményeit.	Instrukció alapján részben önállóan		
Felismeri, megnevezi és leírja az álláskereső módszereit.	Ismeri a formális és informális álláskeresési technikákat.	Teljesen önállóan		Internetes álláskeresési portálok információkat keres, rendszerez.

3.1.1.6 A tantárgy témakörei

3.1.1.6.1 Álláskeresés

Karrierlehetőségek feltérképezése: önismeret, reális célkitűzések, helyi munkaerőpiac ismerete, mobilitás szerepe, szakképzések szerepe, képzési támogatások (ösztöndíjak rendszere) ismerete

Álláskeresési módszerek: újsághirdetés, internetes álláskereső oldalak, személyes kapcsolatok, kapcsolati hálózat fontossága

3.1.1.6.2 Munkajogi alapismeretek

Foglalkoztatási formák: munkaviszony, megbízási jogviszony, vállalkozási jogviszony, közalkalmazotti jogviszony, közszolgálati jogviszony

A tanulót érintő szakképzési munkaviszony lényege, jelentősége

Atipikus munkavégzési formák a munka törvénykönyve szerint: távmunka, bedolgozói munkaviszony, munkaerő-kölcsönzés, egyszerűsített foglalkoztatás (mezőgazdasági, turisztikai időnyomunka és alkalmi munka)

Speciális jogviszonyok: önfoglalkoztatás, iskolaszövetkezet keretében végzett diákmunka, önkéntes munka

3.1.1.6.3 Munkaviszony létesítése

Felek a munkajogviszonyban. A munkaviszony alanyai

A munkaviszony létesítése. A munkaszerződés. A munkaszerződés tartalma.

A munkaviszony kezdete létrejötte, fajtái. Próbaidő

A munkavállaló és munkáltató alapvető kötelezettségei

A munkaszerződés módosítása

Munkaviszony megszűnése, megszüntetése

Munkaidő és pihenőidő

A munka díjazása (minimálbér, garantált bérminimum)

3.1.1.6.4 Munkanélküliség

Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ). Álláskeresőként történő nyilvántartásba vétel

Az álláskeresési ellátások fajtái

Álláskeresők számára nyújtandó támogatások (vállalkozóvá válás, közfoglalkoztatás, képzések, utazásiköltség-támogatások)

Szolgáltatások álláskeresőknek (munkaerő-közvetítés, tanácsadás)

Európai Foglalkoztatási Szolgálat (EURES)

3.2 Munkavállalói idegen nyelv megnevezésű tanulási terület (technikus szakmák esetén)

A tanulási terület tantárgyainak összóraszám: 62óra

A tanulási terület tartalmi összefoglalója

Állások megpályázása idegen nyelven. Önéletrajz és motivációs levél megfogalmazása, az állásinterjú során hatékony idegen nyelvű kommunikáció.

3.2.1 Munkavállalói idegen nyelv tantárgy 62 óra

3.2.1.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók idegen nyelven is képesek legyenek álláshirdetésre jelentkezni, ismerjék az álláskeresés lépéseit, hatékonyan és eredményesen meg tudják vállalítani a kommunikációs célokat egy állásinterjú során.

Megértsék a munkájukhoz kapcsolódó idegen nyelvű álláshirdetéseket, képesek legyenek a munkavállaláshoz kapcsolódóan egyszerű formanyomtatványokat kitölteni, önéletrajzot írni és motivációs levelet a formai és tartalmi követelményeknek megfelelően megfogalmazni, megértsék egy munkaszerződés alapvető idegen nyelvi fordulatait, kifejezéseit.

Az állásinterjú során legyenek képesek idegen nyelven, személyes és szakmai vonatkozást is beleértve bemutatkozni. Az állásinterjú bevezető részében, az általános társalgás során feltett kérdéseket meg tudják válaszolni. Az interjú során tudjanak szándékaikról, elképzeléseikről, jövőbeli terveikről beszélni. Ki tudják fejezni erősségeiket, gyengeségeiket. Rendelkezzenek megfelelő szókinccsel ahhoz, hogy tanulmányaikról és munkatapasztalatukról be tudjanak számolni. Megértsék az adott cég/vállalat honlapján közzétett információkat, és ezzel kapcsolatosan kérdéseket, véleményt tudjanak formálni.

A tantárgy az utolsó évfolyamon kerül oktatásra, így épít a tanulók közismereti tantárgyak keretében elsajátított idegennyelv-tudására, alapvető mondatszerkesztési ismereteikre, valamint a főbb igeidők ismeretére. A tantárgy tanulása során a tanuló ezen ismereteit aktiválja és a munkavállalói szókinccset is alkalmazva gyakorolja.

3.2.1.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

A tantárgy tanítása idegen nyelven zajlik, ezért az oktatónak rendelkeznie kell az adott idegen nyelvből nyelvtanári végzettséggel.

3.2.1.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Idegen nyelvek

3.2.1.4 A képzés órakeretének legalább 0%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.2.1.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Internetes álláskereső oldalakon és egyéb fórumokon (újsághirdetések, szaklapok, szakmai kiadványok stb.) álláshirdetéseket keres. Az álláskeresőkhöz használja a kapcsolati tőkéjét.	Ismeri az álláskeresőket segítő fórumokat, álláshirdetéseket tartalmazó forrásokat, állásokat hirdető vagy álláskeresőket segítő szervezeteket, munkaközvetítő ügynökségeket.	Teljesen önállóan	Törekszik kompetenciáinak reális megfogalmazására, erősségeinek hangsúlyozására idegen nyelven. Nyitott szakmai és személyes kompetenciáinak fejlesztésére. Törekszik receptív és produktív készségeit idegen nyelven fejleszteni (olvasott és hallott szöveg értése, íráskészség, valamint beszédprodukciónak). Szakmája iránt elkötelezett. Megjelenése visszafogott, helyezhető illő. Viselkedésében törekszik az adott helyzetnek megfelelni.	Hatékonyan tudja álláskeresőkhöz használni az internetes böngészőket és álláskereső portálokat, és ezek segítségével képes szakmájának, végzettségének, képességeinek megfelelően álláshirdetéseket kiválasztani.
A tartalmi és formai követelményeknek megfelelő önéletrajzot fogalmaz.	Ismeri az önéletrajz típusait, azok tartalmi és formai követelményeit.	Teljesen önállóan		Ki tud tölteni önéletrajzsablonokat, pl. EuropassCV-sablon, vagy szövegszerkesztő program segítségével létre tud hozni az adott önéletrajztípusoknak megfelelő dokumentumot.
A tartalmi és formai követelményeknek megfelelő motivációs levelet ír, melyet a megpályázandó állás sajátosságaihoz igazít.	Ismeri a motivációs levél tartalmi és formai követelményét, felépítését, valamint tipikus szófordulatait az adott idegen nyelven.	Teljesen önállóan		Szövegszerkesztő program segítségével meg tud írni egy önéletrajzot, figyelembe véve a formai szabályokat.
Kitölti és a munkaadóhoz eljuttatja a szükséges nyomtatványokat és dokumentumokat az álláskereső folyamatának figyelembevételével.	Ismeri az álláskereső folyamatát.	Teljesen önállóan		Digitális nyomtatványok kitöltése, szövegek formai követelményeknek megfelelő létrehozása, e-mailek küldése és fogadása, csatolmányok letöltése és hozzáadása.
Felkészül az állásinterjúra a megpályázni kívánt állásnak megfelelően, a céljait szem előtt tartva kommunikál az interjú során.	Ismeri az állásinterjú menetét, tisztában van a lehetséges kérdésekkel. Az adott szituáció megvalósításához megfelelő szókinccsel és nyelvtani tudással rendelkezik.	Teljesen önállóan		A megpályázni kívánt állással kapcsolatban képes az internetről információt szerezni.

Az állásinterjú, az állásinterjúra érkezéskor vagy a kapcsolódó telefonbeszélgetések során csevegést (small talk) kezdeményez, a társalgást fenntartja és befejezi. A kérdésekre megfelelő válaszokat ad.	Tisztában van a legáltalánosabb csevegési témák szókincsével, amelyek az interjú során, az interjút megelőző és esetlegesen követő telefonbeszélgetés során vagy az állásinterjúra megérkezéskor felmerülhetnek.	Teljesen önállóan		
Az állásinterjúhoz kapcsolódóan telefonbeszélgetést folytat, időpontot egyeztet, tényeket tisztáz.	Tisztában van a telefonbeszélgetés szabályaival és általános nyelvi fordulataival.	Teljesen önállóan		
A munkaszerződések, munkaköri leírások szókincsét munkájára vonatkozóan alapvetően megérti.	Ismeri a munkaszerződés főbb elemeit, leggyakrabban idegen nyelvű kifejezéseit. A munkaszerződések, munkaköri leírások szókincsét értelmezni tudja.	Teljesen önállóan		

3.2.1.6 A tantárgy témakörei

3.2.1.6.1 Az álláskeresés lépései, álláshirdetések

A tanuló megismeri az álláskeresés lépéseit, és megtanulja az ahhoz kapcsolódó szókincsét idegen nyelven (végzettségek, egyéb képzettségek, megkövetelt tulajdonságok, szakmai gyakorlat stb.).

Képessé válik a szakmájához kapcsolódó álláshirdetések megértésére, és fel tudja ismerni, hogy saját végzettsége, képzettsége, képességei mennyire felelnek meg az álláshirdetés követelményeinek. Az álláshirdetésnek és szakmájának megfelelően begyakorolja az egyszerűbb, álláskereséssel kapcsolatos űrlapok helyes kitöltését.

Az álláshirdetések és az űrlapok szövegének olvasása során a receptív kompetencia fejlesztése történik (olvasott szöveg értése), az űrlapkitöltés során pedig produktív kompetenciákat fejlesztünk (írás-készség).

3.2.1.6.2 Önéletrajz és motivációs levél

A tanuló megtanulja az önéletrajzok típusait, azok tartalmi és formai követelményeit, tipikus szófordulatait. Képessé válik saját maga is a nyelvi szintjének megfelelő helyességgel és igényességgel, önállóan megfogalmazni önéletrajzát.

Megismeri az állás megpályázásához használt hivatalos levél tartalmi és formai követelményeit. Begyakorolja a gyakran használt tipikus szófordulatokat, szakmájában használt gyakori kifejezéseket, valamint a szakmája gyakorlásához szükséges kulcsfontosságú kompetenciák kifejezéseit idegen nyelven. Az álláshirdetések alapján begyakorolja, hogyan lehet az adott hirdetéshez igazítani levelének tartalmát.

3.2.1.6.3 „Small talk” – általános társalgás

A small talk elengedhetetlen része minden beszélgetésnek, így az állásinterjúnak is. Segíti a beszélgetésben részt vevőket ráhangolódni a tényleges beszélgetésre, megtöri a kínos csendet, oldja a feszültséget, segít a beszélgetés gördülékeny menetének fenntartásában és a beszélgetés lezárásában. Fontos, hogy a small talk során érintett témák semlegesek legyenek a beszélgetőpartnerek számára, és az adott szituációhoz, fizikai környezethez passzoljanak. Ilyen tipikus témák lehetnek pl. időjárás, közlekedés (odajutás, parkolás, épületen belüli tájékozódás), étkezési lehetőségek (cégnél, környéken), család, hobbi, szabadidő (szórakozás, sport). A tanulók begyakorolják a kérdésfeltevést és a beszélgetésben való aktív részvétel szabályait, fordulatait.

Az állásinterjút megelőzően gyakran telefonos egyeztetésre is sor kerül, ezért a tanulónak fontos a telefonbeszélgetések szabályait és fordulatait is megismernie, elsajátítania.

A témakör során elsősorban a tanulók produktív kompetenciája fejlődik (beszédkészség), de a témához kapcsolódó internetes videók és egyéb hanganyagok hallgatása során receptív készségeik is fejlődnek (hallás utáni értés).

3.2.1.6.4 Állásinterjú

A témakör végére a tanuló képes viszonylagos folyékonysággal, hatékony kommunikációt folytatni az állásinterjú során. Be tud mutatkozni szakmai vonatkozással is. Elsajátítja azt a szakmai jellegű szókinccset, amely alkalmassá teszi arra, hogy a munkalehetőségekről, munkakörülményekről tájékozódjon. Ki tudja emelni erősségeit, és kérdéseket tud feltenni a betölteni kívánt munkakörrel kapcsolatosan.

A témakör tanulása során elsajátítja a közvetlenül a szakmájára vonatkozó, gyakran használt kifejezéseket.

A témakör tanítása során az állásinterjú lefolytatásán kívül fontos, hogy a tanuló ismerje a munkaszerződés azon szakkifejezéseit, részeit is, amelyek szakmájához kötődhetnek.

A munkaszerződések kulcskifejezéseinek elsajátítása és fordítása révén alkalmas lesz arra, hogy a leendő saját munkaszerződését, illetve munkaköri leírását lefordítsa és értelmezze.

A témakör során elsősorban a tanuló produktív kompetenciája fejlődik (beszédkészség), de a témához kapcsolódó videók és egyéb hanganyagok hallgatása során a receptív készségek is fejlődnek (hallás utáni értés), valamint a munkaszerződés-minták szövegének olvasása során az olvasott szövegértés is fejleszhető.

3.3 Szociális ágazati alapoktatás megnevezésű tanulási terület

A tanulási terület tantárgyainak összóraszám: 558 óra

A tanulási terület tartalmi összefoglalója

A szociális ágazat a gyermekjóléti alapellátáshoz- beleértve a bölcsődei ellátást is-, a gyermekvédelmi szakellátáshoz, a javítóintézeti ellátáshoz és a szociális ellátáshoz tartozó szolgáltatásokat foglalja magába. Cél, az embert szerető és jogait tisztelő a szükségletekhez igazodó szolgáltatási tevékenységek elsajátítása, a testi, szellemi, szociális jólét elősegítése. Az alapképzés alatt fejlődik a tanulók önismerete, önmagukkal és másokkal szembeni felelősségérzete, kommunikációja. A képzés alatt megismerik az ágazatra jellemző értékeket, a humánus, a másik ember irányába tanúsított tisztelet és elfogadás képviselőjét, továbbá a szakmaterület tanításának megalapozásához szükséges készségeket, ismereteket.

3.3.1 Szakmai személyiségfejlesztés tantárgy 144 óra

3.3.1.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tanulók pályaszocializációjának, szakmai identitásának elősegítése. A tantárgy tanításának célja, a verbális és nonverbális kommunikációs technikák olyan szintű elsajátítása, melynek birtokában a tanuló képes lesz gondolatának, véleményének a közösségi normák szerinti megfogalmazására, álláspontjának megvédésére, indoklására és érvelésére. A tanulók önbizalmának, kompetenciáinak, készségeinek fejlesztése, melyek segítenek a képzésben résztvevők számára, hogy önmagukat és társaikat jobban megismerjék, az itt elsajátított gyakorlati ismereteket és készségeket a saját életükben és a segítség területén is hasznosítani tudják. A személyiségfejlesztő foglalkozások célkitűzése, hogy olyan ingereket adjon, és oly módon hasson az egyénre, aminek következtében változások induljanak el az egyénben az önreflexió fejlesztésével.

3.3.1.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Pszichológus, viselkedéselemző, mentálhigiénés szakember, aki legalább 5 éves igazolt csoportvezetői tapasztalattal rendelkezik

3.3.1.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Osztályfőnöki órák tematikus tananyagai - énismeret, társismeret. A tanulóknak a családjukban, intézményekben, kortárs csoportokban, társadalmi közegekben szerzett eddigi élettapasztalataira, önismeretére és személyiségének jellemzőire alapozva folynak a tréningyszerű foglalkozások, ahol a kölcsönös interakciók során felmérhetik saját és mások hatását a társas helyzetekben, társas kapcsolatokban.

3.3.1.4 A képzés órakeretének legalább 90%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.3.1.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Ismerteti és alkalmazza a verbális és nonverbális kommunikáció módjait	A kommunikáció fogalma, jelentősége, csatornái	Teljesen önállóan	Vállalja az önprezentációt, mások jelenlétében. Kész a családi identitás, szerepek megismerésére, önkifejezés gyakorlására. Alkalmazza az önismeretfejlesztés, és a szakmai hitelesség megőrzésének technikáit. Együttműködik más szakemberekkel, betartja szakmai illetékessége határait.	Digitális kommunikációs eszközök használata
Ismerteti és alkalmazza az eredményes kapcsolatépítés, kapcsolattartás szabályait, elvárásait	A kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők.	Teljesen önállóan		Online felületek ismerete, használata.
Betartja a meta-kommunikáció távolsági zónáit, szabályozza térközét.	Non-verbális kommunikáció, meta-kommunikáció, proxémika	Teljesen önállóan		
Kommunikációja során bizalmi légkört alakít ki.	A kapcsolattartás szabályai, elvárásai.	Teljesen önállóan		
Alkalmazza az önismeretfejlesztés, a szakmai hitelesség megőrzésének technikáit.	A személyiségfejlesztés eszközei, technikái, kongruencia helyzeti megjelenései.	Teljesen önállóan		Digitális eszközök - visszacsatolás saját kommunikációja fejlesztésére
Értelmezi a konfliktusokat, alkalmazza a konfliktuskezelés különböző módszereit	Konfliktuselméletek.	Teljesen önállóan		
Ismerteti a szakmai titoktartás szabályait.	Szakmai etikai szabályok és alkalmazásuk a szociális szolgáltatások területén, az intézmények etikai kódexei, a szociális szakemberek kompetencia határai.	Teljesen önállóan		
Ismerteti az önelemzést, az önreflektivitás szerepét, valamint a reflektálás módszereit.	A személyiség, énkép összetevői, elemei. Reflexió fogalma, módjai, hatása a személyiségre.	Instrukció alapján részben önállóan		Videofilmek, kisfilmek - saját viselkedési repertoár fejlesztésére.

3.3.1.6 A tantárgy témakörei

3.3.1.6.1 Kommunikációs készségfejlesztés

A kommunikáció fogalma, célja, csatornái

A verbális kommunikáció

A nem verbális kommunikáció

Metakommunikációs jelek
Kongruencia a kommunikációban
Mások kommunikációjának megfigyelése, elemzése
Saját kommunikáció reális észlelése
Saját szükségletekről és érzésekről szóló üzenetek közlése
Társak visszajelzéseinek fogadása
Kapcsolatteremtő készség fejlesztése a pozitív énkép függvényében

3.3.1.6.2 Viselkedéskultúra

Az etikett és protokoll szabályai a mindennapi életben
A mindennapi viselkedéskultúra alapszabályainak elsajátítása
Az udvarias és asszertív viselkedés szabályai
Bizalmi légkör kialakítása
Kapcsolatteremtés szabályai
Kapcsolatépítés, kapcsolattartás szabályai, elvárásai
Bemutakozás illemtana – az első benyomás jelentősége
Köszönési formák
Telefonálás illemtana
Írásbeli, szóbeli közlések illemtana
A társas kapcsolatok területén való bánásmód irányelveinek alkalmazása szituációs gyakorlatok keretében
A szakmai együttműködés összefüggései, etikai szabályai és dilemmái
A kompetenciahatárok és a titoktartási kötelezettség helyes értelmezése
A szakmai partnerkapcsolatok ápolásának módjai

3.3.1.6.3 A reális énkép ismerete

A saját én tartalmai, tudatos identitás, a személyiség belső mozgásai, dinamizmusai
Az érett, felnőtt személyiség fogalma és aspektusai
A szerzett viselkedésminták, értékek és belső késztetések összehangolása
A személyén belüli érzelmi-indulati ellentmondások
A másik emberre adott reakcióinak sokszínű élményháttere
Agresszió fogalma és kezelése
A személyes kompetencia hatása a környezetre
A mentálhigiénés jóllét állapotának jellemzői
Rekreációs lehetőségek

3.3.1.6.4 Konfliktuskezelés

A konfliktus fogalma, felismerése
Konfliktuskezelési stratégiák
Kommunikáció konfliktushelyzetekben
Konfliktuskezelő stratégiák felmérése és a stratégiák összefüggései
A hatékony konfliktuskezelés gyakorlata
A konfliktuskezelés a családi kapcsolatokba
A konfliktuskezelés a baráti kapcsolatokban
A szakmai kommunikáció, a kulturált vitakészség és a konfliktuskezelés fejlesztése
A meggyőzés kommunikációs eszközeinek alkalmazás

3.3.2 Pszichológia tantárgy

72 óra

3.3.2.1 A tantárgy tanításának fő célja

A saját-, illetve mások lelki folyamatainak ismerete, értelmezése és kezelése. A fejlődéslélektan törvényszerűségeinek, sajátosságainak megismerése és a társas kapcsolatok hatásmechanizmusának ismerete és alkalmazása.

3.3.2.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Viselkedéselemző, pszichológus, mentálhigiénés szakember, pszichopedagógus, pedagógia szakos tanár

3.3.2.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Szakmai tartalmak: Készség és személyiségfejlesztés: énkép, önismeret-, társismeret. Társadalomismeret: a család és a csoport alapvető fogalmi rendszere

3.3.2.4 A képzés órakeretének legalább 50%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.3.2.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Érzelmeket felismer, értelmez és kezel	A pszichológia fogalma, területei és vizsgálómód-szerei. A lelki folyamatok rendszere és összefüggései. Az érzelmek jelentősége az emberek életében, az érzelmi intelligencia.	Teljesen önállóan	Elfogadó, a máságot tisztelő segítségnyújtás. Rugalmas alkalmazkodás a környezetéhez, és a változtatás képessége.	Digitális felvételek készítése, visszacsatolás, érzelmi intelligencia fejlesztése
Szituációhoz illő cselekvést végez.	Motívumok rendszere, a motiváció folyamata, motívumtanulás, motívált viselkedés, elsődleges és másodlagos motívumok, a személyiség fogalma és összetevői	Teljesen önállóan	Türelmes önmagával és másokkal szemben is. Problémaérzékeny, következetes, felelősségteljes a feladatok kivitelezésében.	Videófilmek készítése, azok elemzése.
Érzelmi "életút-térképet" készít.	A fejlődéslélektan szabályai, törvényszerűségei, befolyásoló tényezői. Életkori periodizáció és a szakaszok fejlődési sajátosságai, jellemzői. A korai anya-gyermek kapcsolat jelentősége.	Instrukció alapján részben önállóan	Együttműködő, képes hatékony és eredményes lenni egy csoport tagjaként.	Excel: grafikonok, diagramok, digitális térképek készítése

Adott kritériumoknak megfelelő játékot készít, állít össze.	A játék fogalma, funkciója, jellemzői. A játékok szerepe az emberek életében. A játékok típusai.	Teljesen önállóan		Infógrafika
Felmérést készít-csoport belső viszonyainak elemzése, szociometria.	A csoport fogalma, típusai. A csoport belső szerkezete, a csoport elemzése, az egyén társas kapcsolatainak rendszere, a csoportnorma.	Instrukció alapján részben önállóan		Google űrlapok, excel ismerete és alkalmazása
Egyszerű pszichológiai jelenségeket értelmez, eleméz és ábrázol.	A szociálpszichológia fogalma, területei, vizsgálómódszerei. Személyésztelés. Társas befolyásolás egymásra hatások.	Instrukció alapján részben önállóan		diagramok, ábrák - infógrafika
Családi kapcsolatokat ábrázol.	A család fejlődési ciklusai, családi szerepek, a családtagok helye és szerepe a családi rendszerben.	Instrukció alapján részben önállóan		ábrák, kapcsolati hálók digitális ábrázolása

3.3.2.6 A tantárgy témakörei

3.3.2.6.1 Általános és személyiséglélektani ismeretek

A témakör betekintést nyújt a lelki jelenségek világába, és a személyiséglélektan alapvető ismereteivel a személyiség megértéséhez nyújt értelmezési keretet.

Az alábbi témákat dolgozza fel:

A pszichológia fogalma, tárgya, feladata és vizsgáló módszerei

A megismerési (kognitív) folyamatok rendszere

Az érzelmek világa

A cselekvés lélektana

A személyiség fogalma, összetevői, befolyásoló tényezői

Személyiségelméletek

3.3.2.6.2 Fejlődéslélektani alapok

A témakör az életkori szakaszok mentén a fejlődési sajátosságokkal, a fejlődést befolyásoló tényezőkkel és a korai anya-gyermek kapcsolat jelentőségével foglalkozik. Alapvető ismereteket nyújt a játékpedagógia-, játépszichológia témaköréből.

Az alábbi témákat dolgozza fel:

A fejlődés fogalma, befolyásoló tényezői.

A fejlődés zavarai.

Fejlődési sajátosságok, életkori jellemzők.

A korai anya-gyermek kapcsolat jelentősége, - nyereségek és veszteségek.

A kötődés és szeparáció.

Kötődéselméletek, kötődési mintázatok.

Hospitalizmus

A játék pedagógiája és pszichológiája

3.3.2.6.3 Szociálpszichológiai alapismeretek

A témakör a társas kapcsolatok pszichológiájával, a csoportlélektannal, és a társadalomban zajló pszichológiai jelenségekkel foglalkozik.

Az alábbi témákat dolgozza fel:

A szociálpszichológia fogalma, tárgya, területei és funkciója

Személyészlelés

Társas kapcsolatokat befolyásoló jelenségek.

Csoportlélektan

A szerep, szereptanulás, szocializáció, nevelési stílusok

Konformitás, norma, deviancia.

3.3.2.6.4 Családi mentálhigiéné

A témakör a család szerepével, jelentőségével, fejlődési életciklusaival foglalkozik.

Ismeretet nyújt a család lelki egészségét védő, illetve lelki egészséget veszélyeztető tényezőiről.

Az alábbi témákat dolgozza fel:

A család fejlődési életciklusai

Családi szerepek, családi konfliktusok

A családtagok helye és szerepe a családi rendszerben

A család lelki egészségének összetevői

Krízishelyzetek a családban.

A család elégtelen, hibás működése

Prevenációs eszközök és technikák

3.3.3 Egészségügyi ismeretek tantárgy

72 óra

3.3.3.1 A tantárgy tanításának fő célja

Az egészségkultúrának és a betegség-profilaktikus gondolkodásmódnak a kialakítása. Az emberi test holisztikus megismerése, a társadalomban leggyakrabban előforduló betegségek, illetve a társadalom mindenkori működésével való összefüggésük ismerete.

3.3.3.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Okleveles orvosdoktor, okleveles egyetemi ápoló, diplomás ápoló, egészségügyi szakoktató, egészségügyi tanár

3.3.3.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Közismeret: Biológia 8. osztály, Az ember szervezete és egészsége

3.3.3.4 A képzés órakeretének legalább 50%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.3.3.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Modellezi az emberi testet.	Az emberi test felépítése és működése: síkok és irányok, sejtek, szövetek, a szervek, szervrendszerek működése és élettani szerepe	Teljesen önállóan	Együttműködő és figyelmes legyen. Figyelme koncentrált, bizonyos helyzetekben megosztásra legyen képes. Következetes, rendszeres szemléletű. Összefüggések, hasonlóságok és különbségek felismerése. Helyzetfelismerő-, helyzet-elemző-, problémamegoldó képességével tudjon egészségtudatosan élni és környezetében változást előidézni. Környezettudatos magatartás.	3D atlasz értelmezése
Összefüggő diagramok készítésével elemző munkát végez, kiszűri a rizikós személyeket	Az életmód, a népbetegség fogalma, kialakulásának tényezői, az életmód és a betegségek kapcsolatainak ismerete, betegségek tünettana	Instrukció alapján részben önállóan		excel, táblázatkezelés
Ismerteti az alapgyógyszercsoportokat, - felvilágosít, tanácsot ad a házi-patika összeállításában.	Gyógyszertani alapfogalmak, a gyógyszerek hatásmechanizmusa, adagolása, gyógyszerformák és gyógyszer-csoportok.	Instrukció alapján részben önállóan		ppt. ismerete használata, prezentáció készítése.
Prevenációs programot készít.	Egészségkultúra fogalmi rendszere, egészség- betegség kapcsolatrendszere, lelki egészségvédelem eszközei, technikái	Teljesen önállóan		Infografika készítése.
Környezetét védi, környezettudatosan él.	Környezetvédelem alapismeretei, alapelvei, ökolábnyom fogalma, mérése	Teljesen önállóan		internetes keresőprogramokat és böngészőket alkalmaz, digitális térben tájékozódik

3.3.3.6 A tantárgy témakörei

3.3.3.6.1 Az emberi test felépítése

A témakör az emberi szervezet és a szervrendszerek felépítésével és működésével foglalkozik. Az alábbi témákat dolgozza fel:

Síkok és irányok

Sejtek és szövetek

Szervek, szervrendszerek működése és élettani szerepe.

Mozgás szervrendszer, keringés-, emésztés-, kiválasztás-, szaporító szervrendszer.

Érzékszervek és az idegrendszer.

3.3.3.6.2 Népegészségtani alapismeretek

A témakör a mai magyar társadalomban leggyakrabban előforduló betegségekkel, az életmód és a betegségek összefüggésével foglalkozik.

Az alábbi témákat dolgozza fel:

Életmód és betegség

Népbetegségek – nem fertőző betegségek

Járványtani alapismeretek

Fertőző betegségek

3.3.3.6.3 Gyógyszertani alapok

A témakör a gyógyszeres kezelések alapfogalmakkal, a gyógyszerek alkalmazásának legfontosabb ismereteivel foglalkozik.

Az alábbi témákat dolgozza fel:

A gyógyszerek fogalma, hatásmechanizmusa

A gyógyszerek adagolása

Gyógyszerformák

Gyógyszercsoportok

3.3.3.6.4 Egészségkultúra

A témakör a holisztikus egészség szemlélet és a betegség-profilaktikus gondolkodásmód kérdéseivel foglalkozik. Az alábbi témákat dolgozza fel:

Egészségkultúra fogalmi rendszere, összetevői

Az egészség megőrzését szolgáló területek

Lelki egészségvédelem: technikák és eszközök

A szenvedélyek világa

Tudatos, biztonságos, felelős szexuális és családi élet

Prevenció témakör részletes kifejtése

3.3.3.6.5 Környezetvédelem és fenntarthatóság

Környezetvédelem

Fenntartható fejlődés

A környezet legfontosabb elemei: föld, víz, levegő, élővilág, épített környezet

A környezetvédelem feladata, alapelvei

Természetvédelem törvényi háttere

Globális környezeti problémák:

Légszennyezés, légszennyező anyagok káros hatásai

Légkörhöz kapcsolódó globális problémák

Vízszennyezés, talajszennyezés

Hulladékgazdálkodás alapelvei

Hulladék csoportosítása (keletkezés jellege, eredete, halmazállapota, környezeti hatása szerint)

Hulladékok környezetkárosító hatásai

Hulladékhierarchia / hulladékpiramis/

Hulladékhasznosítás, hulladékártalmatlanítás

3.3.4 Elsősegélynyújtás alapismeretei tantárgy

54 óra

3.3.4.1 A tantárgy tanításának fő célja

A segélynyújtó segítőkész, empátikus attitűdjének kialakítása. Gyakorlati képzésen keresztül ismeret adni a váratlanul bekövetkező sérülések, egészségkárosodások felismerésére, alapszintű ellátás biztosítására, az állapot további romlásának lehetőség szerinti megakadályozására az orvosi segítség megérkezéséig.

3.3.4.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Okleveles orvosdoktor, diplomás ápoló, okleveles ápoló, egészségügyi szaktanár, egészségügyi szakoktató, mentőtiszt

3.3.4.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Biológia 8. osztály Az ember létfenntartó szervei, az életműködések szabályozása témakör

Egészségügyi alapismeretek: Az emberi test felépítése, élettani működése, egészségkultúra

3.3.4.4 A képzés órakeretének legalább 90%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.3.4.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Felismeri a hirtelen bekövetkező egészségkárosodást.	Az emberi test működésének élettani folyamatai	Teljesen önállóan	Nyugodtan, határozottan áll hozzá a sérült vizsgálatához. A tanult szakmai elveket elfogadva, azok pontos betartásával, bátorító kommunikációval végzi az állapotfelmérést.	Internetes lehetőségek alkalmazása: információgyűjtés, tanulás, prezentációs technikák.
A közvetlen életveszély elhárítását önállóan megkezdi. Légutat biztosít, életfunkciókat ellenőriz. Késedelem nélkül megkezdi az eszköz nélküli lélegeztetést. Eszközök esetén, helyesen alkalmazza a rendelkezésre álló eszközöket.	Ismeri az elsősegélynyújtás alapfogalmait, alapelveit. Tudja az ellátási kötelezettséget, az általános szabályokat és az elsősegélynyújtó feladatait. Ismeri az újraélesztés szabályait, érti kivitelezésének felelősségét és lépéseit.	Teljesen önállóan	Megállapítja és döntést hoz helyszínen megoldható sérülés ellátásáról, illetve súlyos sérülés/állapot további szakellátási szükségességéről. Haldéktalanul segítséget kér a segélyhívószámon, a mentési folyamatban együttműködik. Elkötelezett a be-	
Készenléti szolgálatot szakszerűen értesít.	A helyszíni ellátás menetének, a készségszintű beavatkozásoknak ismerete, a szakszerű segélyhívás folyamata.	Teljesen önállóan		Mobil eszközök felhasználó szintű ismerete. Applikációk használata.

Vérzéseket típusuknak megfelelően csillapít.	Tudja a vérzések típusait és jellegeit, a sebek fajtáit. Felismeri a rándulást, a ficamot, a törést, az égést, a fagyást, a maródást azok jellemzőit. Tudja a sérülések ellátásának módjait.	Teljesen önállóan	teg/sérült életének megmentése iránt. Ismereteit mérlegelve avatkozik be. Felelősen végzi az elsősegélynyújtás folyamatát, megnyugtatta ezzel a beteget/sérültet, a segítőtársakat és a környezetben lévő minden más személyt.	
Sebeket, csontsérüléseket vizuális és tapintásos vizsgálat felismer, rögzítősüket, ellátásukat az elsősegélynyújtó felszerelés eszközeivel elvégzi.	A sérülések adekvát ellátásának protokollja. Az elsősegélynyújtó felszerelés tartalma.	Instrukció alapján részben önállóan		
Mérgezésre utaló jeleket felismeri. Megakadályozza a mérgezés további bejutását és elkezdje a közömbösítési hatását.	Ismeri a toxikus anyagokat és hatásukat.	Instrukció alapján részben önállóan		Információgyűjtés, mérgezésinformációs adatbázis, kémiai adatlapok digitális forráskutatása, használata.
Belgyógyászati betegségek beavatkozást igénylő szövődéseit felismeri, adekvát segítséget nyújt. Felismeri és elemzi a rovarcsípések, a harapások, az izomgörcsökkel járó állapotok jellegzetes tüneteit és alkalmazza az ellátási lehetőségeket.	Egészségügyi ismeretek. Az emberi test működése.	Instrukció alapján részben önállóan		Internetes lehetőségek alkalmazása: információgyűjtés, tanulás, prezentációs technikák

3.3.4.6 A tantárgy témakörei

3.3.4.6.1 Az elsősegélynyújtás alapjai

A témakör az elsősegélynyújtás alapfogalmaival, szabályaival a segítség elveivel foglalkozik.

Az alábbi témákat dolgozza fel:

Az elsősegélynyújtás fogalma, jogszabályi környezete

Motiváló és gátló tényezők

Az elsősegélynyújtó kompetenciahatárai, feladata, a mentési lánc

Az elsősegélynyújtás általános szabályai, az elsősegély felszerelés tartalma

3.3.4.6.2 Elsődleges teendők vészhelyzetben

A témakör az elsősegélynyújtás első szintjével: a helyzetfelismerés, és a beavatkozás szükségességének felmérésével foglalkozik. A téma elméleti és gyakorlati képzésben kerül feldolgozásra. Ezen belül az alábbi témákat dolgozza fel:

Észlelés, a segítség szükségességének felismerése

A helyszínen való tájékozódás a veszélyforrásokról, a sérültek számának és állapotuknak elsődleges felmérése

Éberség megítélése. Életfunkciók vizsgálata (légzés, szív működés, testhőmérséklet)

Sérülések felkutatásának tapintásos technikája, állapotfelmérés.

3.3.4.6.3 A segélyhívás folyamata, újraélesztés

A témakörben gyakorlati képzés során a tanuló elsajátítja a szakszerű segélyhívás technikáját. Előzetes ismereteire alapozva megtanulja az eszköz nélküli és az eszközzel történő újraélesztést. Szituációs feldolgozás történik oktatástechnikai eszköz segítségével. Téma felosztása:

A szakszerű segítségkérés

Mentők hívásának folyamata az információ tartalma, helyszín előkészítése

Újraélesztés menete (felőtt/ gyerek), defibrillátor használata

3.3.4.6.4 Eszméletlen sérült

A témakör az eszméletlen állapot felismerésével, a légutakat veszélyeztető problémák azonosításával és ellátásával foglalkozik. A téma elméleti és gyakorlati képzésben kerül feldolgozásra. Ezen belül az alábbi témákat dolgozza fel:

Az eszméletlenség okai

Ájulás, tartós eszméletvesztéssel járó állapotok és ellátásuk

Megfelelő fektetési módok, légútbiztosító módszerek

Légúti idegentest okozta oxigénhiány tünetei, teendők felőtt és gyermek esetében témakör részletes kifejtése

3.3.4.6.5 Baleseti sérülések

A témakör a mechanikai sérülések formáival és ellátásukkal foglalkozik. Az elsősegélynyújtó felszerelés eszközeivel az elsősegélynyújtás gyakorlása történik. Ezen belül az alábbi témákat dolgozza fel:

A sérülések csoportosítása

Sebzés fogalma, típusai

Vérzések típusai

Sebellátás, vérzéscsillapítás, kivérzéses sokk, sokktalanítás

Törés, ficam, rándulás definiálása, ellátásának formái

Égési, fagyási sérülések ellátása

Gyakori gyermekkori balesetek okai és következményei

3.3.4.6.6 Mérgezések

A témakör a mérgezések tüneteit, toxikus hatásukat és az elsősegélynyújtás lehetőségeit tárgyalja. Ezen belül az alábbi témákat dolgozza fel:

A leggyakoribb mérgezéseket okozó toxikus anyagok ismerete

Mérgezésre utaló jellegzetes tünetek

ABCDE algoritmus alkalmazása

Specifikus ellátás

3.3.4.6.7 Belgyógyászati állapotok és ellátásuk

A témakör az elsősegélynyújtó beavatkozását igénylő belgyógyászati állapotokat tárgyalja. A téma elméleti és gyakorlati képzésben kerül feldolgozásra. Ezen belül az alábbi témaköröket tárgyalja:

Agyi vérellátási zavarok

Mellkasi panaszok

Nehézlégzés: Pszeudokrupp, asztma tünetei, elsődleges ellátása
 Rovar-, kullancscsípés ellátása
 Allergiás reakciók tünetei, elsősegélynyújtása
 Cukorbetegség jellemzői, típusai, diabeteses kóma ellátása

3.3.5 Társadalomismeret tantárgy

72 óra

3.3.5.1 A tantárgy tanításának fő célja

A társadalomban érvényesülő társadalmi szabályok felismerésének segítése, a társadalmi folyamatok értelmezése. Ismeretek nyújtása a mai magyar társadalom szerkezetéről, a családok működéséről, jelentőségéről. A népesedés társadalomra gyakorolt hatásának, és a társadalomban végbemenő változások összefüggéseinek értelmezése. Az emberi szükségletek rendszeréről szóló ismeretek segítő munkában történő alkalmazása.

3.3.5.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Szociálpolitikus, szociális munkás, szociálpedagógus, szociális menedzser, társadalomismeret tanár, legalább 3 évvel rendelkező a szociális és/vagy a gyermekjólét és/vagy a gyermekvédelem területén dolgozó felsőfokú (Bsc, Msc) végzettségű szociális szakember

3.3.5.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A történelem tantárgy társadalomtörténeti fejezetei, társadalom földrajzi információk, valamint demográfiai és gazdasági adatok ábrázolási technikái. Pszichológia: humanisztikus irányzat. Történelem 8. osztály, Magyarország 1945 től

3.3.5.4 A képzés órakeretének legalább 20%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.3.5.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Értelmezi a társadalomismeret alapfogalmait, alapvető összefüggéseit.	A mai magyar társadalom szerkezete, térbeli elrendeződése.	Instrukció alapján részben önállóan	A társadalmi jellegű problémák azonosítása közben törekszik azokat objektíven meghatározni.	Internet böngésző, digitális könyvek használata
Adatokat gyűjt, az adatokat összehasonlítja és következtetéseket von le.	A társadalom összetételének mutatói. Adatok gyűjtésének módszerei, eszközei.	Instrukció alapján részben önállóan	A problémák elemzése közben felismeri, és kritikusan szemléli azok keletkezésének okát.	Excel táblázat kezelése.
Korfatípusokat megkülönböztet, az adott társadalomra vonatkoztatva értelmez.	A társadalom népesedési folyamatainak ismerete, korfatípusok, ábrázolási technikák.	Teljesen önállóan	Rendszerszemlélettel szemléli a társadalomban zajló folyamatokat. Saját élményein	Interaktív korfa ismerete, keresőprogramok, böngészők alkalmazása

A népesedéssel kapcsolatos statisztikai adatokat gyűjt.	Demográfiai mutatók, természetes szaporodás, születés és halálozási ráta	Teljesen önállóan	keresztül más személyek életminőségét is a megfelelő eszköz segítségével értékeli.	KSH oldalak kezelése
Több generációs családkapcsolatokat minőségileg és mennyiségileg ábrázol.	A család szerepe, szerkezete, a család és a tagok funkciói. Ábrázolás technikái.	Teljesen önállóan	Emberi kapcsolataiban nyitott és előítéletektől mentes.	Grafikonok, ábrák, - excel alkalmazása, rajzoló programok
Felméri a háztartások gazdálkodását, a nyert adatokból statisztikát készít.	Háztartás statisztikák fogalma, módjai, eszközei és jelentősége.	Teljesen önállóan		Excel táblázatszerkesztő segítségével statisztikát készít
Ábrázolja a szükségletek egymásra épülő rendszerét.	Szükségletek rendszere, egy-másra épülése, fajtái és hatásuk a társadalmat alkotó egyénre.	Teljesen önállóan		ppt. grafikonokat, ábrákat készítő programok ismerete

3.3.5.6 A tantárgy témakörei

3.3.5.6.1 A mai magyar társadalom

A témakör a mai magyar társadalommal, annak változásaival és jellemzőivel foglalkozik, az alábbi tartalmi elemekkel:

A társadalom fogalmi meghatározása

A mai magyar társadalom felépítése - társadalom szerkezeti képek

A mai magyar társadalom szerkezete (összehasonlító elemzés 1945-től napjainkig)

A mai magyar társadalom térbeli jellemzői

A mai magyar társadalom összehasonlító elemzése más társadalmakkal

Az egyén társadalmi meghatározottsága

A társadalmi egyenlőtlenségek, újra termelődésének okai, mechanizmusai.

A szegénység és depriváció értelmezése és jellemzői

A szegénység szubkultúrája

A társadalom, a család és az iskola szerepe az egyenlőtlenségek, a szegénység mérséklésében és újra termelődésében.

3.3.5.6.2 Demográfia és népesedés

A témakör a társadalom összetételével, a népesedéssel és annak főbb jellemzőivel foglalkozik, az alábbi tartalmi elemekkel:

A társadalom összetételét mutató adatok

Demográfia, korfa értelmezése

A népesedés változásának hatásai a társadalomra, a gazdaságra, az egyes szektorokra

Demográfiai mutatók: természetes szaporodás, születés és halálozási ráta

Népesedés - népmozgalom - értelmezése

Népszámlálás, mikrocenzus.

3.3.5.6.3 Család és háztartás

A témakör a család rendszerével, a társadalomban betöltött szerepével és funkcióival foglalkozik az alábbi tartalmi elemekkel:

A család fogalmi meghatározásai

A család funkciói
 A család szerepe, jelentősége a társadalomban
 Család szerkezete, ábrázolása
 Háztartás fogalmi meghatározása
 Háztartás-statisztikák témakör részletes kifejtése

3.3.5.6.4 Az emberi szükségletek rendszere

A témakör az emberi szükségletek lényeges elemeivel foglalkozik, az alábbi tartalmi elemekkel:

A szükségletek értelmezése
 Hiány-, és növekedésalapú szükségletek
 Szükségletek egymásra épülésének elve
 A rendszer komplexitása
 Maslowi szükségletek érvényesülése a mai magyar társadalomban.

3.3.6 Szociális ismeretek tantárgy

144/144 óra

3.3.6.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tanulók megismerjék az emberekkel való foglalkozás szakmai alapjait, értékrendszerét, a szociális segítség egyetemes alapelveit, a szociális ellátórendszerek felépítését. A képzésben, a tanulók felnőtté válása során fejlődik önismeretük, felelősségtudatuk, a másik embert tisztelő, elfogadó értékrendjük

3.3.6.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Szociálpolitikus, szociális munkás, szociálpedagógus, szociális menedzser, szociális intézményben legalább 3 év gyakorlattal felsőfokú (Bsc, Msc) végzettséggel rendelkező szociális szakember

3.3.6.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Pszichológia - személyiséglélektan, szociálpszichológia - csoport- szocializáció folyamata, motivációs elméletek, konfliktuskezelési stratégiák, norma-deviancia, asszertív kommunikáció szociálpolitika - társadalmi rétegződés, szubkultúrák jellemzői, mobilitás

3.3.6.4 A képzés órakeretének legalább 50%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.3.6.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Felismeri az alapvető szociális problémákat és elhelyezi azt a szociális ellátórendszeren belül	Ismeri a szociális és gyermekvédelmi intézményrendszert	Teljesen önállóan	Az emberi méltóságot tiszteletben tartó, empatikus, humánus magatartást mutat. Érzékeny a társa-	Internetes lehetőségek alkalmazása: információgyűjtés,

Felismeri a különböző szociális munkaformákat, meglátja annak szerepét a saját munkájában	Ismeri a szociális segítség eszköztárát és munkaformáit	Instrukció alapján részben önállóan	dalmi problémák iránt. Csoportmunkában a közösség érdekeit fontosnak tartja. Törekszik saját tanulási céljainak megfogalmazására. Nytott arra, hogy felelősséget vállaljon döntéseiért.	Információszerzés digitális, "okos" eszközökről.
Előítélet mentesen látja el a hozzá forduló ügyfeleket.	Ismeri a speciális igényű csoportok fogyatékkal élők, szenvedélybetegek, idősek jogait	Teljesen önállóan		
Komplexen rendszereszméletben lát rá egy adott esetre a munkája során	Rendszerelmélet, esettanulmány feldolgozása.	Instrukció alapján részben önállóan		
Segítséget nyújt	Kommunikáció elmélete és gyakorlata.	Instrukció alapján részben önállóan		
Felismeri etikai és erkölcsi dilemmákat	Szociális munka etikai kódexének és az adekvát jogszabályoknak az ismerete.	Teljesen önállóan		Digitális jogtár használata. Felhasználói szintű számítógép ismeret.
Ismereti a szociális intézményekben lévő szakmai munkaköröket.	Ismeri a szociális intézményrendszert	Teljesen önállóan		Prezentáció készítése.

3.3.6.6 A tantárgy témakörei

3.3.6.6.1 Szociális ellátórendszer ismerete

Alkotmányos garanciák, állampolgári jogok és kötelezettségek

A jogi szabályozás alapelvei

A szociális jólét tartalma,

A szociális háló fogalma

3.3.6.6.2 A szociális segítség etikája

A téma elméleti és gyakorlati szituációs szerepjátékon keresztül kerül feldolgozásra.

Az emberi értékek, méltóság és autonómia tisztelete a szociális ellátás gyakorlatában

A szociális szakember szerepei, felelőssége

Együttműködés a szakmai kompetenciahatárok mentén

Az előítéletek hatása a szociális segítségben

Kommunikációs "sorompók". Akadályok az együttműködésben.

3.3.6.6.3 Ismerkedés a szociális ellátórendszer intézményeivel

Tematikus hospitálás a szociális és gyermekvédelmi intézményekben

Pályaorientációs szakmabemutató filmek elemzése

Reflexiók készítése prezentációs formában

3.3.6.6.4 Krízis - kitől kérhetek segítséget

A Krízis fogalma, típusai

A bántalmazás folyamata

A segítő, támogató hozzáállás

Rendszerabuzus
Kriziskezelo intezmenyrendszer
Aktivizalo szituacios esetfeldolgozasok

3.3.6.6.5 Fuggoség - szenvedély

A szenvedélybetegség fogalma, típusa
A függőség felismerése, hatása az egyénre
A szenvedélybetegség kezelésének lehetőségei
Prevenációs lehetőségek
Aktivizáló szituációs esetfeldolgozások

3.3.6.6.6 Humán szolgáltatások

Mi a humán szolgáltatás?
Intézményesült humán szolgáltatások
Szocializációs és korrekációs rendszerek

3.3.6.6.7 Szociális gondoskodás

Az ember szociális szükségletei
Szabadidőszervezés-foglalkoztatás alapjai
Család és gyermekkép a mai magyar társadalomban
A család idősgondozó funkciója és felelőssége
Ápolás-gondozás alapfogalmai
A társadalom viszonya az idős emberhez, az időskori problémákhoz
A tanulásban akadályozottak társadalmi pozíciójának sajátosságai
Aktivizáló szituációs esetfeldolgozások

3.4 Mentálhigiénés feladatok megnevezésű tanulási terület

A tanulási terület tantárgyainak összóraszámja: 979 óra

A tanulási terület tartalmi összefoglalója

A tanuló képes legyen az ember és környezete, a lelki jelenségek, a személyközi kapcsolatok komplexitását megérteni. Értelmezze az egészség, betegség fogalmát. Ismerje meg a mentálhigiénés szakember feladatait, kompetenciáit. Megismerje az ember testi, lelki, szociális dimenzióinak kölcsönhatását. Képes legyen elsajátítani a személyiség védő technikákat. Ismerje meg a mentálhigiénés munka területeit, célcsoportjait, módszereit. Fejlődjön gyakorlati készsége, attitűdje. A megszerzett ismereteit sikeresen alkalmazza a lelki egészségének védelme érdekében.

Szerezzen jártasságot a pszichológia területeiben.

3.4.1 Mentálhigiénés alapismeretek tantárgy 197 óra

3.4.1.1 A tantárgy tanításának fő célja

A mentálhigiéné fogalma, szerepe, szükségessége; a mentálhigiéné fajtái (egyéni-közösségi, preventív-korrektív); a közösségi mentálhigiéné szinterei; a mentálhigiénés konzultáció formái (eset-, programközpontú, segítő) Az egészség holisztikus szemlélete; a természetes támogató rendszerek, életmód és életvezetés; egyéni és közösségi válsághelyzetek; a társadalmi szolgáltató rendszerek mentálhigiénés vonatkozásai A segítők mentálhigiénéje: a segítő kapcsolat csapdái, a szindrómás segítség

jellemzői és kialakulásának okai, a pihenés, rekreáció formái; szabadidős tevékenység, a kapcsolati és a személyes erőforrások feltárása. Nevelési stílusok és attitűdök; a nevelői szerep; sikerek és kudarcok a nevelésben A munka társas vonatkozásai; szervezetpszichológia; vezetők és vezetettek; a saját munka szervezése, időgazdálkodás; munka- és lelki egészség, a pihenés pszichológiája;

A Mentálhigiénés alapismeretek 6 témakörből áll melyek a következők:

Mentálhigiéné alapfogalmai, A mentálhigiénés segítség módszerei, Krízis, krízisintervenció, A segítő kapcsolat, A gondozás mentálhigiénés vonatkozásai, Szakmai identitás fejlesztése.

3.4.1.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Pszichológus, mentálhigiénikus, szupervízor szakember legalább 3 éves szociális, mentálhigiénés területen szerzett tapasztalattal

3.4.1.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Pszichológiai társadalomismereti, jogi, szociálpolitikai, etikai, egészségügyi ismeretek és gyakorlatok, a szociális gondozás gyakorlata során szerzett tapasztalatok élmények.

3.4.1.4 A képzés órakeretének legalább 50%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.4.1.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Felismeri és azonosítja a személyeket és csoportokat veszélyeztető helyzeteket, ezeket jelzi.	Ismeri a krízis és krízisintervenció fogalmát és a konfliktuskezelés módszereit.	Instrukció alapján részben önállóan	Elhivatott a jelzőrendszeri feladatainak ellátására.	
Ismerteti a mentálhigiénés módszerek gyakorlati feltételeit és alkalmazási lehetőségeit.	A mentálhigiénés konzultáció formái segítő, kapcsolat, esetközpontú konzultáció, Különböző mentálhigiénés módszerek. Pl.: verbális (konzultációk), autogén tréning.	Instrukció alapján részben önállóan		
Készségszinten elsajátít egy, a számára legmegfelelőbb mentálhigiénés módszert.	Különböző mentálhigiénés módszerek. Pl.: verbális (konzultációk), szuggesztív (autogén tréning), módszerek.	Instrukció alapján részben önállóan		
Bemutatja a segítő szakmában fellépő pszichés megterheléseket és szakmai ártalmakat (pl. burn-out), valamint a pszichés energiák pótlásának lehetőségeit.	A mentálhigiéné fogalma az egyéni mentálhigiéné, csoportszintű megközelítés, közösségi mentálhigiéné szemlélet.	Teljesen önállóan		Prezentációkészítő programok használata.

3.4.1.6 A tantárgy témakörei

3.4.1.6.1 Mentálhigiéné alapfogalmai

A leggyakoribb mentálhigiéné problémák kialakulása, befolyásolásuk lehetőségei. A megismerés szabályszerűségei, az előítélet kialakulása, az agresszió keletkezése és befolyásolhatósága, csoportdinamikai jelenségek, szociológiai alapismeretek, a családi rendszer működése, deviancia modellek, szenvedélybetegségek, krízisállapotok, öngyilkosság. A segítő rendszerek és szolgálatok. A mentálhigiéné fogalma, szerepe, szükségessége; a mentálhigiénéfajtái (egyéni-közösségi, preventív-korrektív); a közösségi mentálhigiéné szinterei; a mentálhigiéné konzultáció formái. A mentális egészség holisztikus szemlélete; a természetes támogató rendszerek, életmód és életvezetés; egyéni és közösségi válsághelyzetek; a társadalmi szolgáltató rendszerek mentálhigiéné vonatkozásai A segítő mentálhigiénéje.

3.4.1.6.2 A mentálhigiénés segítés módszerei

A mentálhigiénés konzultáció formái (eset-, programközpontú, segítő);
Az egészség holisztikus szemlélete; a természetes és mesterséges támogató rendszerek,
Az életmód és életvezetés összefüggései;
Az egyéni és közösségi válsághelyzetek;
Az én védő mechanizmusok;
A segítő kapcsolat működtetésének mentálhigiénés vetületei;
A segítő beszélgetés, mint sajátos kommunikációs forma;
A társadalmi szolgáltató rendszerek mentálhigiénés vonatkozásai.

3.4.1.6.3 Krízis, krízisintervenció

Krízis, a krízis állapot, krízishelyzet fogalma;
A krízisek csoportosítása;
A krízisek lefolyása, kimenetele;
A krízisben lévő személy jellemzői;
A krízisintervenció lépései;

3.4.1.6.4 A segítő kapcsolat

A kommunikációs készségek fejlesztése szimulált helyzetekkel, szerepcserékkel, kommunikációs gyakorlatokkal, szituációs játékokkal, strukturált gyakorlatokkal;
A saját kommunikáció jellemzőinek felismerése, visszajelzés, önreflexió;
A kommunikáció jelentőségének felismerése, a nondirektív és segítő beszélgetés elemeinek alkalmazása a gyakorlatban;
A kommunikációs zavarok, és problémák felismerése;

3.4.1.6.5 A gondozás mentálhigiénés vonatkozásai

A társadalmi szolgáltató rendszerek mentálhigiénés vonatkozásai;
A kapcsolati és a személyes erőforrások feltárása;
A segítő mentálhigiénéje: a segítő kapcsolat csapdái, a szindrómás segítés jellemzői és kialakulásának okai, a pihenés, rekreáció formái; szabadidős tevékenység;
A munka társas vonatkozásai; szervezet-pszichológia; vezetők és vezetettek;
A saját munka szervezése, időgazdálkodás;

3.4.1.6.6 Szakmai identitás fejlesztése

A segítő személyiségét, a kommunikációját jellemző sajátosságok;
A szakmai munkát fenyegető, kiégést eredményező hatások feltérképezése;
A szakmai munkával való találkozás első élményének feldolgozása;
A csoportmunka támogató lehetőségének alkalmazása a szakmai gyakorlat során
Az önreflexió alkalmazása a munka során jelentkező helyzetek átgondolására;

3.4.2 Egészséggondozás és mentálhigiénés rehabilitáció tantárgy

215 óra

3.4.2.1 A tantárgy tanításának fő célja

Az egészséggondozáshoz és mentálhigiénés rehabilitációhoz alapismertek nyújtása;
A gondozási és ápolási feladatok ellátásának lélektani és etikai összefüggéseinek értelmezése;
A gondozási, ápolási feladatokra való lélektani felkészítés formái;

3.4.2.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások
pszichológus, mentálhigiénikus, szupervízor

3.4.2.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak
mentálhigiéné, pszichológia, szociális, munka, önismeret,

3.4.2.4 A képzés órakeretének legalább 30%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.4.2.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Értő módon kommunikálja a kreatív javaslatait, az ellátás / gondozás kapcsán, ötleteit megosztja munkatársai-val.	Ismeri a kommunikáció és közlés alapvető formáit személyes és online kommunikációban.	Irányítással	Véleményét, szakmai álláspontját felelősséggel képviseli.	
Megérti és alkalmazza az énvédelmi technikákat és módszereket. Jelzést ad, segítséget kér szakmai érintettsége esetén.	Ismeri az én védő mechanizmusokat, a rekreációs technikákat és módszereket. Rendelkezik alapvető önismerettel, reális önképpel.	Irányítással		
Útmutatás alapján az ellátottak és gondozottak foglalkoztatásához, alkotó tevékenységéhez felhasználható (szemléltető, fejlesztő, rekreációs) eszközöket készít, előkészít és használ.	Ismeri az ellátottak és gondozottak foglalkoztatásához, fejlesztéséhez, rekreációjához felhasználható (szemléltető, fejlesztő) eszközöket, a csoport-dinamikai ismereteket.	Irányítással		Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése és felhasználása.

3.4.2.6 A tantárgy témakörei

3.4.2.6.1 Az egészség, betegség, prevenció

A társadalom ártó-védő hatása, a népbetegségek számító

betegségek jellemzői és a népegészségügyi feladatok;

Az egészséget veszélyeztető szenvedélyek és szokások;

A társadalmi helyzet és az életmód összefüggése az egészséggel és betegséggel;

A szegénység és a betegség összefüggései;

A foglalkozási betegségek és megelőzésük;

A 3 lépcsős prevenciós modell bemutatása

Az új prevenciós modellek bemutatása;

3.4.2.6.2 Veszélyes életkorok és veszélyeztetett helyzetek

- A serdülőkor, mint krízis állapot;
- A deviáns viselkedés kialakulásának tényezői;
- A veszélyeztetett csoportok és térségek;
- A diszkrimináció és előítélet pszichológiai aspektusai;
- A társadalom, a család és az iskola szerepe deviáns folyamatok kialakulásában;

3.4.2.6.3 Az egészségmegőrzés a családban és a családon kívül

- Egészség és társadalom, deviancia és a másság a társadalomban;
- A család és a szocializáció pozitív és negatív szerepe az egészségmegőrzésben;
- Az életmód és az életvezetés kapcsolata az egészségre;
- A természetes támaszok és az emberi szükségletek változása az életkorok szerint;
- A családok támogatásának módszerei;

3.4.2.6.4 A mentálhigiénés rehabilitáció fogalma, folyamata

- A mentálhigiénés, pszichés problémákkal küzdők - pszichoszociális fogyatékossgal élők visszailleszkedés a társadalomba;
- A pszichoszociális fogyatékossgal élők stigmatizációja;
- A fogyatékossgal megjelenése, okai;
- A pszichoszociális fogyatékossgal élők esélyegyenlőségének, integrációjának lehetőségei;

3.4.2.6.5 A rehabilitáció feltételei és akadályai

- A fogyatékos emberek a társadalomban, és a kapcsolatrendszereik jellemzése;
- A fogyatékos emberek és családi szerepének változásai;
- A fogyatékos emberek életkörülményeit, életmódját és életminőségét meghatározó tényezők;
- A fogyatékos emberek speciális problémái, szükségletei és a rehabilitációt akadályozó tényezők;

3.4.2.6.6 A rehabilitáció területei és intézményrendszere

- A fogyatékossgal, mint társadalmi jelenség és hatása az egyénre;
- A fogyatékossgal élők társadalmi esélyegyenlőségének, integrációjának lehetőségei;
- A fogyatékossgal élők társadalmi elfogadását növelő módszerek;
- A fogyatékossgal élők foglalkoztatásának lehetséges formái;
- A fogyatékossgal élők szociális ellátásai
- A komplex rehabilitáció és a társadalmi integráció eszközeinek és intézményrendszerének bemutatása;

3.4.2.6.7 Rehabilitáció a pszichiátriai ellátásban

- A pszichiátriai betegségek kialakulásának biológiai, pszichológiai és társadalmi okai;
- A pszichiátriai betegségekkel kapcsolatos prevenciós feladatok;
- A pszichiátriai betegségek komplex rehabilitációjának lehetőségei;

3.4.2.6.8 Rehabilitáció a szenvedélybeteggek gondozásában

- A szenvedélybetegségek, a függőség kialakulásának biológiai, pszichológiai és társadalmi okai;
- A szenvedélybetegségek típusai, prevenciós feladatok;
- A szenvedélybeteggek komplex rehabilitációjának lehetőségei;

3.4.2.6.9 Habilitáció a fogyatékkal élők gondozásában

- A fejlesztési és rehabilitációs terv kialakításának, és megvalósításának lépései;
- A fogyatékos emberek habilitációjának, integrációjának a megvalósításának módszerei;
- A habilitációt, rehabilitációt, akadályozó tényezők
- A habilitáció, rehabilitáció szemléletének alkalmazási lehetőségei;

3.4.3 Esetmegbeszélés és szupervízió a gyakorlatban tantárgy

189 óra

3.4.3.1 A tantárgy tanításának fő célja

Olyan tanulási folyamat biztosítása, amely során a képzés résztvevői elsajátítják annak munkamódját, hogyan lehet különböző szempontokat érvényesíteni egy eset megközelítésében, elemzésében. Csoportkeretek között, a csoport dinamikai történéseit felhasználva segíteni a terepen szerzett szakmai élményeik feldolgozásában, végiggondolásában. Az esetek folyamatos követésével hozzájárulni azok megértéséhez. A csoportban szerzett tapasztalatokon keresztül megismertetni a résztvevőket a csoportos esetmegbeszélés - mint a szociális munka színvonalát biztosító, illetve a segítő szakember mentális, pszichés teherbíróképességének védelmét szolgáló - munkaformájával.

3.4.3.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Esetmegbeszélő csoport vezetése esetén humán diploma, 3 éves tapasztalat a szociális és mentálhigiénés munka területén, 3 éves gyakorlat az esetmegbeszélő csoport vezetésében. Szupervíziós csoport vezetése esetén szupervízori diploma szükséges és legalább 3 éves tapasztalat.

3.4.3.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak pszichológia, szociális munka, esetkezelés, mentálhigiéné, önismeret

3.4.3.4 A képzés órakeretének 100%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.4.3.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Megérti és alkalmazza az énvédelmi technikákat és módszereket. Jelzést ad, segítséget kér szakmai érintettsége esetén.	Ismeri az én védő mechanizmusokat, a rekreációs technikákat és módszereket. Rendelkezik alapvető önismerettel, reális önképpel.	Teljesen önállóan	Nyitott önmaga megismerésére. Fogékony a személyiségtipológiák elsajátítására.	

A tanulmányai és a munkavégzés során a birtokába került személyes adatokat a jogszabályok és a szociális munka etikai kódex vonatkozó pontjainak megfelelően kezeli, a gondozással kapcsolatos titoktartási kötelezettségeket betartja.	A személyes adatok védelmével kapcsolatos adat-védelmi és adat-biztonsági szabályokat ismeri, a jogszabályban foglalt titoktartási kötelezettségeinek eleget tesz.	Teljesen önállóan		Elektronikus jogtár használata.
Az eltérő szituációkban adekvátan alkalmazza a verbális és nonverbális kommunikációs csatornákat.	Ismeri a kommunikációs alapelveket, ismeri a legfontosabb alapfogalmakat, működését, folyamatát, szereplőit, tényezőit, helyzet típusait, emellett kommunikációs stílusokat és az asszertív kommunikációs jegyeket.	Jelöljön ki egy elemet.		
Azonosítja az életmód átalakulásával kapcsolatos kockázatokat és dilemmákat saját élethelyzetben	A társadalomismereti, szociológiai ismeretei alapján egyének, családok, közösségek működésében a különböző életmódok hatásait ismeri.	Jelöljön ki egy elemet.		

3.4.3.6 A tantárgy témakörei

3.4.3.6.1 Esetfeldolgozás

A terepen, a munkavégzés során szerzett szakmai élmények feldolgozása, végiggondolása az esetek megbeszélése, elemzése, az esetvitellel kapcsolatos feladatok meghatározása. Az eset bemutatása, a segítő céljainak és szerepének ismertetése, probléma-meghatározás, kompetenciák tisztázása, megoldási lehetőségek, nehézségek, dilemmák felvázolása.

3.4.3.6.2 Szupervízió

A munka során szerzett élményeinek, tapasztalatainak feldolgozása az önreflexiós látásmód alkalmazásával diplomás szupervízor vezetésével 4-7 fős létszámú kiscsoportos keretek között. A téma feldolgozásakor a segítő és a kliens kapcsolat kerül fókuszba, ahol a kompetencia határok tisztázása, a munka során jelentkező nehézségek, dilemmák feldolgozása vázolása.

3.4.3.6.3 Kommunikáció és konfliktuskezelés

Adekvát, nyílt és kongruens kommunikáció gyakorlása;
A nondirektív segítő beszélgetés;
A segítő kapcsolat kommunikációs eszközeinek gyakorlása;
Az együttműködés szociálpszichológiai összefüggései,
A konfliktus-megoldási technikák modellezése és kezelésük.

3.4.3.6.4 Szakmai együttműködés és segítő kapcsolat

A szociális, egészségügyi, mentálhigiénés, oktatási ellátások áttekintése;
Az állami, egyházi és civil fenntartók által működtetett intézmények rendszerének monitorozás-szintű megismerése;
A szolgáltatók feladatainak és működésüknek áttekintő megismerése;
Az együttműködésben a hálózati, a rendszerszemléletű gondolkodás megjelenése,
A közös szakmai egyeztetések formái;

3.4.3.6.5 A segítőik segítése

A segítőik mentálhigiénéje: a segítő kapcsolat csapdái, a szindrómás segítség jellemzői és kialakulásának okai;
A segítő hivatásszerep napi tapasztalatainak feldolgozása;
Az önismeret és kompetenciák fejlesztésének módszerei;
Önreflexivitás fejlesztése;
A segítő rekreációjának formái; szabadidős tevékenység, a kapcsolati és a személyes erőforrások feltárása;

3.4.3.6.6 Reziliencia és a Burn-out

A pszichés sebezhetőség megjelenése a segítő személyiségében;
A reziliencia fogalmának meghatározása és a fejlesztésének lehetőségei;
A burn-out jelenségének a meghatározása és kialakulásának a szakaszai;
A burn-out felismerése és kezelésének lehetősége a segítő életében;
A kiegészítő megelőzésének formái;

3.4.4 Szakmai gyakorlat tantárgy

194 óra

3.4.4.1 A tantárgy tanításának fő célja

A gondozás és a segítség lépéseinek, folyamatának és tevékenységi formáinak gyakorlása. Az ellátott mindennapi életvitelének megszervezéséhez szükséges módszerek alkalmazása és a háztartásgazdálkodás és háztartásvitel segítése. A gondozással, a foglalkozással, foglalkoztatással és a háztartásvezetéssel kapcsolatos munka-baleset és tűzvédelmi szabályok betartása, alkalmazása. Az egyéni esetkezelés mellett a családsegítés feladatainak gyakorlása, Fontos, hogy kerüljön sor a segítő beszélgetés elemeinek alkalmazására is. Az erőforrások alkalmazásának tervezésében való részvétel az egyéni esetkezelés során. Esetleírás készítése tapasztalatok alapján.

3.4.4.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Felsőfokú humán diplomával és minimum 3 éves szociális, gyermekjóléti és/vagy gyermekvédelmi területen eltöltött szakmai gyakorlattal rendelkező, szociális munkás, szociálpedagógus, szociális menedzser, pszichológus, szupervízor

3.4.4.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak mentálhigiéné, pszichológia, szociális munka, társadalomismeret

3.4.4.4 A képzés órakeretének 100%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.4.4.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Szakmai irányítás mellett a jogszabályok és a módszertani útmutatók alapján szakmai dokumentációkat (adat-, információ rögzítése, elemzési, tervezési dokumentumokat) készít.	Ismeri a munka- és balesetvédelmi, valamint a tűzvédelmi elő-írásokat, esősegély és (köz)egészségügyi alapismereteket	Irányítással		Elektronikus jogtár használata.
A tanulmányai és a munkavégzés során a birtokába került személyes adatokat a jogszabályok és a szociális munkatikai kódex vonatkozó pontjainak megfelelően kezeli, a gondozással kapcsolatos titoktartási kötelezettségeket betartja.	A személyes adatok védelmével kapcsolatos adatvédelmi és adatbiztonsági szabályokat ismeri, a jogszabályban foglalt titoktartási kötelezettségeinek eleget tesz.	Irányítással	Törekszik a feladat megértésére, határidőre történő elkészítésére, motivált a végrehajtására, értékelve és mérlegelve, kritikusan kezeli és használja az információforrásokat	Elektronikus jogtár használata.
A jogszabályban foglalt, munkakörhöz meghatározott adminisztrációs teendőket pontosan, szakszerűen, határidőre elvégzi.	A munkájához kapcsolódó adminisztrációs teendők, azok funkciói és céljai	Irányítással		Elektronikus jogtár használata.

3.4.4.6 A tantárgy témakörei

3.4.4.6.1 Megfigyelési gyakorlat

A tevékenységek tervezésének és szervezésének megfigyelése;
Részvétel a tevékenységek tervezésében és szervezésében a tevékenységek feltételeinek kialakításban, a gondozottak motiválásában, az igények felmérésében;
Részvétel a kliensek mindennapi önellátási tevékenységek megvalósításában, támogatásában; A megfigyelésről a diák naplót vezet.

3.4.4.6.2 Egészségmegőrzési és rehabilitációs gyakorlat

Az egészség holisztikus értelmezése: az egészség, mint komplex fogalma.
Az egészségtudat jelentősége; egészséges életvitel feltételeinek értelmezése a Maslow-féle szükséglet-rendszerben.
Az egészséget veszélyeztető tényezők: az egyén biológiai és pszichológiai adottságaiból eredő rizikófaktorok; mesterséges és természetes környezetből, helytelen életvitelből adódó rizikófaktorok megismerése különös tekintettel a rehabilitációra.

3.4.4.6.3 Mentálhigiénés esetmunka gyakorlata

A társadalmi szolgáltató rendszerek mentálhigiénés vonatkozásai

A munka társas vonatkozásai; szervezet-pszichológia; vezetők és vezetettek

3.4.4.6.4 Közösségben vagy csoportban végzett mentálhigiénés munka

A közösség, a közösségi mentálhigiéné fogalma;

A közösségi mentálhigiéné formái és folyamata:

A közösségszervezés és a közösségfejlesztés, mint erőforrás;

A közösségi szükségletek és erőforrások feltárása, a felmérés módszerei;

A hálózati munka szervezésének feladatai;

3.4.4.6.5 Egészségnevelés gyakorlata különböző ellátási területeken

Egészség és társadalom, deviancia és a másság a társadalomban;

Az életmód és az életvezetés egymásrahatásai;

A természetes támaszok, az emberi szükségletek változása az életkorok szerint;

A segítő kapcsolat működtetésének mentálhigiénés vetületei,

A segítő beszélgetés mint, sajátos kommunikációs forma az egészségügy, oktatás és a szociális területen.

3.4.4.6.6 Aktivitás, foglalkoztatás gyakorlata a különböző ellátási területeken

A tevékenység, a foglalkozás funkciója, jelentősége: az önmegvalósítás eszköze, a fizikai és szellemi aktivitás, az önállóság fenntartásának eszköze;

A családi és emberi kapcsolatok megőrzésének egyik eszköze;

A foglalkozás főbb elvei: önkéntesség, személyre szabottság, célszerűség, hasznosság, rendszeresség, folyamatosság, az érdeklődést felkeltő és fenntartó változatosság, értékelés, felismerés.

3.4.4.6.7 Érdekvédelem

Az érdekvédelem céljának, fokozatainak;

Az érdekképviselő megvalósítását szolgáló eszközök;

Az ellátottak speciális és általános jogai, a jogérvényesítés garanciái;

Az érdekképviselő színterei, fórumai;

3.4.5 Pszichológiai alapismeretek tantárgy

184 óra

3.4.5.1 A tantárgy tanításának fő célja

Pszichológiai alapismereteket és alapfogalmakat szolgáltatni az emberei pszichikumról, a személyiségről, a személyiség fejlődéséről és a társas érintkezés sajátosságairól. A pszichológiai és szociálpszichológiai módszerek ismertetésével hozzásegíteni a tanulót ahhoz, hogy saját szemléletének formálásakor támaszkodhasson az elméleti hátterekre. Igénye legyen munkájában az individuális különbségek megértésére.

3.4.5.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Pszichológus, mentálhigiénikus, szupervízor végzettségű szakember 3 éves szakmai gyakorlattal

3.4.5.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak
Mentálhigiéné, társadalomismeret, szociális munka

3.4.5.4 A képzés órakeretének legalább 50%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.4.5.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Az eltérő szituációkban adekvátan alkalmazza a verbális és nonverbális kommunikációs csatornákat.	Ismeri a kommunikációs alapelveket, ismeri a legfontosabb alapfogalmakat, működését, folyamatát, szereplőit, tényezőit, helyzet típusait, emellett kommunikációs stílusokat és az asszertív kommunikációs jegyeket.	Irányítással	Nytott önmaga megismerésére. Fogékony a személyiségtípológiák elsajátítására.	
Megérti és alkalmazza az énvédelmi technikákat és módszereket. Jelzést ad, segítséget kér szakmai érintettsége esetén.	Ismeri az én védő mechanizmusokat, a rekreációs technikákat és módszereket. Rendelkezik alapvető önismerettel, reális önképpel.	Irányítással		
Alapvető digitális kompetenciái és információkezelési képessége alapján táblázatokat használ, szöveget szerkeszt, levelez. Konstruktívan és tudatosan használja az online kommunikációs eszközöket, csatornákat.	Ismeri az online kommunikációs eszközöket, formákat és módszereket, tisztában van az etikus médiahasználat szabályaival.	Irányítással		Táblázatkezelő, szöveg- és prezentációkészítő programok használata.

3.4.5.6 A tantárgy témakörei

3.4.5.6.1 Bevezetés a pszichológiába, pszichológiai alapfogalmak
A pszichológiai megismerés módszerei: megfigyelés, kérdezés, kísérlet;
A pszichológia alapvető fogalmai és összefüggései, lelki jelenségek és folyamatok;
Az emberi pszichikum fejlődésének összefüggései és folyamata;
A szükséglet rendszere, a szükséglet kielégítés hiányának jelei;
A személyiség fogalma;
A pszichoanalízis és a humanisztikus pszichológia személyiségelméletei;

3.4.5.6.2 Fejlődéslélektani alapismeretek

Az egyén személyiség fejlődésének kitüntetett szakaszai, azok jellemzői. Főbb témakörök az csecsemőkor (születéstől a 3-5 éves korig), korai anya-gyermekkapcsolat (megkapaszkodás, individuáció), óvodás és kisgyermekkor, serdülőkor (a felnőtt önazonosság alakulása, nemi szerepek), ifjú felnőttkor (pályaválasztás, párválasztás, gyermekvállalás), felnőttkor, az érett személyiség jellemzői, öregkor, haldoklás és meghalás az Ericsson-pszichoszociális fejlődésmélete alapján. Az anya-gyermek kapcsolat jelentősége a gyermek érzelmi, szociális és értelmi fejlődésében. A szeparáció és hospitalizáció fogalma. A motiváció, az érzelem és az akarat összefüggései és fejlődésmenete.

3.4.5.6.3 Egészséges személyiségfejlődés lélektani alapjai

A személyiség fogalma;
A személyiség alakulása a kultúra, a család és a kortárs csoport hatására;
A humanisztikus személyiségelméletek;
Személyiségzavarok, fejlődészavarok és deviáns viselkedés;
A serdülők és az ifjúkorúak személyiségváltozásai;

3.4.5.6.4 Szociálpszichológiai alapismeretek

A társas érintkezés sajátossága, a kommunikáció elmélete;
Szociálpszichológiai fogalmak és folyamatok, előítélet, sztereotípa, attitűd;
A konfliktusok keletkezése és megoldásának technikája;
Csoportdinamikai jelenségek és folyamatok;
A szerep és a szerepkonfliktus;

3.4.5.6.5 Egészség pszichológiai alapok

A szeretet, a kötődés, jó közérzet meghatározása
A pozitív életérzés megélésének jellemzői;
A személyiség meglévő képességeinek, kompetenciáinak fejlesztési lehetőségei;
Az önazonosság, tudatosság fejlesztése,
Az egészség pszichológia szemlélete a segítő kapcsolatban;

3.4.5.6.6 A veszteség pszichológiája

A gyógyíthatatlan betegek pszichés támogatásának módszerei;
A veszteségek fajtái, pszichikus hatásai és feldolgozásuk folyamata;
A haldokló ember kísérése, a halott körüli teendők;
A gyász feldolgozásának segítése, a család támogatása;
Az eutanázia dilemmái;
A hospice és homcare ellátás szemlélete

3.4.5.6.7 Pszichoszomatikus betegségek

A problémás személyiségfejlődés háttere és tünetei;
Főbb témakörök: pszichés funkciók és kórtünetek, a lelki zavarokat magyarázó legfontosabb modellek;
Szorongásos állapotok, függőségi és hangulati problémák;
Szkizofréniák, evési- és személyiségzavarok;
A pszichoszomatikus sérülékenységek;
A pszichoszomatikus betegségek fajtái

3.5 Szociális gondozás megnevezésű tanulási terület

A tanulási terület tantárgyainak összóraszám:

672 óra

A tanulási terület tartalmi összefoglalója

Ismerje az öregedés egészségügyi, élettani, kórélettani változásait. Képes legyen felismerni a geriátriai tüneteket, változásokat. Értelmezze az idősek társadalomban, családban elfoglalt helyét, helyzetét. Felismeri az időseket jellemző szociális problémákat és azok hatásait. Tisztában van az idősek szociális ellátásaival, képes használni az időseket támogató ellátásokat. A tanuló ismeri a gerontológiai alapismereteket. Tud komplex módon gondolkodni, tevékenykedni az időskorúak, fogyatékkal élők, pszichiátriai betegek, addiktológiai betegek szociális helyzetének javítása érdekében. Képes legyen megtervezni az idősek, fogyatékkal élők, pszichiátriai betegek, addiktológiai betegek gondozási, ápolási folyamatát. Ismerje fel a pszichés változásokat, segítséget nyújt a veszély elhárításában.

Ismerje a pszichiátriai, szenvedélybetegségeket, és a fogyatékkal élőket, valamint a betegek társadalmi megítélését.

3.5.1 Időskorúak támogatási feladatai tantárgy

180 óra

3.5.1.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tantárgy célja az alapképzésben megtanultak és a gyakorlati tapasztalatok integrálása, az időskorúakkal kapcsolatos empátias szemléletmód kialakítása. A tanuló tisztában legyen az idősek egészségügyi, élettani, kórélettani alapismeretekkel, képes legyen annak értelmezésére. Megismerje az élettani és kóros öregedés jellemzőit. A tanuló tudja a gerontológia alapismereteit. Tud tájékozódni a szociális ellátórendszer működésében. Képes igénybe venni az időskorú javára a támogató ellátásokat. Tisztában van az idősek szociális ellátásaival, képes használni az időseket támogató ellátásokat.

3.5.1.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Okleveles orvosdoktor, szociális munkás (Bsc, Msc), szociális szervező, szociális menedzser, szociálgerontológus, mentálhigiénés szakember, egészségfejlesztő mentálhigiénikus, szociálpolitikus, egészségügyi szakoktató, diplomás ápoló

3.5.1.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Biológia, történelem, társadalomismeret, elsősegélynyújtás, egészségügyi ismeretek, gondozási ismeretek, egészséggondozás, mentálhigiénés alapismeretek., pszichológiai alapismeretek

3.5.1.4 A képzés órakeretének legalább 0%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.5.1.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Felismeri az idősödés változásait.	Ismeri az idősödés egészségügyi, élet-tani és kórélettani változásait	Instrukció alapján részben önállóan	Szem előtt tartja az idősödésből adódó változások problémáit, empátikus a beteg szubjektív panaszait, tüneteit illetően. Törekszik az előítéletmentes gondolkodásra, az összefüggések megértésére. Szem előtt tartja a páciens állapotát tervek kidolgozása során. Törekszik saját maga elfogadtatására a kölcsönös bizalom kiépítésére. Törekszik a megfelelő foglalkoztatási lehetőségek biztosítására, az idősök aktivitásának fokozására figyelembe véve az egészségi, pszichés állapotukat. Belátja az egyén változó képességeit és törekszik a változás mértékének megfelelően új módszerek alkalmazására.	
Ismerteti az idősök társadalmi helyzetét és felismeri a jellemző szociális problémákat és azok hatásait.	Ismeri az idősök társadalmi helyzetét, a magyarországi demográfiai sajátosságokat és az ebből fakadó következményeket.	Teljesen önállóan		
Ismerteti az idősök társadalmi helyzetét, a magyarországi demográfiai sajátosságokat és az ebből fakadó következményeket.	A szociális munka kulcs kompetenciái, a beavatkozás eszközei	Instrukció alapján részben önállóan		
Bemutatja az idősök egészségügyi, élet-tani, kórélettani alapismereteit.	Ismeri az időskorúak egészségügyi változásait.	Irányítással		Prezentációkészítő programok használata.
Ismerteti az élet-tani és kóros öregedés jellemzőit.	Felismeri a kóros öregedéssel járó tüneteket, helyzeteket.	Irányítással		
Bemutatja a szociális ellátórendszer működését.	Ismeri a szociális ellátórendszert és képes azokat használni	Teljesen önállóan		Prezentációkészítő programok használata.
Részt vesz az időskorúak problémáinak feltárásában és a megoldási stratégiák kialakításában	Ismeri és felismeri az idősök ellátására vonatkozó elméleteket, valamint az egyensúly kialakítására törekvő intervenciók módszereit.	Irányítással		
Feltárja a kliens helyzetét, a szociális problémáit	Ismeri a szociális támogatórendszert és képes azokat használni	Teljesen önállóan		
Feltárja a kliens helyzetét, az egészségügyi problémáit	Ismeri az egészségügyi ellátórendszert és képes azokat használni	Teljesen önállóan.		
Ismerteti a gondozási tervek készítésének alapelveit	Az idősök ellátására vonatkozó szükségletkielégítés módjai	Instrukció alapján részben önállóan.		

3.5.1.6 A tantárgy témakörei

3.5.1.6.1 Egészségügyi, élettani és kórélettani alapismeretek

Az egészség holisztikus értelmezése: az egészség, mint komplex fogalom

Az egészségmagatartás, betegségmagatartás

Az egészséges életvitel feltételeinek értelmezése a Maslow-féle szükséglet-rendszerben

A szükségletkielégítés hiányainak hatása az egészségre

Az egészséget veszélyeztető tényezők: az egyén biológiai és pszichológiai adottságai-
ból eredő rizikófaktorok; mesterséges és természetes környezetből, helytelen életvitel-
ből és a káros anyagok szervezetbe jutásából adódó rizikófaktorok

Az időskorúak élettani változásai

Az időskorúak mozgásrendszer működésének változásai

Az időskorúak légzésrendszer működésének változásai

Az időskorúak keringésrendszer működésének változásai

Az időskorúak emésztőrendszer működésének változásai

Az időskorúak vizelet- és nemi szervrendszer működésének változásai

Az időskorúak hormonális rendszer működésének változásai

Az időskorúak idegrendszer működésének változásai

Az időskorúak érzékszervi változásai

Az időskorúak kórtani jellemzői

Az időskorúak betegségekre hajlamosító tényezők

Az időskorúak betegségei lefolyásának változása

3.5.1.6.2 Időskorúak a társadalomban és a családban

Az időskor meghatározása, életkor szerinti csoportosítások

Az időskor sajátosságai

Az időskor demográfiai jellemzői, főbb trendjei, öregedési index

A modern életforma hatásai az idősekre

Az időskorúak normál pszichés, egészségi állapot fenntartásának lehetőségei

Az idős ember a többgenerációs családban

Az idős ember helye a társadalomban

Az időskorúak társadalmi szerepének változása

Az időskorúak társadalmi tevékenységei

Az idős emberek kapcsolatrendszerének változásai

Az időskorúak életkörülményei, szociális problémák kezelése, támogatások rendszere

Az időskorúak életmódját és életminőségét meghatározó tényezők

Az idősek családi szerepei, krízishelyzetek felismerése, veszélyek elhárítása

Az idősek családi kapcsolatrendszerének változásai, abúzus, agresszivitás elhárítása

Az idős ember veszteségei és feldolgozásának lehetőségei

Az időskorúak lakóhelyváltozás szükségességének megértése, segítése

3.5.1.6.3 Az élettani és kóros öregedés jellemzői

Az időskor meghatározása, az idősek élettani jellemzői, külső változások, szervi változások

Az idősek funkcióváltozásai, teljesítményváltozásai, személyiségváltozásai

Az öregedés okai, elméletek és vizsgálatok

Az egészséges öregedés lényege: biológiai, pszichológiai jellemzői

Az időskorúak szükségletváltozásainak értelmezése, szükségletek feltárása, kielégítése

Az egészséges öregedés elfogadásában szerepet játszó egyéni alkalmazkodás típusai, öregedési stratégiák jellemzői

Az időskorúak önállóságának megőrzése, érzelmi jólét fenntartása

- A kóros öregedés fogalma, jelei, jellemzői
- A kóros öregedés megelőzésének lehetőségei
- A kóros öregedés következményei
- A kóros öregedés hatása és az idős ember életvitelére gyakorolt hatása

3.5.1.6.4 Gerontológiai alapismeretek

- A gerontológia fogalma, a gerontológiai alapismeretek helye a társadalomban
- A gerontológia és geriátria közti különbség
- Az időskorúak biológiai változásai
- Az időskorra jellemző funkcionális változások
- Az időskor sajátosságai
- Az idősek speciális szükségletei
- Az időskor speciális problémái
- Az idősek gondozásának lehetőségei
- Az idősek gondozásának sajátosságai
- Az időskori speciális terápiák lehetőségei
- Az öregedő emberek fogyatékosága

3.5.1.6.5 Időseket támogató ellátások

- A gondozás fogalmának értelmezése az időskorúak ellátásában
- A gondozás elemei, eszközei, célcsoportjai
- Az egészségügyi és szociális ellátás intézményrendszerének céljai és eszközei, a támogatás alapelvei
- Az időskorúak támogatásának önkormányzati és nem önkormányzati formái
- Az egyesületek, karitatív és civilszervezetek, szociális és más társintézmények idősekre vonatkozó tevékenységei
- A szociális ellátások igénybevételi szabályai
- A hatályos szociális törvény alapján biztosított ellátások és szolgáltatások rendszere
- A hatályos szociális törvény alapján biztosított alapszolgáltatások és intézményei,
- A hatályos szociális törvény alapján biztosított szakszolgáltatások és intézményei
- A szociális alapellátásban működő korszerű gondozási formák tartama és jelentősége
- Az érdekképviselet szabályai, lehetőségei
- Az időseket támogató ellátások előnyei és fejlesztendő területek

3.5.1.6.6 Szociálgerontológiai alapismeretek

- A szociálgerontológia fogalma, helye a társadalomban
- A szociálgerontológia legújabb elméleti, kutatási eredményei
- A szociálgerontológia gyakorlati módszertana
- Az időspolitika európai és hazai stratégiái, prioritásai, ezek hatásai az ellátórendszerre és az időskorú népességre
- Az idős embert körülvevő természetes és mesterséges támogatórendszer felmérése, elemzése
- Az egészségügyi ellátások és igénylésének feltételei
- A nyugdíjbiztosítási ellátások és igénylésének feltételei
- A szociális ellátások és igénylésének feltételei
- A gondozási terv fogalma és a gondozási tervek típusai
- Az egyéni gondozási terv tartalma. készítése
- A gondozási terv adminisztrálása
- Egyénre szabott szociális foglalkoztatási tervek és programok
- Mentálhigiénés és közösségfejlesztő programok és fejlesztése

Az időskorúak körében szervezhető művészet- és szocioterápiás foglalkoztatás formái
 Időskori krízisek és krízisintervenció
 Egyéni probléma feltáró és problémamegoldó konzultáció
 Kliensek hivatalos ügyeinek intézése
 A Szociális munka etikai kódexe és annak értelmezési keretei az idősellátás viszonyrendszerében

3.5.2 Geriátriai ismeretek tantárgy

84 óra

3.5.2.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tanuló megismerkedjen a geriátria fogalmával, céljával, az azt meghatározó alapelvekkel. A tanuló tudja az idősődéssel együtt járó társadalmi problémákat. Figyelemmel tudja kísérni a normál és kóros öregedést, az idős ember pszichés és egészségügyi állapotát. Felismeri a krízis helyzeteket, megfelelő segítséget tud nyújtani és kérni a veszélyek elhárításához. A tanuló ismerje az idősök különböző élethelyzeteiben milyen lehetőségeket biztosít a szociális ellátórendszer a segítség érdekében. Elméleti háttér biztosítása a gondozási, ápolási feladatok végzéséhez. A tanulók megismerik az öregedés és öregkor élet- és kórtanával foglalkozó tudományt, mely az embert élettani, lélektani, társadalmi és ökológiai rendszerében tanulmányozza. Értelmezi az idősök társadalmi helyzetét, egészségügyi, szociális problémáit. Segít megtervezni a gondozási folyamatot, közreműködik az ápolási, rehabilitációs és foglalkozási terv kidolgozásában.

3.5.2.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Okleveles orvosdoktor, szociálgerontológus, szociális munkás, szociális szervező, szociálpolitikus, szociális menedzser

3.5.2.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Biológia, az alapozó képzésben elsajátított tantárgyak, egészségügyi és gondozási ismeretek, mentálhigiénés alapismeretek, pszichológiai alapismeretek

3.5.2.4 A képzés órakeretének legalább 0%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.5.2.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Ismerteti az időskorra jellemző élettani, kórélettani és funkcionális változásokat	Ismeri a szociális támogatási és ellátórendszerét.	Teljesen önállóan	Szem előtt tartja az idősödésből adódó változások problémáit, empátikus a beteg szubjektív	netismeretek használata

Szem előtt tartja az idős emberek szociális problémáját és igyekszik a számára legadekvátabb megoldást kiválasztani.	Ismeri a jelentősebb idősellátással kapcsolatos társadalmi problémákat és a rendelkezésre álló szociális ellátások és szolgáltatások rendszerét.	Instrukció alapján részben önállóan	panaszait, tüneteit illetően. Törekszik az előítéletmentes gondolkodásra, az összefüggések megértésére.	Netjogtár használata, jogszabály keresése, a programban címszóra is tud keresni.
Önálló javaslatokat fogalmaz meg, de másokkal együttműködve ajánl lehetőségeket az idősgondozás intézményeire	Ismeri az idősök társadalmi helyzet és a szociális problémák közötti összefüggéseket.	Instrukció alapján részben önállóan	Szem előtt tartja a páciens állapotát tervek kidolgozása során. Törekszik saját maga elfogadtatására a kölcsönös bizalom kiépítésére.	
Végrehajtja az időskorúak érdekében végzett munka adminisztrálását.	Ismeri az adminisztrációs feladatokat, felületeket.	Teljesen önállóan	Törekszik a megfelelő foglalkoztatási lehetőségek biztosítására, az idősök aktivitásának fokozására figyelembe véve az egészségi, pszichés állapotukat.	Statisztikai és nyilvántartó felületek kezelése
Felismeri a kóros öregedés jeleit, a geriátriai kórképek tüneteit.	Tisztában van a geriátriai betegek ápolásának, gondozásának tevékenységével.	Instrukció alapján részben önállóan.	Belátja az egyén változó képességeit és törekszik a változás mértékének megfelelően új módszerek alkalmazására.	Intézményi dokumentumtár kezelése
Ismerteti az időskori diagnosztikai problémákat	Ismeri a vizsgálatok közbeni asszisztálást	Instrukció alapján részben önállóan.		
Felkészíti a gondozottakat a diagnosztikai vizsgálatokra	Alkalmazza az empatikus, megértő eljárásmodot	Teljesen önállóan.		
Ismerteti a gyógyszeres terápiákat	Tudja a speciális gyógyszerterápiákat	Instrukció alapján részben önállóan.		Nyilvántartó felületek kezelése
Szem előtt tartja az idős emberek egészségügyi problémáját és igyekszik a számára legadekvátabb megoldást kiválasztani	Ismeri a jelentősebb idősellátással kapcsolatos egészségügyi problémákat és a rendelkezésre álló egészségügyi ellátások és szolgáltatások rendszerét	Instrukció alapján részben önállóan.	Empatikus a beteg ember fizikai és lelki változásait illetően.	Netjogtár használata, jogszabály keresése, a programban címszóra is tud keresni.

3.5.2.6 A tantárgy témakörei

3.5.2.6.1 Geriátria értelmezése

A geriátria fogalma, területei, helye a társadalomban

Az öregkori betegségek általános jellemzői, a leggyakoribb öregkori betegségek

A geriátriai jelentőségű kórképek

Az öregedő szervezetre jellemző elváltozások

Az egészséges öregedés élettani jellemzői

Az idősödés hatása és az idős ember életvitelére gyakorolt hatása

A betegség és az öregedés összefüggései, hajlam és kockázati tényezők

A betegségek korai felismerésének jelentősége

Geriátriai jelentőségű kórképek

A betegségek jellegzetes megjelenési formái, a tünetek és kórfolyamatok változásai

A multimorbiditás jellemző összetevői

3.5.2.6.2 Diagnosztika időskorban

Idősek vizsgálata, a módszerek sajátosságai

Az idősek anamnézisének specialitásai

Az idősek diagnosztikai vizsgálatai

Az idősek diagnosztikai és differenciál diagnosztikai vizsgálatainak nehézségei

A hatályos egészségügyi törvény alapján biztosított ellátások és szolgáltatások rendszerre

Az egészségügyi alapellátás, szakellátás intézményei

Az egészségügyi intézmények fejlesztendő területei

3.5.2.6.3 Klinikai geriátria

Az öregedéssel járó morfológiai és funkcionális elváltozások

Legjellemzőbb kórképek

Általános elvek a betegségek kezelésében

Belgyógyászati betegségek idős korban

Bőrgyógyászati, reumatológiai elváltozások, kórképek és a betegség kezelésének általános elvei

Orr-fül-gégészeti, szemészeti elváltozások, kórképek és a betegség kezelésének általános elvei

Urológiai, nőgyógyászati elváltozások, kórképek és betegség kezelésének általános elvei

A sztomatológia időskorban

Neurológiai megbetegedések idős korban

Idegrendszeri eltérések, tünetek, vizsgálati lehetőségek, legjellemzőbb időskori kóros állapotok

Pszichiátriai megbetegedések idős korban, vizsgálat, terápiás lehetőségek, legjellemzőbb kórképek, jogi vonatkozások

Geriátriai ellátások, aktív és krónikus geriátriai ellátás

Geriátriai kórházi centrum

3.5.2.6.4 Sürgősségi ellátás, traumatológiai problémák és műtéti javallatok

A leggyakrabban előforduló időskori sérülések

Időskori balesetek, fizikai és kémiai ártalmak

Idősek sürgősségi ellátásának esetei

Az idős beteget veszélyeztető és sürgős beavatkozást igénylő állapotok és jellemzői

Sérülések kezelésének jellemzői időskorban

- A sebészet körébe tartozó kórképek tünetei, műtéti javallatok, műtét utáni állapotok

A sebészeti ellátást igénylő sérülések: a vérzések -, a vérzéscsillapítás, égési, fagyási sérülések, vegyi- és sugárhatások, az elektromos áram okozta sérülések, zúzódások, rándulások, törések

Traumatológiai problémák, traumatológiai ellátást igénylő állapotok

Traumatológiai műtéti javallatok

Törések kezelésének jellemzői időskorban

A leggyakoribb műtéti beavatkozások, a leggyakoribb műtéti szövődmények

Idősek műtét utáni rehabilitációja

3.5.2.6.5 Gyógyszeres terápia idős korban

A geriátriában leggyakrabban használt gyógyszerek

A gyógyszereléshez kapcsolódó betegoktatás szempontjai

A gyógyszerek hatását befolyásoló, öregedéssel kapcsolatos kinetikai változások (gyógyszerfelszívódás, gyógyszerek eloszlása a szervezetben, gyógyszeranyagcsere, kiválasztás)

Az idős ember megfigyelésének szempontjai gyógyszerterápia alkalmazása során

Az időskorú együttműködés jelentősége a gyógyszeres terápia során

A gyógyszerterápia specialitásai időskorban

Gyógyszeres terápiák javallatai

Gyógyszerkölsönhatások

Gyógyszerelés dokumentálásának jogi és minőségirányítási szabályozása.

3.5.3 Geriátriai ápolási és gyakorlati ismeretek tantárgy

72 óra

3.5.3.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tanulók megismerjék a gerátriai alapfogalmakat, valamint az idősödéssel együttjáró egészségügyi és szociális, társadalmi problémákat. Tisztában legyenek az öregedés következményeivel, valamint az idősgondozás társadalmi helyzetével és az idősödésből adódó egészségügyi problémák, nehézségek kérdésének összefüggéseivel. Képes az idősök elméleti ápolási, gondozási ismereteinek gyakorlati alkalmazására, kivitelezésére.

3.5.3.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Szociális munkás (Bsc, Msc), szociális szervező, szociálgerontológus, szociálpolitikus, szociális menedzser, ápoló (Bsc, Msc)

3.5.3.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Egészségügyi- ápolási, népegészségügyi, elsősegélynyújtási alapismeretek, szociális ellátás általános tevékenységei, és pszichológiai, jogi és etikai ismeretek. Geriátriai betegségekkel kapcsolatos speciális ápolási feladatok, gondozási, ápolási szükségletfelmérés, tervkészítés módszerei

3.5.3.4 A képzés órakeretének legalább 44%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.5.3.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Megfogalmazza az időskorú betegek egyéni szükségleteit, közreműködik azok kielégítésében	Ismeri az idősök egészségügyi problémáit és az egészségi állapot, valamint rizikómagatartás közötti összefüggéseket.	Instrukció alapján részben önállóan	Belátja az egyén változó képességeit és törekszik a változás mértékének megfelelően új módszerek alkalmazására.	Dokumentációs felület kezelése
Igyekszik csökkenteni a hiányzó szükségleteket és az ebből adódó hiányállapotokat.	Ismeri az időskori szükségletkielégítés helyzetét.	Instrukció alapján részben önállóan	Empatikus a beteg ember fizikai és lelki változásait illetően.	Dokumentációs felület kezelése

Megfogalmazza a gyógyíthatatlan betegek egyéni szükségleteit, közreműködik azok kielégítésében	Ismeri az ápolási, gondozási feladatokat	Instrukció alapján részben önállóan.	Empatikus a haldoklóval és a gyászolóval egyaránt igyekszik egyénre szabottan támogatni őket.	Dokumentációs felület kezelése
Beépíti és erősíti a betegek életében az egészségvédő faktorokat	Ismeri az idősök társadalmi helyzet és az egészségi állapot, valamint rizikómagatartás közötti összefüggéseket.	Teljesen önállóan.		
Igyekszik csökkenteni az egészséget veszélyeztető körülmények és az időskorúaknak ártó helyzeteket	Ismeri van a preventív szintekkel, preventív lehetőségekkel és a preventió összetételét ábrázoló mutatókkal, összefüggésekkel, a hátrányos helyzettel	Teljesen önállóan.		
Tapasztalatával segíti a haldokló beteg ápolását, gondozását	Ismeri az ápolási, gondozási feladatokat	Teljesen önállóan.		Dokumentációs felület kezelése
Részt vesz a veszteségek feldolgozásában, a temetés előkészítésében	Ismeri a haldoklás, gyász fázisait. Ismeri a temetéssel kapcsolatos ügyintézkést	Instrukció alapján részben önállóan.		
Megtervezi a gondozási, ápolási folyamat és foglalkoztatás módját. Felismeri az időskorúak önmegvalósítási szándékát és a megfelelő foglalkoztatási lehetőségeket alkalmazza.	Ismeri a gondozási folyamatot, ápolási, foglalkoztatási tervet készít. Ismeri az időskorúak önmegvalósítását, aktivitását elősegítő technikákat és részükre megfelelő foglalkoztatási módszereket tud kidolgozni.	Teljesen önállóan.		Dokumentációs felület kezelése
Fejleszti az idős ember képességeit, megakadályozza a szellemi hanyatlásukat. Részt vesz a rekreációs és szabadidős foglalkozások szervezésében	Ismeri azokat a képességváltozásokat, amelyek akadályozzák az idős mindennapi boldogulását. Ismeri a foglalkozási tervek készítését és szervezését	Instrukció alapján részben önállóan		Dokumentációs felület kezelése
Végzi az intézményi és gondozási adminisztrációt	Ismeri az adminisztrációs munka gyakorlatát	Instrukció alapján részben önállóan.		Dokumentációs felület kezelése

3.5.3.6 A tantárgy témakörei

3.5.3.6.1 Krónikus betegségben szenvedő és fogyatékkal élő idősök ápolásának ismeretei

Az akut és krónikus betegség meghatározása, különbözőségek

Az ápolás etikai szabályai

A betegek jogai, jogaik érvényesítésének garanciái

Együttműködés az ápolói teamben

Idős betegek a kórházakban (betegségek, kezelések, a gondozás időtartama, állapotváltozások)

A gyógyító és szociális tevékenység egymásra épülése, kompetenciák

Kórházi ártalmak, függőség, hospitalizmus, kórházi elbocsátás problémái

A betegség hatása az idős ember személyiségére (betegségtudat, betegségmagatartás)

A krónikus beteg és a fogyatékkal élő idős beteg együttműködése, alkalmazkodása

Környezettel való kapcsolattartás

3.5.3.6.2 Gyógyíthatatlan betegek ápolása

Az ápolási célok megválasztása a gyógyíthatatlan betegek ápolása során

A gyógyíthatatlan beteg testi és lelki állapota, a segítségnyújtás formái, speciális ellátás és gondozás

A mindennapi életmenet biztosításának feladatai az ellátott képességeihez adaptált módon

A beteg támogatási folyamat tervezése, a család támogatása

A gyógyíthatatlan betegek gondozásának sajátos módszerei

A hospice ellátás fogalma, lényege, hospice-team

A hospice célja, alapelvei, a hospiceellátás formái

Palliatív terápiás ismeretek, a fájdalom csillapításának formái

A haldoklás fázisai, a terminális állapot

Kommunikáció a haldoklóval, kapcsolattartás a környezettel, körülmények biztosítása, felkészülés a halálra

Az elhunyt körüli tennivalók

Temetés szervezésének feladatai

A veszteségek feldolgozása

3.5.3.6.3 Egészségmegőrzés idős korban

Az egészség fogalma, egészség és betegség tényezői

Az egészségmegőrzést befolyásoló társadalmi, jövedelmi, lakás, foglalkoztatási viszonyok és az egészség összefüggései

Prevenció fogalma, szintjei

Az egészségmegőrzés stratégiája

Megelőzés és az egészség fenntartása idős korban rizikófaktorok, oltás, szűrővizsgálatok, egészségtudatos magatartás kialakítása, megelőzés lehetőségei

Az idős korúak életmódját befolyásoló külső (életmód, életformaváltás, életritmus, inaktivitás, passzivitás, elmagányosodás, veszélyeztetettség) és belső tényezők (szomatikus, fizikai, mentális változások)

Krízishelyzetek felismerése, segítségnyújtás a veszteségek, krízishelyzetek feldolgozásában, egészségmegőrzés a gondozási folyamatban

Gerontológiai gondozás helyi minőségbiztosítási rendszerének megismerése, kidolgozása

3.5.3.6.4   **Rekreáció és szabadidős foglalkozások idős korban**

Az aktivitás, a foglalkozás és foglalkoztatás funkciója idős korban, a fizikai és szellemi aktivitás megőrzésének lehetőségei

Motiválás, egyénre szabott tervezés, választási lehetőségek

A rekreációs, szabadidős foglalkozások, a foglalkoztatás formái, tervezése, szervezése

Támogatja az idős ember önmegvalósítási, aktivitási törekvéseit, csökkenti a mozgáshiányból származó veszélyeket

Segítséget nyújt a személyre szabott pihenési, szórakozási és rekreációs lehetőségek megteremtésében, bővítésében

Fejleszti az idős emberek meglévő képességeit, gátolja a szellemi leépüléseket

Figyelemmel kíséri az idős ember pszichés és egészségügyi állapotát, felismeri a krízis helyzeteket, megfelelő segítséget kér a veszélyek elhárításához

Felismeri az idősekkel kapcsolatos abúzusok, agresszivitás kockázatát és támogatást nyújt a problémák kinyilvánításához

Támogatja az idős embert veszteségei feldolgozásában

3.5.3.6.5   **Időskorúak gondozásának gyakorlata**

A gondozási szerepek gyakorlása: segítő, támogató, szervező, közvetítő, érdekképviselő

Gondozási tevékenység ellátása időskorúak körében

A mindennapi életvitel szervezése, a háztartás-gazdálkodási és háztartásvezetési feladatok ellátása különböző körülmények között, háztartási eszközök és gépek kezelése

Munka-, tűz- és balesetvédelmi feladatok ellátása és a szabályok betartása

Az aktivitást fenntartó egyéni és csoportos foglalkozások, foglalkoztatások, programok szervezési feladatai, a munkavégzés folyamatainak koordinálása, a feltételek megteremtése

Különböző foglalkozási lehetőségek feltételeinek biztosítása; motiválás, anyag, tárgyi és személyi feltételek biztosítása, foglalkozások szervezése

3.5.3.6.6   **Intézményi és gondozási adminisztráció gyakorlata idősgondozásban**

A közigazgatási eljárás szabályai, az ügyiratok tartalmi és formai követelményei, szociális intézmények létrehozásának, működésének dokumentumai

Adatszolgáltatás, adatvédelem

Az intézményi ellátás igénylése

Az intézményi nyilvántartások, leltárak, dokumentumok rendszere, tartalmi és formai követelményei

A gazdálkodás adminisztrációs feladatai

Gondozási napló, forgalmi napló, eseménynapló, látogatási napló

A szolgáltatást igénybevevő iratainak, értékeinek kezelési szabályai

A szakmai protokollok alkalmazása, a minőségbiztosítás iratai és dokumentumai

A gondozás igénybevétele, előgondozás, gondozási-ápolási, fejlesztési terv és a rehabilitációs program dokumentációja

A saját gerontológiai gondozási munkájának dokumentálása

A szolgáltatást igénybevevő megbízására beadványok, kérelmek, személyes írások fogalmazás

A pályázatok, minőségbiztosítási dokumentumok és szakmai protokollok készítése vagy ezekhez adatszolgáltatás

3.5.4 Pszichiátriai betegek gondozási és gyakorlati feladatai tantárgy

112 óra

3.5.4.1 A tantárgy tanításának fő célja

Megismertetni a tanulókat a pszichiátriai betegségek alapfogalmaival, a betegség holisztikus egészségszemléletével, az egyes társadalmi korokban kialakult társadalmi reakciókkal, szemlélettel. Bemutatni a pszichiátriai betegség és a társadalmi reakciók együtthatását, a társadalmi beilleszkedés problémáit és a család szerepét a betegség és a beteg elfogadásában. Megismertetni a betegség kialakulásában közrejátszó tényezőket, összefüggéseit az addikció kialakulásával

3.5.4.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Okleveles orvosdoktor, szociális munkás, szociálgerontológus, mentálhigiénés szakember, szociális menedzser, szociálpolitikus, ápoló (Bsc, Msc)

3.5.4.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Társadalomismeret, szociálpolitika, pszichológia, jogi, közigazgatási ismeretek, egészségügyi alapismeretek, szociális munka, klinikai ismeretek, ápolástan, gondozási ismeretek, mentálhigiéné

3.5.4.4 A képzés órakeretének legalább 28%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.5.4.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvart viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Ismerteti a pszichiátriai betegségek fiziológiai, családi és társadalmi hátterét	Ismeri a pszichiátriai betegségeket	Teljesen önállóan	Szem előtt tartja pszichiátriai betegségek esetleges következményeiből adódó személyiségváltozásokat.	
Megfogalmazza a pszichiátriai betegek egyéni szükségleteit, közreműködik azok kielégítésében	Ismeri a pszichiátriai betegségek tüneteit	Teljesen önállóan	Törekszik a társadalmi egyenlőtlenségek és előítéletek csökkentésére,	
Ismerteti az addiktológiai betegségek pszichiátriai összefüggéseit	Ismeri az addiktológiai és pszichiátriai betegséget	Teljesen önállóan	Kész a közös munkavégzésre az alap és a szakosított ellátási formák képviselőivel.	
Bekapcsolódik a pszichiátriai betegek társadalmi előítéletét megakadályozó, felvilágosító tevékenységekbe	Ismeri a pszichiátriai betegeket övező társadalmi előítéleteket, stigmákat	Instrukció alapján részben önállóan.	Betartja a meglévő dokumentációs protokollt és a felelős adatkezelés	

Közreműködik a közösségi pszichiátriai ellátás megszervezésében, működtetésében	Ismeri a pszichiátriai alap- és szakosított ellátási formákat	Instrukció alapján részben önállóan.	szabályait	Netjogtár használata, kezelése, jogszabály keresése, a prog-ramban címszóra is tud keresni
Tisztában van a pszichiátriai betegek ellátásának etikai, jogi vonatkozásaival	Ismeri a pszichiátriai betegek ellátását	Instrukció alapján részben önállóan.		
Tájékozódik a pszichiátriai betegek egészségügyi és a szociális ellátórendszer működésében	Ismeri a pszichiátriai betegek egészségügyi és szociális ellátását	Instrukció alapján részben önállóan.		Netjogtár használata, jogszabály keresése, a prog-ramban címszóra is tud keresni
A pszichiátriai betegek intézményi gondozásának adminisztrációs feladatait pontosan vezeti	Ismeri van a pszichiátriai betegek intézményi dokumentációjával	Instrukció alapján részben önállóan.		Dokumentációs felület kezelése

3.5.4.6 A tantárgy témakörei

3.5.4.6.1 Pszichiátriai betegség értelmezése történelmi koronként

A pszichiátriai betegségek és azok értelmezésének történeti változásai; stigmatizáció, előítéletek és az izoláció

A pszichiátriai betegségek határai: gondolkodászavarok, figyelem- és orientációs zavarok, viselkedés-, személyiségzavarok, hangulatzavarok

Az intelligencia csökkenése, értelmi fogyatékoság, demencia és a pszichiátriai betegségek fogalmának elkülönítése

A betegségek és terápiák szemléleti irányzatai, a betegek társadalmi státusza

A pszichiátriai betegek életmódja és életvezetése

A pszichiátriai betegek szükségletei, kapcsolatrendszer

3.5.4.6.2 Pszichiátriai betegségek fiziológiai okai, családi, társadalmi háttere

A pszichiátriai betegségek kialakulásának okai, kockázatai

A pszichiátriai betegségek rendszere, a betegségek fiziológiai okai

Organikus és szimptomás mentális zavarok; szkizofrénia, paranoid rendellenességek, mentális retardáció fiziológiai okai

Érzékcsalódások, illúziók, hallucinációk.

A pszichoaktív szerek használatának fiziológiai hatása

Veszélyeztető és krízishelyzetek okai és megoldási lehetőségei

Terápiás eljárások és módszerek a pszichiátriai betegellátásban

Egészség és betegség holisztikus értelmezése; pszichiátriai betegségek értelmezése

A pszichiátriai betegségek kialakulásának családi és társadalmi okai

Pszichés és szocializációs deficitek

Függőség, társfüggőség

Preveníciós feladatok a pszichiátriai betegek családjában, a társadalomban

A pszichiátriai betegek társadalmi re/integrációja, közösségi pszichiátriai ellátás

3.5.4.6.3 Pszichiátriai betegségek fajtái, tünetei

A pszichiátriai betegségek rendszere

A betegségek tünetei; pszichopatológiai alapismerete

Organikus és szimptomás mentális zavarok; szkizofrénia, paranoid rendellenességek, mentális retardáció tünetei

A pszichoaktív szerek használatából következő mentális- és viselkedési zavarok, tünetek

Pszichiátriai kórképek és tünetek, a belőlük eredő devianciák

Veszélyeztető és krízishelyzetek látható jelei

A pszichiátria szakterületei, közösségi pszichiátria

3.5.4.6.4 Addiktológiai betegségek pszichiátriai összefüggései

A szenvedélybetegségek és a pszichiátriai betegségek összefüggései, kialakulásának biológiai, pszichológiai, társadalmi kockázati faktorai

A szenvedélybetegségek kialakulásának társadalmi méretei

A személyiség szerepe a szenvedélybeteggé válás folyamatában, a függőség-társfüggőség

Az addikció fajtái, tünetei, veszélyei.

A szenvedélybetegek ellátása, rehabilitációs feladatok, a szakmai együttműködés lehetőségei

3.5.4.6.5 Pszichiátriai betegek szociális és egészségügyi ellátása

A pszichiátriai betegségek értelmezése

A pszichiátria szakterületei, közösségi pszichiátria

A pszichiátriai beteg sajátos szükségletei; a tárgyvesztés okozta negatív érzések, fájdalmak értelmezése, kezelése, feldolgozása

A gyógyulást segítő egészségügyi és szociális intézmények.

Civil és önszolgáltató csoportok szerepe a pszichiátriai ellátásban

Innovatív pszichiátriai ellátás

A pszichiátriai betegek és családjaik által igénybe vehető egészségügyi és szociális ellátások

A szakmai együttműködési és minőségbiztosítási lehetőségek

3.5.4.6.6 Pszichiátriai betegek komplex gondozása

Pszichiátriai kórképek, tüneteik és értelmezésük

Pszichiátriai kórképekből adódó deviáns viselkedések értelmezése

A holisztikus szemléletű gondozási folyamat tervezése

Komplex gondozás nyújtása, mint a szükséglet kielégítés és az autonómia megőrzésének eszköze

A pszichiátriai betegek jogai; együttműködés az ápoló-gondozó teammel

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés a gondozásban

A pszichiátriai betegek holisztikus szemléletű gondozásának intézményrendszere

3.5.4.6.7 Pszichiátriai betegek ellátásának etikai és emberi jogi vonatkozásai
A pszichiátriai betegek körében végzett szociális munka etikai szabályai, az etikai kódex előírásai, - A szociális munka értékei
A szakmai kompetenciahatárok és az együttműködés etikája; a pszichiátriai gondozó szerepei, felelőssége
Az emberi értékek és autonómia tisztelete
A pszichiátriai betegek körében végzett szociális munka dilemmái
A pszichiátriai betegek rehabilitációjának jogi szabályozása, a betegek és ellátottak jogai
A személyes érintettség feltárása, megoldási, kimeneti lehetőségek felvázolása
Az elvárások és az érzelmek feltárása, a nehézségek, a felmerülő problémák
Dilemmák értelmezése
A munkafolyamatban való részvétel értelmezése

3.5.4.6.8 Pszichiátriai betegek intézményi gondozásának gyakorlata
Pszichiátriai betegek sajátos szükségleteinek, kapcsolatrendszerének, problémáinak és erőforrásainak felmérése
Konfliktuskezelési technikák alkalmazása, egyéni esetkezelés és csoportmunka pszichiátriai betegek és családjaik körében
Részvétel az aktivizálás és foglalkoztatás megszervezésében
Pszichiátriai kórképek és tünetek felismerése, értelmezése, a belőlük eredő devianciák kezelése
A tárgyvesztés okozta negatív érzések, fájdalmak értelmezése, kezelése, feldolgozása
Részvétel a veszélyeztető és krízishelyzetek kezelésében, megoldásában

3.5.4.6.9 Intézményi és gondozási adminisztráció gyakorlata pszichiátriai betegek ellátásában
A közigazgatási eljárás szabályai, az ügyiratok tartalmi és formai követelményei, szociális intézmények létrehozásának, működésének dokumentumai
Az intézményi nyilvántartások, dokumentumok rendszere, tartalmi és formai követelményei
Gondozási napló, forgalmi napló, eseménynapló, látogatási napló
A szolgáltatást igénybevevő iratainak, értékeinek kezelési szabályai
Az intézményi dokumentumok, levelek, feljegyzések tartalmi és formai követelményei
A pszichiátriai ellátás kötelező és az intézményben szokásos dokumentumai: naplók, nyilvántartások, leltárok, egyéni gondozási, ápolási fejlesztési terv készítése
A szolgáltatást igénybevevő iratainak, értékeinek kezelési szabályai.
A pályázatírás tartalmi és formai követelményei.
A szakmai protokollok alkalmazása, a minőségbiztosítás iratai és dokumentumai

3.5.5 Addiktológiai betegek gondozási és gyakorlati feladatai tantárgy 120 óra

3.5.5.1 A tantárgy tanításának fő célja
Megismertetni a tanulókat az addiktológiai betegségek alapfogalmaival, a betegség holisztikus egészségszemléletével, az egyes társadalmi korokban kialakult társadalmi reakciókkal, szemlélettel. Bemutatni az addiktológiai betegség és a társadalmi reakciók együtthatását, a társadalmi beilleszkedés problémáit és a család szerepét a betegség és a beteg elfogadásában.

Megismertetni a betegség kialakulásában közrejátszó tényezőket, összefüggéseit az addikció kialakulásával.

3.5.5.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Okleveles orvosdoktor, addiktológus, pszichiáter, szociális munkás, szociális menedzser, mentálhigiénés szakember, szociálpolitikus, ápoló (Bsc, Msc)

3.5.5.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Társadalomismeret, szociálpolitika, pszichológia, egészségügyi alapismeretek, szociális munka, klinikai ismeretek, ápolástan, gondozási ismeretek, mentálhigiéné

3.5.5.4 A képzés órakeretének legalább 27%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.5.5.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Ismerteti az addiktológiai betegségek fiziológiai, családi és társadalmi hátterét	Ismeri az addiktológiai betegségek társadalmi aspektusait	Teljesen önállóan	Szem előtt tartja szenvedélybetegségek esetleges következményeiből adódó személyiségváltozásokat. Törekszik a társadalmi egyenlőtlenségek, stigmák csökkentésére. Kész a közös munkavégzésre az alap és a szakosított ellátási formák képviselőivel. Betartja a meglévő dokumentációs protokollt és a felelős adatkezelés szabályait	
Ismerteti az addiktológiai betegségek fajtáit, tüneteit	Ismeri az addiktológiai betegségek fajtáit, legjellemzőbb tüneteit	Teljesen önállóan		
Ismerteti az addiktológiai betegségek pszichiátriai összefüggéseit	Ismeri az addiktológiai és pszichiátriai betegségeket	Teljesen önállóan		
Bemutatja az addiktológiai betegek egészségügyi és a szociális ellátórendszer működését	Ismeri addiktológiai betegek egészségügyi és szociális ellátását	Instrukció alapján részben önállóan.		Netjogtár használata, jogszabályok keresése, a programban címszóra is keresni tud
Ismerteti az addiktológiai betegek ellátásának etikai, jogi vonatkozásait	Ismeri az addiktológiai betegek ellátását	Instrukció alapján részben önállóan.		Netjogtár használata, jogszabályok keresése, a programban címszóra is keresni tud
Feltárja a szenvedélybetegek speciális szükségleteit és közreműködik azok kielégítésében	Ismeri a szenvedélybetegség fajtáit, tüneteit, a betegséggel járó módosult személyiség szerkezetet és a szer viselkedésre gyakorolt hatását	Instrukció alapján részben önállóan.		

Bekapcsolódik a szenvedélybetegek társadalmi előítéletét megakadályozó felvilágosító tevékenységekbe	Ismeri a szenvedélybetegség társadalmi hatását, az előítéleteket, stigmákat	Instrukció alapján részben önállóan.		
Részt vesz a szenvedélybetegek intézményi gondozásába	Ismeri a szenvedélybetegek intézményi ellátási formáit	Instrukció alapján részben önállóan		
A szenvedélybetegek intézményi gondozása során alkalmazott adminisztrációt pontosan vezeti	Ismeri a szenvedélybetegek intézményében vezetett dokumentációs renddel	Instrukció alapján részben önállóan.		Dokumentációs felület kezelése

3.5.5.6 A tantárgy témakörei

3.5.5.6.1 Addiktológiai betegség értelmezése történelmi koronként

Az addiktológiai betegség fogalma, az addiktológiai betegségek és azok értelmezésének történelmi változásai

Stigmatizáció, előítéletek és az izoláció

A betegségek és terápiák szemléleti irányzatai, a betegek társadalmi státusza

A szenvedélybetegek életmódja és életvezetése

A szenvedélybetegek szükségletei, kapcsolatrendszere

3.5.5.6.2 Addiktológiai betegségek fiziológiai okai, családi, társadalmi háttere

A pszichiátriai betegségek kialakulásának genetikai tényezői, hajlamosító tényezői, kockázatai

Az addiktológiai betegségek fiziológiai okai

A pszichoaktív szerek használatának fiziológiai hatása, elsődleges és másodlagos szenvedélybetegségek

Veszélyeztető és krízishelyzetek okai

Pszichés és szocializációs deficitek, szociális minták, szociális károk, szenvedélybeteg-"karrier"

Az addiktológiai betegségek családi háttere

Függőség, társfüggőség

Az addiktológiai betegségek társadalmi háttere

3.5.5.6.3 Addiktológiai betegségek fajtái, tünetei

Az addiktológiai betegségek fajtái

A szenvedélybetegségek rendszere

Addiktológiai alapismeretek

Az addiktológiai betegségek tünetei

A pszichoaktív szerek használatából következő mentális- és viselkedési zavarok, tünetek

Az addiktológiai kórképek és tünetek, a belőlük eredő devianciák

Veszélyeztető és krízishelyzetek látható jelei

3.5.5.6.4 Addiktológiai betegségek pszichiátriai összefüggései

A pszichiátriai betegségek értelmezése

A pszichiátriai betegségek kialakulásának okai, kockázatai

A pszichiátriai szakterületei, közösségi pszichiátria

Pszichiátriai kórképek és tünetek, a belőlük eredő devianciák

Terápiás eljárások és módszerek a betegellátásban, a pszichiátriában használatos gyógyszerek, hatásai, mellékhatásai

A szenvedélybetegek ellátása, rehabilitációs feladatok, a szakmai együttműködés lehetőségei

3.5.5.6.5 Addiktológiai betegek szociális és egészségügyi ellátása

Az addiktológia szakterületei, közösségi ellátás

Az addiktológiai beteg sajátos szükségletei; a tárgyvesztés okozta negatív érzések, fájdalmak értelmezése, kezelése, feldolgozása

A gyógyulást segítő egészségügyi és szociális intézmények

Civil és önszervező csoportok szerepe az addiktológiai ellátásban

A pszichiátriai betegek és családjaik által igénybe vehető egészségügyi és szociális ellátások

A szakmai együttműködési és minőségbiztosítási lehetőségek

3.5.5.6.6 Addiktológiai betegek komplex gondozása

Az addiktológiai kórképek, tüneteik és értelmezésük

Az addiktológiai kórképekből adódó deviáns viselkedések értelmezése

A holisztikus szemléletű gondozási folyamat tervezése

Komplex gondozás nyújtása, mint a szükségletkielégítés az autonómia megőrzésének eszköze

A szenvedélybetegek jogai; együttműködés az ápoló-gondozó teammel

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés a gondozásban

A szenvedélybetegek holisztikus szemléletű gondozásának intézményrendszere

3.5.5.6.7 Addiktológiai betegek ellátásának etikai és emberi jogi vonatkozásai

A szakmai kompetenciahatárok és az együttműködés etikája; a pszichiátriai gondozó szerepei, felelőssége

Az emberi értékek és autonómia tisztelete

A szenvedélybetegek körében végzett szociális munka dilemmái

A szenvedélybetegek rehabilitációjának jogi szabályozása, a betegek és ellátottak jogai

A személyes érintettség feltárása, megoldási, kimeneti lehetőségek felvázolása

Az elvárások és az érzelmek feltárása, a nehézségek, a felmerülő problémák

Dilemmák értelmezése

A munkafolyamatban való részvétel értelmezése

3.5.5.6.8 Addiktológiai betegek intézményi gondozásának gyakorlata

Az addiktológiai betegek sajátos szükségleteinek, kapcsolatrendszerének, problémáinak és erőforrásainak felmérése

Konfliktuskezelési technikák alkalmazása, egyéni esetkezelés és csoportmunka addiktológiai betegek és családjaik körében

Részvétel az aktivizálás és foglalkoztatás megszervezésében

Addiktológiai kórképek és tünetek felismerése, értelmezése, a belőlük eredő devianciák kezelése -A tárgyvesztés okozta negatív érzések, fájdalmak értelmezése, kezelése, feldolgozása

Részvétel a veszélyeztető és krízishelyzetek kezelésében, megoldásában

3.5.5.6.9 Intézményi és gondozási adminisztráció gyakorlata addiktológiai betegek ellátásban

A közigazgatási eljárás szabályai, az ügyiratok tartalmi és formai követelményei, szociális intézmények létrehozásának, működésének dokumentumai

Az intézményi nyilvántartások, dokumentumok rendszere, tartalmi és formai követelményei, feljegyzések tartalmi és formai követelményei, dokumentumok, levelek

Gondozási napló, forgalmi napló, eseménynapló, látogatási napló

A szolgáltatást igénybevevő iratainak, értékeinek kezelési szabályai

Az addiktológiai ellátás kötelező és az intézményben szokásos dokumentumai: naplók, nyilvántartások, leltárak, egyéni gondozási, ápolási fejlesztési terv készítése

A szolgáltatást igénybevevő iratainak, értékeinek kezelési szabályai

A pályázatírás tartalmi és formai követelményei.

A szakmai protokollok alkalmazása, a minőségbiztosítás iratai és dokumentumai

3.5.6 Fogyatékkal élők gondozási és gyakorlati feladatai tantárgy

104 óra

3.5.6.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tanuló értelmezi a gondozás fogalmának, feladatainak és tevékenységi formáinak komplex elemeit. Képes a szellemi és fizikai képességek megőrzését, fejlesztését célzó foglalkoztatás főbb elveinek és formáinak megszerezésére. Az ellátott mindennapi életvitelének megszervezéséhez szükséges módszerek elsajátítása.

3.5.6.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Szociális munkás (Bsc, Msc), mentálhigiénés szakember, szociális szervező, szociális menedzser, szociálpolitikus, ápoló (Bsc, Msc)

3.5.6.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Történelem, társadalomismeret, egészségügyi ismeretek, gondozási ismeretek, klinikai ismeretek, mentálhigiénés ismeretek

3.5.6.4 A képzés órakeretének legalább 23%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.5.6.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Ismerteti a fogyatékoság fajtáit	Ismeri a fogyatékoság típusait	Teljesen önállóan	Elfogadja a fogyatékkal élő által meghatározott szükséglet kielégítési sorrendet, de törekszik a szükségleti	
Ismerteti a fogyatékkal élők gondozási lehetőségeit és segítségének módjait	Ismeri a fogyatékosok segítő és gondozási tevékenységeivel	Teljesen önállóan.		

Részt vesz a fogyatékkal élők gondozási, támogatási folyamat tervezésében	Ismeri a fogyatékosok gondozási, támogató rendszerét, tervezést	Instrukció alapján részben önállóan.	hierarchia betartására. Elkötelezett a fogyatékkal élők fejlesztése iránt. Nyitott az új lehetőségekre.	Dokumentációs felület kezelése
Feltárja a fogyatékkal élők speciális szükségleteit és közreműködik azok kielégítésében	Ismeri a fogyatékosok fajtáit	Instrukció alapján részben önállóan	Elfogadja és az elláttal is elfogadhatja gyógyászati segédeszköz szükségességét.	Dokumentációs felület kezelése
Közreműködik a fogyatékkal élők rehabilitációjában, habilitációs terv készítésében	Ismeri a fejlesztési tervek készítésének elveit, módjait	Instrukció alapján részben önállóan		Dokumentációs felület kezelése
Tájékoztatja klienst a gyógyászati segédeszközökről, közreműködik azok beszerzésében. Bemutatja annak használatát az ellátott számára.	Ismeri a gyógyászati segédeszközök fajtáit, beszerzési lehetőségeit	Instrukció alapján részben önállóan.		Dokumentációs felület kezelése
Közreműködik a fogyatékkal élők fejlesztési feladataiban	Ismeri a fejlesztési lehetőségeit, módjait	Instrukció alapján részben önállóan.		Dokumentációs felület kezelése

3.5.6.6 A tantárgy témakörei

3.5.6.6.1 Fogyatékos fogalma, fajtái

A fogyatékos fogalma, kialakulásának okai, következményei

A fogyatékos fajtái

A fogyatékoshoz társuló egészségügyi problémák, kontraindikációk

A gyógyászati segédeszközökkel való segítségnyújtási lehetőségek

A fogyatékos személyek jogai és esélyegyenlőségének kérdései

Az adat- és információkezelés jogi és etikai szabályai

3.5.6.6.2 Fogyatékkal élők gondozásának, segítségének megfigyelése, a gondozás lehetőségei

A gondozás fogalmának értelmezése a fogyatékkal élők ellátásában

A fogyatékkal élők életének segítése: mikor segítsünk, hogyan segítsünk, mivel segítsünk?

A fogyatékos emberek gondozásának, segítségének megfigyelése

A gondozás lehetőségei

A fogyatékos emberek ellátását szolgáló szociális alapszolgáltatások

A fogyatékos emberek ellátását szolgáló szakosított szolgáltatások

Az egyes ellátások igénybevételének módja, feltételei, az igénybevétellel kapcsolatos eljárások

Az ellátottak speciális és általános jogai, a jogérvényesítés garanciái

3.5.6.6.3 Résztétel a gondozási, támogatási folyamat tervezésében, dilemmák értelmezése

A gondozás fogalma, gondozási folyamat fogalma, célja, tervezése

A támogatási folyamat fogalma, célja, tervezése

A szociális munka dilemmái

A dilemmák értelmezése

A gondozás, segítség dilemmáinak értelmezése, a korlátok és lehetőségek mérlegelése

Résztétel a gondozási, támogatási folyamat tervezésében, az eszközök és módszerek kiválasztásában

Az érdekvédelem fogalma, szinterei

3.5.6.6.4 Testi ellátás, fizikai érintkezés jelentősége

A szükségletpiramis fogalma, Maslow-féle szükségletpiramis

A fogyatékkal élő testi ellátásának szükségletei

A testi ellátás és a testi érintkezés formái, jelentősége

A fogyatékkal élő fizikai környezetének átalakítása

A fizikai érintkezés jelentősége a fogyatékkal élők mindennapjaiban

Résztétel a mindennapi környezet kialakításában, az életvitel támogatásában

Résztétel a napirend kidolgozásában és a megvalósítás támogatásában

A tevékenységek tervezése, a tevékenységek feltételeinek kialakítása

Az ellátott motiválása, az igények felmérése

Résztétel a mindennapi önellátási tevékenységek megvalósításában, támogatásában a házi gondozás és a bentlakásos intézményekben

3.5.6.6.5 Fejlesztés módjai, lehetőségei (Bazális stimuláció)

A fejlesztés fogalma, módjai

A fejlesztés lehetőségei

Az értelmileg sérült emberek nevelése, élete

A kommunikáció fejlődése, fejlesztése az értelmileg sérült embereknél

A bazális kommunikáció és a mindennapos ápolás-gondozás kapcsolata

A bazális stimulálás fogalma, lényege

Az értelmileg akadályozott emberek beszédfejlődésének eltérései

Az értelmileg akadályozott emberek beszédfejlesztésének lehetőségei

3.5.6.6.6 Fejlesztési és rehabilitációs terv készítése, kialakításának és megvalósításának lehetősége

A fejlesztési terv fogalma, fejlesztési terv kialakításának lehetőségei

Fejlesztési terv készítése

A fejlesztési terv megvalósításának segítése

A fejlesztési terv értékelése, felülvizsgálat, módosítása

A fejlesztési terv alkalmazásának helye

A rehabilitáció fogalma, a rehabilitáció területei: orvosi, gyógypedagógiai, foglalkoztatói, munkarehabilitáció)

A rehabilitációs terv fogalma

A fogyatékosok rehabilitációjának komplexitása

A rehabilitációs terv kialakításának és megvalósításának segítése

A rehabilitációs terv értékelése, felülvizsgálat, módosítása

A rehabilitációs terv alkalmazásának helye

A rehabilitációt segítő és akadályozó tényezők. averzió, előítélet, izoláció, viktimizáció

3.5.6.6.7 Fogyatékkal élők integrációjának elősegítése, akadálymentesítés lehetőségei

Az integráció meghatározása fogyatékkal élők körében

A fogyatékkal élők integrációjának lehetőségei, felkutatása

A fogyatékkal élők integrációjának elősegítése

A fogyatékkal élő emberek integrációjának megvalósítási módjai

A fogyatékkal élő környezetének akadálymentesítés segítése

Az akadálymentesítés lehetőségei

Részvétel a mindennapi önellátási tevékenységek megvalósításában, támogatásában

3.5.6.6.8 Gyógyászati segédeszközök fajtái, beszerzése, használatának megtanítása

A gyógyászati segédeszközök fogalma, típusai

A mindennapi életmenet biztosításának feladatai az ellátott képességeihez adaptált módon

A környezet átalakításának lehetőségei, eszközei

A gyógyászati segédeszközök beszerzése

A gyógyászati segédeszközök használatának ismerete, megtanítása

A gyógyászati segédeszközök karbantartása, tisztítása

3.5.6.6.9 Foglalkoztatás területei: készségfejlesztő, szintentartó, szórakoztató foglalkozások feltételeinek megteremtése. Fejlesztő foglalkoztatás és akkreditált foglalkoztatás

A foglalkoztatás fogalma, területei

A foglalkoztatás feltételeinek megteremtése, előnyei

Készségfejlesztő foglalkozások fogalma, módjai

Szintentartó foglalkozások fogalma, módjai

Szórakoztató foglalkoztatások fogalma, módjai

Fejlesztő foglalkoztatás fogalma és típusai

Akkreditált foglalkoztatás fogalma, lényege

3.6 Egészségügyi ismeretek megnevezésű tanulási terület

A tanulási terület tantárgyainak összóraszámja:

542 óra

A tanulási terület tartalmi összefoglalója

Az Egészségügyi ismeretek terület tantárgyai, és azok témái a holisztikus egészségszemlélet kialakításához járulnak hozzá. A tanulók az ismeretek elsajátításával, megismerik az emberi test felépítését, a szervrendszerek működését. A szervezet egyensúlyát megbontó külső és belső, kóroki és befolyásoló tényezőket, a betegségek okait, tüneteit, a betegségek diagnosztizálásának és kezelésének lehetőségeit. Megismerik a betegségek terjedési módjait, rizikó tényezőit és azok megelőzésére tehető intézkedéseket. Megismerik és gyakorolják az elsősegélynyújtási lehetőségeket, módszereket, algoritmusokat, hogy szükség esetén biztonságosan alkalmazzák a megfelelő eljárásokat. A gondozási, ápolási feladatok ismereteinek és a feladatok elvégzéséhez szükséges készségeknek az elsajátítása hozzájárul, ahhoz, hogy a tanuló hatékonyan tudjon részt venni betegek ellátásában, az ápolási folyamatban, az ápolási team megbecsült tagjaként.

3.6.1 Anatómiai és élettani ismeretek tantárgy

100 óra

3.6.1.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék az emberi test mikroszkópos és makroszkópos felépítését, a szervrendszerek szerveit, a szervek normális működését, egymással való kölcsönhatásaikat, a szervezet dinamikus egyensúlyában betöltött szerepüket. A tanuló szerezzék meg azokat a nélkülözhetetlen ismereteket, amelyek az elsősegélynyújtás, a betegmegfigyelés, az ápolási-gondozási, illetve a diagnosztikai és terápiás ismeretek eredményes tanulásához szükségesek.

3.6.1.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Okleveles orvosdoktor, egészségügyi szaktanár, egészségügyi szakoktató, ápoló (Bsc, Msc) végzettség, legalább 3 év egészségügyben eltöltött szakmai gyakorlat, oktatási tapasztalat

3.6.1.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Biológia, egészséges ember és környezete, betegápolás alapjai, betegmegfigyelés, diagnosztikai ismeretek, klinikai és ápolási ismeretek.

3.6.1.4 A képzés órakeretének legalább 0%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.6.1.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
A síkok, irányok ismeretében meghatározza az egyes testrészek, szervek elhelyezkedését, egymáshoz való viszonyát.	Ismeri az emberi szervezetet alkotó sejtek, szövetek felépítésének alapjait, tisztában van a test felépítésének alapelveivel, a főbb síkokkal, irányokkal.	Teljesen önállóan	Belátja a tantárgy jelentőségét, alapozó szerepét. Pontosságra törekszik, tanulmányai és munkája során szem előtt tartja az ember anatómiai-élettani sajátosságait. Elkötelezett a szakmai nyelvhasználat mellett	Anatómiai digitális tananyagok használata
Önállóan csoportosítja a törzs, végtagok, koponya csontjait, izmait. Alkalmazza az anatómiai szakkifejezéseket.	Ismeri a mozgásrendszer felépítését és működését.	Teljesen önállóan		Anatómiai digitális tananyagok használata
Megmagyarázza a gázcsere lényegét. Képes a légzés és a szív-működés össze-függéseit értelmezni	Ismeri a légzőrendszer feladatát, felépítését és működését, a légzés szabályozását.	Teljesen önállóan		Anatómiai digitális tananyagok használata
Bemutatja a szív felépítésének és működésének összefüggéseit. Értelmezi a vérköröket. Az anatómiai szakkifejezéseket adekvátan alkalmazza.	Ismeri a szív és vérerek, a vér és nyirokrendszer jellemzőit, feladatát, a keringési rendszer működését, a működéssel kapcsolatos alapvető élettani paramétereket. Tisztában van a magzati vérkeringés jellemzőivel.	Teljesen önállóan		Anatómiai digitális tananyagok használata
Bemutatja az emésztés folyamatát és az anyagcsere lényegét.	Ismeri az emésztőrendszer feladatát, felépítését, működését. Ismeri a tápanyagokat, sejtepítőket, enzimek szerepét.	Teljesen önállóan		Anatómiai digitális tananyagok használata
Elmagyarázza a vizeletképzés folyamatát és a vizeletürítés mechanizmusát.	Ismeri a vizeleti szervek feladatát, felépítését és működését, a vizelet jellemzőit. Ismeri a vese szerepét a homeosztázis fenntartásában.	Teljesen önállóan		Anatómiai digitális tananyagok használata

Bemutatja a menstruációs ciklus szakaszainak jellemzőit.	. Ismeri a férfi és női nemi szervek felépítését, a petefészek és a here hormontermelését, a szaporodás élettanát.	Teljesen önállóan		Anatómiai digitális tananyagok használata
Ismerteti az idegrendszer, endokrin rendszerszabályozó szerepét az emberi szervezet működésében.	Ismeri az idegrendszer és a hormonális rendszer felépítését, a szabályozó működések alapjait.	Teljesen önállóan		Anatómiai digitális tananyagok használata
Bemutatja az érzékelési folyamatokat	Ismeri az érzékszervek felépítését és működését	Teljesen önállóan.		Anatómiai digitális tananyagok használata

3.6.1.6 A tantárgy témakörei

3.6.1.6.1 Emberi test felépítése, szerveződés szintjei

Az anatómia és élettan fogalma, felosztása.

Anatómiai nomenklatúra.

Az emberi test fő részei, felépítésének általános jellemzői

Az emberi test fő síkjai és irányai.

A sejt szerkezete, alkotórészei, sejtjelenségek

A szövetek típusai, főbb jellemzői

3.6.1.6.2 Mozgásrendszer felépítése működése

Általános csonttan és ízülettan

A törzs nagyobb csontjai és ízületei

A végtagok nagyobb csontjai és ízületei

A koponya csontjai, összeköttetései

A magzati koponya

Az izmok általános jellemzői

Az izomműködés élettana

A törzs és a végtagok nagyobb izmai

A fej és a nyak nagyobb izmai.

3.6.1.6.3 Légzőrendszer felépítése, működése

A légzőrendszer feladata, részei

A légzőszervek anatómiai felépítése

A légzés mechanizmusa

A külső és belső légzés

A légzés szabályozása

3.6.1.6.4 Keringési rendszer felépítése, működése

A keringési rendszer részei, feladata

A szív felépítése és működése, a szív működés szabályozása

A vérerek fajtái és jellemzése, az erek közötti összeköttetések

Vérkörök

A nagyvérkör főbb artériái és vénái

A perifériás vérkeringés

A vérnyomás
Az érműködés szabályozása
A magzati vérkeringés jellemzői
A vér összetétele, az alakos elemek és a vérplazma jellemzése
A vérképző szervek
A véralvadás
A vércsoportok

3.6.1.6.5 A vérképzőrendszer és nyirokrendszer felépítése, működése
Az alakos elemek képzése és képzési helyük: myeloid rendszer és limfoid rendszer.
A nyirok.
A nyirokkeringés.
Nyirokerek. Nyiroktörzsek.
Nyirokcsomók.
Nyirokszervek: lép, csecsemőmirigy, mandulák.
A nyirokrendszer működése.
Immunműködés.

3.6.1.6.6 Emésztőrendszer felépítése, működése
Az emésztőrendszer részei, feladata
Tápanyagok, sejtépítők, enzimek
A tápcsatorna szakaszai, felépítése
A máj, a hasnyálmirigy felépítése és működése
A hashártya
Az emésztés folyamata
Az anyagcsere lényege.

3.6.1.6.7 A vizelet kiválasztó és szaporodó szervrendszer felépítése, működése
A vizelet. A vizeleti szervek szerepe, részei
A vese anatómiai felépítése, működése
A vizeletelvezető rendszer felépítése
A vizeletürítés mechanizmusa
A nemi jellegek
A külső és belső női nemi szervek felépítése
A petevezető, petefészek jellemzői
A petefészek hormontermelése, a petefészek működésének szabályozása
A menstruációs ciklus
A külső és belső férfi nemi szervek felépítése
A szaporodás élettana

3.6.1.6.8 A hormonális rendszer felépítése, működése
A neuroendokrin rendszer fogalma, a hormonok általános jellemzői
A hormonszekréció szabályozása
A hypophysis felépítése és működése
A pajzsmirigy felépítése és működése
A mellékpajzsmirigy felépítése és működése
A mellékvese felépítése és működése
A hasnyálmirigy, mint belső elválasztású szerv
Az ivarmirigyek hormonjai és hatásuk
A csecsemőmirigy, a tobozmirigy.

3.6.1.6.9 Idegrendszer felépítése, működése

Az idegrendszer feladata, felosztása

Az idegrendszer szöveti felépítése

Az ingerületvezetés élettana

A reflex, reflexív

A gerincvelő anatómiai felépítése, pályarendszerei

Gerincvelői reflexek

Az agyvelő felépítése és működése

Agykamrák

Liquor és liquorkeringés

Az agy vérellátása

Az agy és gerincvelő burkai

A környéki idegrendszer - agyidegek, gerincvelői idegek

A vegetatív idegrendszer felosztása, működése

3.6.1.6.10 Az érzékszervek

A témakör részletes kifejtése

A látószerv felépítése, működése

A halló és egyensúlyozó szerv felépítése, működése

Szaglószerv, ízlelőszerv jellemzői, szaglás és ízlelés

A bőr feladata, felépítése

A bőr, mint érzékszerv

Az emlő

3.6.2 Egészségügyi alapismeretek tantárgy

132 óra

3.6.2.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tanulók ismerjék meg az alapvető kórtani folyamatokat. Legyenek tisztában a fertőzések és a járványfolyamatok kialakulásával. Ismereteiket alkalmazva törekedjenek a fertőzések elkerülésére. Ismerjék az egészséget befolyásoló környezeti tényezőket. A tantárgy tanulása egészítse ki és mélyítse el a tanulók egészséges életmóddal, életvitellel kapcsolatos ismereteit, járuljon hozzá a környezet védelmére odafigyelő és egészségtudatos magatartás formálásához. A tanulók a fertőtlenítésre, sterilizálásra vonatkozó ismereteiket eredményesen tudják alkalmazni mindennapi munkájuk során a nosocomialis infekciók megelőzése érdekében.

3.6.2.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Okleveles orvosdoktor, egészségügyi szaktanár, egészségügyi szakoktató, ápoló (Bsc, Msc), legalább 3 év egészségügyben töltött szakmai gyakorlat

3.6.2.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Fizika, Kémia, Biológia, Anatómia-élettan, Elsősegélynyújtás Ápolástani, gondozástani ismeretek.

3.6.2.4 A képzés órakeretének legalább 10%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.6.2.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Felismeri és jellemzi a kórokozó tényezőket	Ismeri a betegségek kialakulásának és lefolyásának jellemzőit, a betegségek lefolyását módosító tényezőket.	Teljesen önállóan	Felelősséget érez a fertőzések és járványok megelőzése iránt, törekszik azoknak a tényezőknek a kiiktatására, amelyek ezek kialakulásában, terjedésében szerepet játszanak. Belátja a megelőzés szerepét a betegségek kialakulásában. Belátja a környezetvédelem fontosságát. Belátja az egészséges életmód, életvitel jelentőségét. Egészségtudatos életvitelre törekszik. Felelősséget érez a beteg és a saját biztonsága iránt. Magára nézve kötelezőnek érzi a higiénés szabályok betartását.	
Helyesen értelmezi a szervezet jelző reakcióit. Megmagyarázza a gyulladáshatás klasszikus tüneteit. Ismerteti a transzudátum és exsudátum közötti különbséget.	Ismeri a szervezet jelző és védekező mechanizmusait és azok jellemzőit.	Teljesen önállóan		
Felismeri a dagantok korai figyelmeztető jeleit. Megfelelően használja a szövetek kóros elváltozásainak szak-kifejezéseit.	Ismeri a szövetek kóros elváltozásait és azok jellemzőit.	Teljesen önállóan		
Felismeri az egyes szervrendszerek kóros elváltozásait és az észlelt elváltozásokról az orvost, illetve a team tagjait megfelelően tájékoztatni. Felismeri az azonnali beavatkozásokat igénylő riasztó tüneteket. Megfelelően használja a kórtani elváltozások szakkifejezéseit	Ismeri az egyes szervrendszerek leggyakoribb kóros elváltozásait, azok jellemzőit. Felismeri a riasztó tüneteket	Teljesen önállóan		Videók, képek keresése az Internetről, prezentáció készítés.
A mikrobák tulajdonságaival, ellenálló képességével kapcsolatos ismereteit összekapcsolja az infekciókontroll ismereteivel.	Ismeri a baktériumok, vírusok, gombák és paraziták alapvető jellemzőit, tulajdonságait, szerepüket a betegségek kialakulásában, a kórokozók kimutatásának lehetőségeit.	Teljesen önállóan.		Videók, képek keresése az Internetről, prezentáció készítés.

<p>Felismeri a fertőzés terjedési lehetőségeit, a fogékony embereket. Munkaterületén részt vesz a fertőző betegségek terjedésének megelőzésében.</p>	<p>Ismeri a fertőzés, fertőző betegség fogalmát, a fertőző betegségek kialakulását, előfordulási módjait, a járványfolyamat mozgatóerőit. Ismeri az alapvető járványügyi feladatokat, járványellenes teendőket.</p>	<p>Teljesen önállóan.</p>		<p>Járványügyi szervezet hon-lapjának keresése az Interneten</p>
<p>Felismeri az egészséget hátrányosan befolyásoló külső, környezeti és az egyén magatartásában rejlő egészséget veszélyeztető tényezőket, rizikófaktorokat. Munkáját a környezetvédelmi szempontok figyelembevételével végzi. Lehetőség szerint szelektív hulladékgyűjtést alkalmaz.</p>	<p>Ismeri az egészség, és az egészségkultúra fogalmát, elemeit, valamint a prevenció fogalmát, szintjeit, eszközeit, az egészség megőrzési programokat. Ismeri az egészségi állapot mérési módszereinek lényegét, a főbb mutatókat. Ismeri a környezet-szennyezés formáit, hatásait az emberi egészségre. Ismeri a hulladékok környezetre gyakorolt hatását, a hulladékgyűjtés és hulladékkezelés, újrahasznosítás lehetőségeit.</p>	<p>Teljesen önállóan.</p>		<p>A lakosság egészségi állapotával kapcsolatos keresés az interneten. Internetes kutatómunka, prezentációkészítés környezetvédelem és hulladékkezelés témában.</p>
<p>Munkájához kapcsolódó egészségvédő és egészségfejlesztési tevékenységet folytat. Segít a betegeknek a stresszkezelő technikák megismerésében, elsajátításában.</p>	<p>Ismeri az egészségvédelem, egészségfejlesztés módszereit, eszközeit, szintereit Ismeri a stressz, és a konfliktusok lelki egészségre gyakorolt hatását, a lelki egyensúly fenntartásának, helyreállításának lehetőségeit.</p>	<p>Instrukció alapján részben önállóan.</p>		<p>Internetes kutatómunka, prezentációkészítés egészséges élet-mód, vagy káros szenvedélyek témában</p>
<p>A fertőtlenítő eljárásokat megfelelően alkalmazza, a steril anyagokat a szabályoknak megfelelően kezeli, tárolja.</p>	<p>Ismeri a sterilizálás fogalmát, formáit, az eszközök előkészítését sterilizálásra, valamint a steril anyagok kezelését, tárolását.</p>	<p>Teljesen önállóan</p>		

<p>Szakmai tevékenysége során megfelelően alkalmazza a nosocomialis infekciók megelőzésének szabályait</p>	<p>Ismeri a nosocomialis infekció fogalmát, jelen-tőségét, a leggyakrabban előforduló nosocomialis infekciókat. Tisztában van az infekció-kontroll fogalmával, alapelemeivel, a fertőzések megelőzésének ápolói feladataival.</p>	<p>Teljesen önállóan.</p>		
--	---	---------------------------	--	--

3.6.2.6 A tantárgy témakörei

3.6.2.6.1 Általános kórtani és immunitástani ismeretek

A kórtan tárgya, területei

Egészség, betegség, kóros állapot

A kórokok csoportosítása:

- elsődleges, másodlagos kórokok,
- élő és élettelen kórokok

A betegségek lefolyása: a betegségek csoportosítása lefolyásuk időtartama szerint

Az akut, szubakut, krónikus betegség jellemzői

A kórokok behatolási kapuja, hatásai

A betegségre való hajlam, fogékonyság

A betegség szakaszai, kimenete

A betegségek lefolyását befolyásoló tényezők

A szervezet reakcióinak csoportjai: - jelző, - védekező, - szövetek kóros elváltozásai

A szervezet jelző reakciói: fájdalom, láz

- A fájdalom szerepe, okai, formái, hatása a szervezetre
- A láz fogalma, kialakulása, szerepe, fokozatai

A védekező mechanizmusok: - gyulladás, allergia (immunválaszok!)

- A gyulladás fogalma, okai és klasszikus tünetei
- A gyulladást kísérő jelenségek
- Az akut gyulladások típusai, jellemzői
- Krónikus gyulladások okai, jellemzői, következményei

A szövetek kóros elváltozásai:

- hypertrophia, - hyperplasia, - aplasia, - hypoplasia, - atrophia, - degeneratio, - necrosis,
- tumor

A szövetek regenerációs képessége

A daganat fogalma, a daganatok kialakulása, karcinogén tényezők

A daganatok elnevezése, csoportosítása, általános jellemzése, terjedése, hatása a szervezetre

Leggyakoribb benignus és malignus daganatok: - hám eredetű és kötő-, támasztószövet eredetű daganatok

Rákmegelőző állapotok - A szűrővizsgálatok jelentősége

Immunológiai alapismeretek

Az immunrendszer és működése, az immunitás formái

A szervezet immunizálása

Az immunrendszer megváltozott működése: allergia, autoimmun betegségek, immunhiányos állapotok

3.6.2.6.2 Részletes kórtani ismeretek

A részletes, vagy szisztematikus kórtan fogalma, tárgya:

Az egyes szervrendszerek, szervek kóros szöveti, morfológiai és működési elváltozásaival (elégtelenség, zavar), az elváltozások jellegzetességeivel, okaival, illetve az elváltozások, kialakulásának, lezajlásának folyamatával foglalkozó tudomány.

Szervrendszereként tárgyalja az adott szervrendszer, és a hozzátartozó szervek működésének helyi és általános zavarait, illetve működésének elégtelenné válását, következményeit.

Csoportosítja az egyes szervrendszerek és szerveik betegségeit

- anatómiai szempontból (pl. légzőrendszeri betegségek: légutak, tüdő és mellhártya betegségei) és
- kóroktani, illetve kórfolyamatani szempontok szerint (pl.-veleszületett, szerzett, -acut, chronikus, - ártalom, fertőzés, - gyulladással, allergiás, vasculáris, degeneratív, daganatos stb.) valamint számba veszi a betegségek lényegét, okát, tüneteit, szövődésüket.

A légzés és a légző rendszer kórtana: légutak, tüdő, mellhártya

A keringés és a keringési rendszer kórtana: szív, érrendszer

A vér és nyirokkeringés, a vérképzőrendszer és a nyirokrendszer kórtana

Az emésztőrendszer kórtana: emésztőcső és emésztő mirigyek kórtana

A vizeleti és nemi szervek kórtana

Az endokrin rendszer kórtana

Az anyagcsere kórtana

Az idegrendszer kórtana

Érzékszervek kórtana

A mozgásrendszer kórtana

3.6.2.6.3 Mikrobiológiai és járványtani alapismeretek

Mikrobiológiai alapismeretek

A mikrobák felosztása

A baktériumok osztályozása, elnevezése, jellemzése (alakja, szerkezete, anyagcsereje, szaporodása, kórokozó képessége, ellenálló képessége szerint)

A szervezet normál baktériumflórája

A bakteriológiai vizsgálati módszerek típusai

Antibiotikus kezelés, antibiotikum rezisztencia

A vírusok jellemzői, szerkezetük, osztályozásuk, ellenálló képességük

A vírusbetegségek patogenezise, kimutatása, kezelése, megelőzése

A gombák osztályozása

A gombák általános tulajdonságai, a gombasejt felépítése, szaporodásuk, a gombák ellenálló képessége

A gombák kórokozó képessége, a gombafertőzések rizikófaktorai

A mycosisok kimutatása, kezelése, megelőzése

A parazitológia tárgya, felosztása

A paraziták rendszerezése (protozoonok, parazita férgek, parazita ízeltlábúak) főbb jellemzői

A paraziták behatolása a szervezetbe, hatásuk a szervezetre

A paraziták ellenálló képessége

A paraziták kimutatása, kezelés, megelőzés

Járványtani alapismeretek

A fertőzés, fertőző betegség fogalma

A fertőző betegség létrejöttének feltételei (kórokozók száma, virulencia, behatolás helye, szervezet ellenállása)

A fertőző betegségek csoportosítása járványtani szempontból

A fertőző betegségek előfordulási módjai (sporadikus, endémiás előfordulás, epidémia, pandémia, szezonális, ciklicitás)

A járványfolyamat mozgatóerői

- Elsődleges mozgató erők (fertőző forrás, fertőzés terjedésének lehetséges módjai, fogékony emberi szervezet)
- Másodlagos mozgató erők: természeti, társadalmi, egyéni tényezők

Járványügyi feladatok:

- fertőző betegségek megelőzése,
- járványügyi teendők (a beteggel és beteg környezetével) fertőző betegségek előfordulásakor
- a fertőző beteg bejelentése

3.6.2.6.4 Népegészségügyi és környezet-egészségügyi alapismeretek

Fogalmak tisztázása:

- Népegészségtan- és népegészségügy,
- Közegészségtan- és közegészségügy, környezet-egészségtan, környezet-egészségügy,
- Humánökológia.

Népegészségügyi alapismeretek:

Népegészségügy fogalma, fő funkciói, alapvető feladatai, elméleti háttér (megelőző orvostan)

Népegészségügy intézményrendszere.

Népegészségügyi programok:

Egészség-betegség (fogalma és befolyásoló tényezői) és prevenció (fogalma és szintjei).

Az egészségfejlesztés alapidokumentumai (Alma-Ata, Ottawai Charta, Dzsakartai Nyilatkozat). Hazai népegészségügyi programok.

Környezet-egészségügyi alapismeretek:

Környezet és az ember - Ökológia. Humánökológia: fogalma, alapkérdései.

Környezet és egészség. Környezet és betegség.

Környezet-egészségügy fogalma feladatai, intézményei. Környezet-egészségügy elméleti háttér (megelőző orvostan, környezet higiéné).

Környezet-egészségtani ismeretek:

Környezeti expozíciók (vegyi anyagoknak való kitettség) és a xenobiotikumok (környezet-idegen, nem természetes, ember által szintetizált vegyi anyagok.)

Az expozíciók mértékét befolyásoló tényezők: a xenobiotikumok bejutása és sorsa a környezetben, a xenobiotikumok bejutása az emberi szervezetbe.

A környezeti expozíciók mérgező hatásai az emberi szervezetre.

A környezeti ártalmak megelőzésének lehetőségei.

A vizek környezet-egészségügyi hatásai: ivóvíz, vízszennyeződés.

A levegő környezet-egészségügyi hatásai: az atmoszféra, levegőszennyezés és hatása a szervezetre. A levegőszennyezés globális hatásai.

Klímaváltozás és hatása az emberi egészségre.

Természetes és mesterséges radioaktív sugárzások élettani hatásai

A zaj, a rezgés egészségre gyakorolt hatásai

Az urbanizáció egészségügyi hatásai

Az egészségkárosodás lehetséges forrásai a lakásban

Hulladékok. Hulladékkezelés:

- a hulladék fogalma, a hulladékok csoportosítása (a keletkezés forrása szerint, halmazállapot szerint, környezetre gyakorolt hatás szerint),
- hulladékok környezeti hatásai

A települési hulladékok gyűjtése, elszállítása, ártalmatlanítása

A szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás

Az egészségügyben keletkező hulladékok fajtái

3.6.2.6.5 Egészségvédelem, egészségfejlesztés

Az egészség és az egészségkultúráltság:

- az egészségkultúra fogalma, összetevői, helye a kultúrában.
- az egészség fogalmának értelmezése.
- az egészséget meghatározó tényezők: életmód, környezet (társadalmi, természeti), egészségügyi ellátórendszer, egyéni sajátosságok.

Az egészségi állapot mérési módszerei: (statisztikai, demográfiai szociológiai, epidemiológiai)

A magyar lakosság egészségi állapotának főbb jellemzői

Prevenció és egészségmegőrzés.

A prevenció fogalma, szintjei, céljai, lényegük és eszközeik

Védőoltások típusai, életkorhoz kötött védőoltások

Szűrővizsgálatok célja, fajtái

Életmód és egészségmagatartás:

Az életmód fogalma, objektív és szubjektív meghatározói

Az egészségmagatartás. Preventív magatartás, kockázati magatartás.

Egészségtudatos magatartás fogalma, összetevői (fizikai aktivitás, pihenés higiéné, tudatos táplálkozás, személyi higiéné, kiegyensúlyozott lelki élet, abúzus kerülés, rendszeres önellenzés, szűrővizsgálatok) és jellemzői.

Szexuálhigiéné.

Egészségmagatartás és életminőség.

A modern nemzedék egészség-magatartása. (a számítógép használatának, az elhúzódo serdülőkornak, napjaink táplálkozási szokásainak egészségügyi vonatkozásai, egészségügyi problémái és a problémák megelőzése.

3.6.2.6.6 Higiéné - Fertőtlenítés, sterilizálás, infekciókontroll

Fertőtlenítéssel kapcsolatos fogalmak, fertőtlenítő eljárások, a fertőtlenítés módjai:

Asepsis, antisepsis fogalma. A fertőtlenítés fogalma.

A fertőtlenítő eljárások, hatásereőségük fokozatai és hatékonyságukat befolyásoló tényezők

A fertőtlenítés módjai, fizikai, kémiai, kombinált és speciális fertőtlenítő eljárások

A leggyakrabban alkalmazott fertőtlenítő eljárások:

- higiénés kézfertőtlenítés, - műtéti kézfertőtlenítés, - bőrfelület fertőtlenítése beavatkozások előtt, - váladékfertőtlenítés, - váladékfelfogó eszközök fertőtlenítése, - felületfertőtlenítés,
- fertőtlenítő mosás, mosogatás, takarítás, - műszer- és eszközfertőtlenítés

A fertőtlenítés végrehajtásának formái: folyamatos és záró fertőtlenítés, szigorított folyamatos és záró fertőtlenítés

Sterilizálással kapcsolatos fogalmak.

Az eszközök, műszerek, anyagok sterilizálhatóságának feltételei, főbb sterilizáló módszerek.

A sterilizálandó eszközök előkészítése, csomagolása és utókezelése. Steril anyagok szállítása, tárolása. Egyszer használatos steril eszközök.

Infekció kontrollal kapcsolatos fogalmak és alapismeretek:

A nosocomiális infekció fogalma, jelentősége, epidemiológiai sajátosságai (kialakulását elősegítő tényezők, terjedésének leggyakoribb módjai). Fertőzések kialakulásának speciális szempontjai idős és pszichiátriai betegek körében.

Az infekció kontroll fogalma, feladata és tevékenységi elemei

A nosocomiálissurveillance. (kockázati tényezők meghatározása, a kockázatok kivédésére vonatkozó szabályozás és a végrehajtás ellenőrzése)

Megelőző tevékenység

- Izolációs szabályok a betegellátás során
- Környezeti infekciókontroll, fertőtlenítés, sterilizálás, egészségügyi kártevők elleni védekezés.
- Antibiotikum politika.
- Az egészségügyi dolgozók nosocomiális fertőzéseinek megelőzése. Képzés, továbbképzés.

A leggyakoribb nosocomiális infekciók (húgyúti infekciók, pneumoniák, műtéti sebfertőzés, bőr és lágyrész, véráram fertőzés), az infekciók megelőzésének lehetőségei, ápolói feladatai

Fertőző beteg elkülönítése, izolált beteg ápolásának specialitásai.

3.6.2.6.7 Készségfejlesztés az ápoló egészségnevelő és higiénés tevékenységeiben

Az ápoló egészségnevelői feladatai, az egészségvédelemmel, betegségmegelőzéssel egészségmegőréssel, egészség fejlesztéssel kapcsolatos tevékenységei.

Betegek, gondozottak egészségi állapotának felmérése.

Betegek, gondozottak egészség szokásainak, életmódjának felmérése.

Életvitel, életmód változtatás lehetőségei betegek körében.

Stresszkezelési technikák elsajátítása.

Kérdőívek elemzése, készítése.

Egyéni beszélgetés egy beteggel- interjú, tájékoztatás gyakorlása

Egészségnevelési program szervezés gyakorlása:

- egészségnevelési előadás szervezése
- egészségnevelési programterv készítése kisebb közösség, csoport részére.
- programterv megvalósítása

Készségfejlesztés az ápoló higiénés tevékenységeiben

Egyéni védőeszközök használata

Higiénés kézfertőtlenítés gyakorlása

Fertőtlenítő eszközök alkalmazása

Központi higiénés osztály megtekintése, feladatainak, eszközeinek, eljárásainak, megismerése

Sebfertőtlenítés lehetőségeinek gyakorlása

Steril eszközök használata

Egyszerhasználatos steril eszközök használata

Egészségügyi hulladékkezelés gyakorlása

3.6.3 A szakgondozó ápolási feladatai diagnosztikai és terápiás beavatkozások során tantárgy

99 óra

3.6.3.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanuló ismerje a diagnosztikus eljárások fő területeit, a vizsgálatok lényegét., a vizsgálatokkal kapcsolatos kompetenciáit, és képessé váljon a vizsgálatokhoz kapcsolódó kompetenciájának megfelelő szintű feladatok szakszerű megvalósítására. Képes legyen a beteg állapotkövetésére és állapotváltozások korai felismerésére. Képes legyen a páciens/beteg panaszainak felmérésére, az elmondott és megfigyelt tünetek értelmezését követően a szükséges fizikális és eszközös vizsgálatok elvégzésére, és szükség szerint, kompetenciájának megfelelően vegyen részt a laboratóriumi, a képalkotó, az invazív és a pszichiátriai diagnosztikus feladatok megvalósításában.

Ismerje a terápiás eljárások fő területei, azokkal kapcsolatos kompetenciáit.

Ismerje meg a szervezet élettani működéséhez szükséges táplálkozási szempontokat, amely alapján képessé válik a táplálkozási állapot felmérésére, követésére és a kóros tápláltsági állapotok felismerésére.

Ismerje meg a gyógyszeres terápiák élettani alapjait, a különböző gyógyszerformák és bejutási módok fontosabb jellemzőit, azok esetleges indikációit, kontraindikációit az egyes életkorok vonatkozásában. A tanuló váljon képessé a szabályos és felelősségteljes kompetencia szintű gyógyszerelés kivitelezésére, az esetleges interakciók, szövődmények megelőzésére, felismerésére és a terápia hatékonyságának követésére. Legyen képes a fájdalommal és lázzal járó állapotokhoz kapcsolódó terápiák kivitelezésére.

3.6.3.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

MSc, Bsc Ápoló, Egészségügyi tanár, igazolt 3 éves klinikai területen eltöltött gyakorlattal és legalább 2 éves oktatói gyakorlattal

3.6.3.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Matematika, Fizika, Kémia, Anatómia-élettan, Egészségügyi alapismeretek, Elsősegélynyújtás Ápolástani, gondozástani ismeretek,

3.6.3.4 A képzés órakeretének legalább 60%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.6.3.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Helyesen alkalmazza a diagnosztikus eljárásokkal kapcsolatos szakkifejezéseket. Betartja a vizsgálatok során a biztonsági és higiénés szabályokat Beteg vizsgálatot, megfigyelést kompetenciája szerint végzi	Ismeri a diagnosztikai alapfogalmakat, a diagnosztikus eljárások fő területeit, csoportjait, a diagnosztikai beavatkozások, etikai, biztonsági és higiénés szempontjait, szabályait	Teljesen önállóan		
Kompetenciája szerint végzi a vizsgálatokkal kapcsolatos feladatait. Paramétereket mér non-invazív diagnosztikai eszközök használatával Testváladékok mintavételét végzi laboratóriumi vizsgálatokhoz Beteget felkészít diagnosztikai vizsgálatokra. Felismeri a beteg állapotváltozásait Ápolási és megfigyelési dokumentációt vezet	Tisztában van a diagnosztikus eljárásokkal kapcsolatos kompetenciákkal és az azokkal kapcsolatos önálló, függő és együttműködő ápolási funkciókkal, ápolási feladatokkal. Ismeri a diagnosztikus eljárásokkal kapcsolatos ápolói feladatok, tevékenységek menetét Ismeri a vizsgálati eszközök helyes használatát és a mért paraméterek értéktartományait Ismeri az állapotváltozások kritérium- és riasztási rendszerét Ismeri a dokumentáció vezetés szabályait	Instrukció alapján részben önállóan	Precizitás, pontosság, felelősségtudat, logikus gondolkodás, megfigyelőképesség, felismerő képesség, szabálykövetés,	Digitális diagnosztikai eszközök használata
Helyesen alkalmazza a terápiás eljárásokkal kapcsolatos szakkifejezéseket. Betartja a vizsgálatok során a biztonsági és higiénés szabályokat	Ismeri a terápiás alapfogalmakat, a terápiás eljárások fő területeit, a terápiás beavatkozások etikai, biztonsági és higiénés szempontjait, szabályait	Teljesen önállóan.		

<p>Kompetenciája szerint végzi a kezelésekkal kapcsolatos feladatait. Beteget felkészít kezelésekre. Felismeri a beteg állapotváltozásait a kezelések során. Ápolási és megfigyelési dokumentációt vezet</p>	<p>Tisztában van a terápiás eljárásokkal kapcsolatos kompetenciákkal és az azokkal kapcsolatos önálló, függő és együttműködő áplási funkciókkal, ápolási feladatokkal</p>	<p>Instrukció alapján részben önállóan.</p>		
<p>Megfelelően használja a gyógyszer-tani szakkifejezéseket. Kompetenciája szerint végzi gyógyszerési feladatait Felméri a beteg együttműködési képességét Gyógyszerelési feladatok végzése során figyelembe veszi a beteg életkorából vagy mentális állapotából adódó speciális sajátosságokat. Gyógyszereléssel kapcsolatosan a biztonsági, higiénés szabályokat betartja, a betegeket megfigyeli. Felismeri a gyógyszerek mellékhatásait, amit jelez az orvosnak, szükség esetén kompetenciája szerint elkezdi a beteg elsősegélynyújtási ellátását.</p>	<p>Ismeri a gyógyszer-tani alapfogalmakat, tisztában van a gyógyszer-tani alapimeretekkel. Ismeri a gyógyszerek csoportosításának szempontjait. Ismeri a gyógyszerformákat és adagolási módjaikat Tisztában van a gyógyszerek farmakodinámiai és farmakokinetikai sajátosságainak jelentőségével Ismeri a leggyakoribb gyógyszerinterakciók tünetet, azok ellátásának kompetenciáit Ismeri a speciális gyógyszerelési feladatokat</p>	<p>Instrukció alapján részben önállóan.</p>		

<p>Per-os, rectálisan és transzdermálisan alkalmazható készítményekkel gyógyszerelést végez. Szem, orr, fül-cseppeket alkalmaz. Subcutan injekciót végez. A terápiás beavatkozásokat dokumentálja. Gyógyszereléssel kapcsolatosan a biztonsági, higiénés szabályokat betartja. Gyógyszerek tárolásával kapcsolatos ápolási feladatokat végez</p>	<p>Ismeri a gyógyszerformákat és adagolási módjait. Ismeri a gyógyszerelés szabályait az sc. injekciózás beadási helyeit, módját. Ismeri a terápiás beavatkozások dokumentációs követelményeit</p>	<p>Instrukció alapján részben önállóan.</p>		
--	--	---	--	--

3.6.3.6 A tantárgy témakörei

3.6.3.6.1 Diagnosztikai és terápiás alapismeretek

Diagnosztikai alapfogalmak:

- Anamnézis, auto-, hetero anamnézis, orvosi anamnézis, ápolási anamnézis,
- az anamnézis főbb elemei
- Objektív tünet, szubjektív panasz, - Tünet, tünet együttes
- Diagnózis, csoport diagnózis, differenciál diagnózis

A diagnosztikus eljárások fő területei és a szakgondozó kompetenciái az egyes vizsgálati eljárásokkal kapcsolatban

- anamnézis,
- fizikális vizsgálatok (megtekintés, tapintás, hallgatózás, kopogtatás, ütögetés)
- egyszerű eszközös vizsgálatok: szomatometriai mérések, vitális paraméterek mérése
- műszeres vizsgálatok: -elektromos (pl. EKG), -endoszkópos, -radiológiai (rtg, nukleáris),
- UH-os, -akusztikus (hallás) és -optikai (látás), -vizsgálatok
- laboratóriumi vizsgálatok (ürített, szondával nyert, punkciókkal nyert váladékokból),
- pszichológiai és pszichiátriai vizsgálatok,
- önvizsgálatok

Diagnosztikus eljárások egyéb csoportosítása:

- módszere szerint: invazív (pl. csapolások, biopsziák, endoszkópos vizsgálatok)
- eredmény megjelenítése szerint: képi diagnosztikai eljárások (pl. radiológiai vizsgálatok)

A diagnosztikai beavatkozások biztonsági és higiénés szempontjai és szabályai.

Diagnosztikus eljárások indikációi és kontraindikációi

A diagnosztikus eljárásokkal kapcsolatos ápolói feladatok:

Diagnosztikus eljárások általános menete:

- előkészítés (környezet, beteg, eszközök), - kivitelezés, - kivitelezés utáni teendők

Diagnosztikus eljárásokhoz fűződő betegmegfigyelési és dokumentációs feladatok

A páciens/beteg vizsgálatának jogi, etikai szabályai

Terápiás alapfogalmak:

okiterápia, tüneti terápia, konzervatív terápia, invazív terápia, palliatív terápia

Terápiás eljárások fő területei - a szakgondozó kompetenciái az egyes terápiás eljárások során

- terhelés csökkentése,
- dietoterápia,
- fizioterápia,
- farmakoterápia,
- műtéti terápia,
- radioterápia,
- pszichoterápia,
- szervhelyettesítő terápia

A terápiás beavatkozások biztonsági és higiénés szempontjai és szabályai.

Terápiás eljárások indikációi és kontraindikációi

A terápiás eljárásokkal kapcsolatos ápolói feladatok

Terápiás eljárások általános menete

- előkészítés (környezet, beteg, eszközök), - kivitelezés, - kivitelezés utáni teendők

Terápiás eljárásokhoz fűződő betegmegfigyelési és dokumentációs feladatok

A páciens/beteg kezelésének jogi, etikai szabályai

Dietoterápiás alapismeretek:

Táplálkozás és táplálkozási szokások. Tápláltsági állapot felmérése. Tápanyagok.

Étrend és energiatartalom. Speciális étrendek és táplálási formák.

3.6.3.6.2 Készségfejlesztés a diagnosztikai célú ápolói tevékenységekben

A diagnosztikus eljárásokkal kapcsolatos ápolói feladatok, tevékenységek menete:

- előkészítés: környezet, beteg (pszichésen, szomatikusan), eszközök
- a feladat kivitelezése
- a feladat befejezése utáni teendők: beteggel, eszközökkel, + dokumentációs feladatok

A feladatok végrehajtásához szükséges képességek fejlesztése:

- Kommunikáció a beteggel a vizsgálatokra felkészítés során.
- Eszközismeret és eszközhasználat
- Önállóság és együttműködés,
- Betegmegfigyelés vizsgálatok során.
- Asszisztálás vizsgálatoknál.
- Vizsgálatokkal kapcsolatos tapasztalatok átadása a team többi tagjának.
- Vizsgálatokkal kapcsolatos jelentési és dokumentációs tevékenységek

Diagnosztikus feladatok végrehajtása:

- Ápolási anamnézis készítésének menete
- Fizikális vizsgálatok menete: előkészítés, kivitelezés, dokumentálás
- egyszerű eszközös vizsgálatok menete (szomatometriai mérések, vitális paraméterek mérése)
- EKG vizsgálat menete
- GM vércukor mérésének menete
- Egyéb - képpalkotó, invazív /műszeres, laboratóriumi és pszichológiai, pszichiátriai - vizsgálatokhoz: a beteg pszichés előkészítése, vizsgálatokkal kapcsolatos megfigyelési feladatok, dokumentációs feladatok végrehajtása

3.6.3.6.3 Gyógyszertani és gyógyszerelési ismeretek

Gyógyszertani alapfogalmak:

farmakon, farmakológia, farmakodinámia, farmakokinetika, toxikológia,

klinikai farmakológia:

Gyógyszertani alapismeretek:

Gyógyszeres terápiában használatos készítmények:

-növényi, -állati, -ásványi, -szintetikus eredetű készítmények, -vérsavó készítmények, -kötszerek, tápszerek, gyógyászati segédeszközök

Gyógyszer fogalma

Gyógyszerek csoportosítása:

A gyógyszer csoportosításának szempontjai:

- hatóanyaguk és eredetük, - előállításuk, - gyógyszerformák - hatásuk (anatómiai, kórtani szempont), - hatásereőségük és jelölésük, - alkalmazási helyük és módjuk, - ATC kód

Gyógyszerek összetétele: hatóanyag, segédanyag

Gyógyszerek előállítása és elnevezése: törzskönyvezett gyári készítmény,

kémiai-, generikus-, gyári név fogalma, magisztráliskészítmény, Fo-No készítmény fogalma

(Formulae Normales - Szabványos Vény minta Gyűjtemény)

Gyógyszerek hatásereősége és hatásereőségük jelölése

Gyógyszerek hatását befolyásoló tényezők:

- kötődési hely (receptor, támadási pont), kötődési idő, gyógyszeradag (dózis)
- gyógyszer receptor,
- támadási pont: elsődleges, csendes, másodlagos kötődési hely,
- rövid idejű hatás, tartós idejű hatás, - mellékhatás
- dózisok (DC, DT, Dtox, DL): dosiscuratíva, -tolerata, -toxica, letalis,
- terápiás index: DC/DL

Gyógyszerformák: halmazállapot szerint - szilárd, félszilárd, folyékony, légnemű - szilárd

gyógyszerformák: por (pulvis), granulátum, tablettá, drázsé, kapszula, pilula, tapasz, - fél-

szilárd (lág) gyógyszerformák: kúp (suppositorium), golyó (globulus), paszta, kenőcs

(unguentum), szemkenőcs, krém, gél - folyékony: oldat (solutio), suspensio, emulsio, szir-

rup, csepp (gutta), rektális oldat (klyzma), főzet (decoctum), kivonatok (extractum, tinc-

tura) - légnemű gyógyszerformák: gázok, permetek (por, füst, köd - aeroszol)

Gyógyszeradagok mennyisége: - tömegegységben, - százalékban, - nemzetközi egységben

ATC rendszer fogalma, lényege

A gyógyszerek sorsa a szervezetben:

- helyi és távolhatás, - gyógyszerek eloszlása a szervezetben

Helyi és távolhatás lényege: bejutási hely és támadási pont viszonya alapján

Gyógyszerek bejuttatási helyei:

- bőr, nyálkahártyák- emésztőrendszeren át: orális, rektális, - emésztőrendszer megkerülésével (parenterális: injekciók, infúziók, inhalációk)

Helyi hatás és távolhatás

- helyi hatás: bejutási hely – támadási pont
- távol hatás: bejutási hely – felszívódás – vér – támadási pont

Gyógyszerek eloszlása a szervezetben:

Jelentősége: a gyógyszer hatás idejét, mértékét határozza meg

Folyamata: bejutás, felszívódás, szérum fehérjékhez kötődés, szövetek közti eloszlás, kötődési helyekhez kapcsolódás, felezési idő, gyógyszerek átalakítása, gyógyszerek kiürülé-

se- gyógyszerek átalakítása: metabolizáció, elimináció, ellenreguláció, kummuláció, gyógyszer együtthatások, mellékhatások (!), gyógyszerek kiürülése

Gyógyszeregyütthatások: szinergizmus, antagonizmus (antagonisták, kompetitivantagonisták)

Gyógyszerhatást befolyásoló tényezők:

- adagolás, - életkor, testalkat (testsúly, fejlettség), - egészségi állapot (máj, vese működés),
- tolerancia, addikció, dependencia (pszichikai, fizikai) – elvonási tünetek

A gyógyszerabúzus fogalma, leggyakoribb formái, jellemzői, megelőzési lehetőségek
Gyógyszerinterakciók és ellátásuk

A gyógyszer mellékhatás kialakulása, jellemzői, mellékhatásra utaló tünetek

Az allergiás reakciók fogalma, formái, azok jellemzői

Allergiás reakcióra utaló tünetek

Teendők gyógyszer allergia esetén

Gyógyszerelési alapismeretek és feladatok:

Gyógyszerformák és bejuttatásuk módjai

A szilárd gyógyszerformák jellemzői, alkalmazásuk lényege, indikációi-kontraindikációi, a bejuttatás algoritmusai, életkori sajátosságai

A lágy gyógyszerformák jellemzői, alkalmazásuk, indikációi-kontraindikációi,

- rectális, vaginális (kúp, hüvelygolyó, oldat) gyógyszer bejuttatás célja, javallatai, a bejuttatás algoritmusai, életkori sajátosságai
- a transzdermális (kenőcs, krém, gél, paszta, oldat, tapasz) gyógyszer bejuttatás célja, javallatai, a bejuttatás algoritmusai, higiénés szabályai

A folyékony gyógyszerek jellemzői, alkalmazásuk lényege, indikációi-kontraindikációi,

Folyékony gyógyszerek adagolása:

- cseppentéssel - A fül-orr-szem cseppek alkalmazásának javallatai, a bejuttatás algoritmusai, higiénés szabályai
- kanállal (5-10-15 ml), mércézett pohárával
- injekcióval (beadási formák: intracutan, subcutan, intramuscularis, intravénás,
- infúzióval (20 csepp = 1ml), az infúziós oldatok csoportosítása

Légnemű halmazállapotú gyógyszerek alkalmazása: inhalációs terápia, oxigén terápia során

A beteg gyógyszereszedési compliance lényege és jelentősége

A gyógyszerelés szabályai

A gyógyszer rendelés jogi, minőségirányítási szabályai, kompetenciái

A gyógyszer elrendelésének formái (azonnali, egyszeri, folyamatos, szükség szerinti)

A gyógyszerek tárolásának szabályai, specialitásai

A kábítószerekkel való gyógyszerelés szabályai

A gyógyszerelés 3-as, 5-ös, 9-es szabályai

A gyógyszer helyettesítés szabályai

Lejárt gyógyszerekkel történő feladatok szabályai

A gyógyszerelés dokumentálásának szabályai

A gyógyszer interakciók, gyógyszer tévesztés esetén követendő szabályok

A gyógyszereléshez kapcsolódó betegoktatás szempontjai, szabályai

3.6.3.6.4 Speciális gyógyszerelési ismeretek, feladatok

A beteg együttműködése a gyógyszeres terápiában

Fogalmak: gyógyszereszedési compliance, adherencia, perzisztencia, lényege és jelentősége

A gyógyszeres kezelésben folyamatosan együttműködő beteg:

az orvos által felírt gyógyszert kiváltja, orvos által előírt adagban, módon, előírt időben beveszi és az előírt ideig szedi.

Együttműködést befolyásoló tényezők:

-testi-lelki-szellemi képességek és azok mértéke:

önállóság, kockázat felismerés-megítélés, biztonságérzet-félelem, betegségérzet, betegség tudat, gyógyszerhatás érzékelés, mellékhatás érzékelés, utasítás megértés, tanulás, szabálykövetés, felelősségvállalás, időbeosztás, korábbi tapasztalatok, hit, bizalom / szocializáltság

Szocio-kulturális körülmények, anyagi lehetőségek, váratlan életesemények

Gyógyszereszedéssel kapcsolatos együttműködés

- életkori sajátosságai: csecsemő, kisgyermek, idős betegnél
- mentális sajátosságai: idős, pszichiátriai, szenvedély betegnél

A gyógyszerelés sajátosságai idős betegeknél

A gyógyszerelés sajátosságai pszichiátriai betegeknél

A gyógyszerelés sajátosságai szenvedély betegeknél

3.6.3.6.5 Készségfejlesztés a terápiás célú ápolói tevékenységekben és az ápolási dokumentumok vezetésében, kezelésében

A terápiás eljárásokkal kapcsolatos ápolói feladatok, tevékenységek menete:

- előkészítés: környezet, beteg (pszichésen, szomatikusan), eszközök
- a feladat kivitelezése
- a feladat befejezése utáni teendők: beteggel, eszközökkel, + dokumentációs feladatok

A feladatok végrehajtásához szükséges képességek fejlesztése:

- Diszkréció, empátia, határozottság
- Önállóság és együttműködés a beteggel, hozzátartozókkal, team tagokkal,
- Hatékony kommunikáció a beteggel a vizsgálatokra felkészítés során.
- Eszközismeret és eszközhasználat
- Betegmegfigyelés a kezelése előtt, alatt, után.
- Asszisztálás terápiás beavatkozásoknál.
- Kezelésekkel kapcsolatos tapasztalatok átadása a team többi tagjának.
- Kezelésekkel kapcsolatos jelentési és dokumentációs tevékenységek

Terápiás eljárásokkal kapcsolatos ápolói feladatok végrehajtása:

Betegek pozicionálása

Tartós fekvés szövődményeinek kivédése: légzőtorna, beteg mobilizálás, decubitus megelőzés, decubitus ellátás

Diétás kezeléssel kapcsolatos ápolói feladatok végrehajtása:

diéták ismerete, ételosztás, betegek táplálkozási problémáinak felismerése, a problémák jelzése szóban és az ápolási dokumentációban, betegek segítése a táplálkozásban, folyadékfogyasztásban

Beteg felkészítése fizioterápiás kezelésekre

Gyógyszeres kezeléssel kapcsolatos ápolási feladatok

Gyógyszeradagok kiszámítása: - tömegegységben, - százalékban, - nemzetközi egységben

Gyógyszerosztás előkészítése, kivitelezése, dokumentálása

Gyógyszerek beadása:

- peros, rectálisan, transzdermálisan adható szilárd és folyékony gyógyszerkészítmények alkalmazása
- szem, orr, fül - cseppek alkalmazása
- subcután injekciók előkészítése, beadása, dokumentálása

Gyógyszereléssel kapcsolatos biztonsági, higiénés szabályok betartása

Gyógyszereléssel kapcsolatos betegmegfigyelési végrehajtása

Gyógyszereléssel kapcsolatos dokumentációs feladatok végrehajtása

Gyógyszerek tárolásával kapcsolatos ápolási feladatok végrehajtása

Gyógyszerelés idős betegeknél

Gyógyszerelés pszichiátriai betegeknél

Gyógyszerelés szenvedély betegeknél

3.6.4 Elsősegélynyújtás tantárgy

45 óra

3.6.4.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tantárgy oktatásának célja, hogy a tanuló legyen képes a környezetében bekövetkező hirtelen egészségkárosodások, állapotromlások - balesetek, rosszullétek - korai felismerésére, a környezet, beteg/sérült állapotának szakszerű felmérésére, pontos, tárgyilagos segítségkérésre, mentőhívásra, a szükséges elsősegélynyújtási beavatkozások szabályos elvégzésére, és az ellátásban résztvevő laikusok irányítására

3.6.4.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Mentőtiszt végzettség - 2 éves oktatói gyakorlattal, MSc, Bsc Ápoló végzettség - 2 éves oktatói gyakorlattal, Egészségügyi tanár

3.6.4.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Egészségügyi jogi, etikai ismeretek, az emberi test működésének alapja

3.6.4.4 A képzés órakeretének 100%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.6.4.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Felismeri az elsősegélynyújtás szükségét.	Ismeri az életveszélyes állapotokra utaló jeleket, tüneteket	Teljesen önállóan.	Jó megfigyelőképesség, empátia, segítőkészség, határozottság, magabiztosság, gyors döntéshozatal, jó kommunikáció, irányító képesség tolerancia	
Felismeri és elhárítja a veszélyforrásokat.	Ismeri a veszélyforrásokat és azok elhárításának elemeit	Teljesen önállóan.		

Elsődleges állapot felmérést követően a szükséges beavatkozásokat elvégzi	ABCDE algoritmus és az azonnali beavatkozások ismerete	Teljesen önállóan.		
Felnőtt és gyermek újraélesztést végez	BLS, PBLIS, AED algoritmus ismerete	Teljesen önállóan.		Újraélesztést oktató eszközök és szoftverek használata
Sebellátást végez	Ismeri a sebek típusait, jellemzőit	Teljesen önállóan.		
Vérzést csillapít	Ismeri a vérzések ellátási stratégiáit	Teljesen önállóan.		
Sérültet ellát	Ismeri a sérültellátási algoritmust	Teljesen önállóan.		
Roszcullétet, mérgezést felismeri	Ismeri a hirtelen roscullétek ellátási stratégiáit, a mérgezésre utaló tüneteket, jeleket	Teljesen önállóan.		
Tömeges baleseti ellátásban részt vesz	Ismeri a tömeges ellátás szabályait	Teljesen önállóan.		
Munka, tűz és balesetvédelmi szabályokat betartja.	Ismeri a munka, tűz és balesetvédelmi előírásokat	Teljesen önállóan.		

3.6.4.6 A tantárgy témakörei

3.6.4.6.1 Elsősegélynyújtási alapismeretek

Az elsősegélynyújtás története, jelentősége napjainkban, alapfogalmai:

A nemzetközi és hazai elsősegélynyújtás és mentés fejlődésének fontosabb állomásai

Az elsősegélynyújtás társadalmi jelentősége, szerepe napjainkban

Az elsősegélynyújtás fogalma, célja, feladatai, fő szabályai, szinterei, helye a mentési láncban

Az elsősegélynyújtás jogi, etikai vonatkozásai

Az elsősegélynyújtó személyisége, kompetenciái

Veszélyhelyzetek ellátási stratégiáival kapcsolatos alapfogalmak, alapismeretek:

Tájékozódás: körülményekről, sérültek számáról, állapotáról, az időfaktor és jelentősége, a sérültek osztályozása állapotuk szerint

Kárhely - kárhelybiztosítás:

veszélyforrások, veszélyforrások elhárítása, veszélyzóna, - biztonsági zóna, kimentés

Segítségkérés. Mentőhívás. Műszaki mentés kérés.

3.6.4.6.2 Elsősegélynyújtási algoritmusok és alkalmazásuk a sérülteknél

ABCDE szemléletű állapotfelmérés, az ABCDE algoritmus alkalmazásának szabályai

A légutak átjárhatóságának megítélése, átjárhatóság biztosítása eszköz nélkül

A légzés vizsgálata hármasszempellel, légzési nehezítettség jeleinek felismerése, ellátása

A keringés jeleinek vizsgálata, a sokk jeleinek felismerése, ellátása

Az eszmélet és tudat megítélése, eszméletlen ellátása

Az egész test vizsgálata, sérülések, kihűlés védelem

Leggyakoribb pozicionálások

Újraélesztés

A hirtelen halál, hirtelen szívhalál (arrest) fogalma, jellemzői, kórélettani alapjai

Pre-arrest jelek, tünetek

Az újraélesztés fogalma, célja, szintjei

A felnőtt BLS érvényes algoritmus
Az AED alkalmazásának jelentősége, szabályai
A csecsemő és kisgyermek újraélesztés (PBL) algoritmus
A légúti idegentest eltávolítás felnőtt, gyermek algoritmus
Sérültek állapotfelmérése, ellátása
Baleseti mechanizmusok és lehetséges sérülések
A sebek típusai, jellemzői, ellátásuk
Vérzések és ellátásuk
Amputált végtag, amputátum ellátása
Rándulás, ficam, törés ellátása
Koponya, gerinc, mellkas, has, medence és végtag sérülések ellátása, pozícionálása
Termikus sérülése ellátása
Elektromos balesetek ellátása

3.6.4.6.3 Hirtelen rosszulétek és ellátásuk

Roszzulétek, mérgezések
Hirtelen fellépő fájdalmak (fejfájás, mellkasi fájdalom, hasi fájdalom, végtag fájdalom) és ellátásuk
Görccsrohammal járó állapotok és ellátásuk
Életveszélyes allergiás reakciók és ellátásuk
A mérgezés fogalma, formái, jellemzői, behatolási kapuk, mérgezésre utaló jelek, tünetek
Leggyakoribb mérgezések (gáz, gyógyszer, drog, alkohol, marószert, vegyi anyag, gomba, étel) és ellátási stratégiájuk.

3.6.4.6.4 Tömegkatasztrófa. Teendők tömegkatasztrófa esetén

A Tömeges balesetek, katasztrófák
A tömeges balesetek fogalma, jellemzői
A helyszín és a sérültek felmérésének szabályai, a sérült osztályozás szempontjai
A tömeges baleseti ellátás főbb szabályai
A katasztrófa fogalma, formái, főbb jellemzői
Együttműködés a társszervekkel

3.6.4.6.5 Munka-, tűz-, és balesetvédelmi alapfogalmak és feladatok ellátása

A munkavédelem alapjai
A munkahelyi biztonság és egészség megtartásának jelentősége
A munkavédelem jogi szabályozása
A munkavédelem területei és intézményrendszere
A munkahelyek kialakítása (általános szabályai)
Munkahelyi ergonómia, szociális létesítmények, közlekedési útvonalak, menekülési utak, jelölések, anyagmozgatás, raktározás, munkahelyi rend és hulladékkezelés
Biztonsági jelzések és feliratok A tűz megelőzés alapvető feladatai
A munkavédelem személyi feltételei: - jogszerű foglalkoztatás, - munkaköri alkalmasság, - orvosi vizsgálata, - foglalkoztatási tilalmak, - szakmai ismeretek, - munkavédelmi ismeretek
A munkavégzés alapvető szervezési feltételei: egyedül végzett munka tilalma, irányítás szükségessége.
Egyéni védőeszközök juttatásának szabályai.
Az egészségügyben használt egyéni védőeszközök típusai, jellemzői
A munkaeszközök biztonsága
Munkaeszközök üzemeltetésének, használatának feltételei

A munkaeszközök dokumentációi
A munkaeszközök veszélyessége, veszélyes munkaeszközök használata
Munkakörnyezeti hatások
Veszélyek és veszélyforrások a munkahelyeken
Fizikai, biológiai, kémiai veszélyforrások az egészségügyi munkavégzés során
Pszichés igénybevétel, a stressz
Kockázatfelmérés és kezelés
Balesetek és foglalkozási megbetegedések
Teendők munkabaleset esetén

3.6.5 Ápolástani, gondozástani ismeretek tantárgy

166 óra

3.6.5.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanuló képes legyen a felmért szükségletek alapján azok kielégítésére, az ápolási tevékenység megvalósítását biztonságosan és szakszerűen ellátni. Elvégzi a mindennapos beavatkozások előkészítési feladatait, elvégzi, együttműködik, asszisztál azok megvalósításában.

3.6.5.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Egészségügyi szakoktató, egészségügyi szaktanár, ápoló MSc, ápoló BSc, legalább 3 év szakmai gyakorlat

3.6.5.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Matematika, fizika, kémia, jogi, etikai ismeretek, szociológia, pszichológia, anatómiai - élettani ismeretek, ápolási folyamat, szükségletek

3.6.5.4 A képzés órakeretének legalább 50%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.6.5.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Kompetenciájának megfelelően, hatékonyan vesz részt az ápolási folyamat lépésében. Ápolási anamnézist készít és részt vesz az ápolási terv elkészítésében, végrehajtásában illetve értékelésében.	Ismeri az ápolási modellek elemeit, nézeteit Ismeri az ápolási folyamat lépéseit és azok dokumentálását az Ápolási lapban	Teljesen önállóan	Empatikus, határozott, jó megfigyelő, toleráns, magabiztos. Törekszik a kliensek, gondozottak, figyelmét felkelteni az egészséges(ebb) életmód kialakításának lehetőségeire,	Tájékoztató filmek, segédletek keresése az interneten

<p>Elvégzi az alapápolási feladatokat. Szakszerűen segít a betegek szükségletei kielégítésében</p>	<p>Ismeri a szükségletek fogalmát, hierarchiáját. Ismeri a szükségletek felmérésének és kielégítésüknek lehetőségeit, módját.</p>	<p>Teljesen önállóan</p>	<p>törekszik egészségnevelési, egészségfejlesztési programokba bevinni a gondozottakat. A team tagjaival együttműködő. Jól kommunikál</p>	<p>Oktatófilm letöltése/ szakirodalom keresése az ápolási, gondozási feladatok témáiban (pl: inkontinencia, sztómagonдозás, decubitus prevenció)</p>
<p>Értelmezi a gondozottak szükséglet változásait és felismeri a megváltozott szükségleteket. Megkülönbözteti ezeket az életkori fejlődés során, illetve akadályozottságok esetén. Segít a gondozottnak a megváltozott szükségletek kielégítésében. Felismeri és felméri a gondozottnak az önellátási és együttműködési zavarokat, azok mértékét, és meghatározza jellegét. A gondozói feladatait ehhez igazítja.</p>	<p>Ismeri az egészséges és akadályozott ember gondozásával kapcsolatos alapvető fogalmakat. Tisztában van az alapvető gondozási ismeretekkel. Ismeri az egészséges ember testi-lelki-szociális sajátosságaitól való eltéréseket a különböző életkorokban, illetve akadályozottságok esetén. Ismeri a gondozott önellátási és az együttműködési zavarainak okát és következményeit.</p>	<p>teljesen önállóan.</p>		<p>Elektronikus tananyagok használata</p>
<p>Hatékonyan kommunikál a gondozottakkal. Konfliktushelyzeteket kezel a nehezen együttműködő gondozottakkal. Szükség esetén segítséget kér.</p>	<p>Tisztában van a testi-lelki egyensúly megőrzésének, az egészséges életmód kialakításának fontosságával. Ismeri a konfliktuskezelő módszereket. Ismer hatékony stresszkezelő módszereket. Ismeri azokat a szakmai lehetőségeket, amelyekhez támogatásért fordulhat.</p>	<p>Instrukció alapján részben önállóan.</p>		<p>Ismeretterjesztő anyagok keresése az interneten</p>

<p>Gondozó tevékenységét személyre szabottan, az idős és akadályozott gondozottak szükségleteihez, igényeihez igazítva végzi. Együttműködik a gondozói team tagjaival. Észleli és jelzi a gondozottak állapotváltozásainak tüneteit. Alkalmazza az akadályozott emberek szükséglet-kielégítésének sajátos technikáit</p>	<p>Ismeri az időskori testi, lelki változásokat, azok hatását a gondozott szükségleteire, viselkedésére. Ismeri az akadályozottság fogalmát, folyamatát, típusait. Ismeri a különböző akadályozottsággal rendelkező gondozottak testi-lelki változásait., azok várható hatását szükségleteikre és a viselkedésükre. Ismeri az akadályozott emberek önellátás tanításának sajátosságait az alapvető szükségletek kielégítésének folyamatában</p>	<p>Instrukció alapján részben önállóan.</p>		<p>Digitális mérőeszközök használata. Akadálymentes környezet kialakításával kapcsolatos filmek keresése az interneten</p>
<p>Megfelelően alkalmazza az ápolási, gondozási eszközöket, az akadályozott gondozottaknál a segédeszközöket is. Megtanítja az akadályozott gondozottakat segédeszközök használatára.</p>	<p>Ismeri a gondozási, ápolási eszközöket, azok alkalmazását, higiénéjét, tárolását. Ismeri a segédeszközöket, azok alkalmazását, karbantartását</p>	<p>Egyedül.</p>		<p>Prezentáció készítése gyógyászati segédeszközökről</p>
<p>Biztosítja a kórterem rendjét, biztonságos, nyugodt környezetet alakít ki.</p>	<p>Ismeri a gondozottak környezetével kapcsolatos előírásokat.</p>	<p>Részben egyedül.</p>		
<p>A gyógyíthatatlan, haldokló beteget "kíséri", a hozzátartozókkal megfelelő kapcsolatot tart. Szakszerűen elvégzi a haldokló ápolását és a halott körüli teendőket</p>	<p>Ismer a gyász folyamatának jellegzetességeit. Ismeri a haldokló és halott körüli ápolói tevékenységeket.</p>	<p>Instrukció alapján részben önállóan.</p>		
<p>Kompetenciája szerint vezeti a gondozottak dokumentumait. Dokumentációs elvárásoknak eleget tesz.</p>	<p>Ismeri a gondozottak dokumentációját, a dokumentációs feladatokkal kapcsolatos kompetenciákat, feladatokat</p>	<p>Instrukció alapján részben önállóan</p>		

3.6.5.6 A tantárgy témakörei

3.6.5.6.1 Ápolási és gondozási alapismeretek

Ápolás helye az egészségügyi ellátásban, kapcsolata a gyógyító-megelőző tevékenységekkel

Fogalmak tisztázása:

- ápolás fogalma, területei (alapápolás, szakápolás), ápolás helye a gyógyító-megelőző ellátásban gondozás fogalma:
- a gondozás általános értelmezése: gondozás / ápolás
- szakmai értelmezések: humángondozás, szociális gondozás, gyógyító-megelőző gondozás

3.6.5.6.2 Ápolási modellek. Ápolási folyamat.

Az ápolás fejlődése: nem szervezett ápolás, helyettesítő gondozás, professzionális ápolás

Az ápolás szerepe a társadalomban -- Az ápolás oktatásának fejlődése

Az ápolás fogalma, célja, összetevői (felelősség, funkciói, folyamat), szinterei,

Az ápolás jogi szabályozása.

Az ápolói kompetenciák alakulása

Ápolási elméletek ápolási, modellek, ápolási rendszerek

Ápolásemélet meghatározása, csoportosítása

Ápolási modell meghatározása. A modellek összetevői.

A modell szerepe, jelentősége az ápolás gyakorlásában

Főbb ápolási modellek (Henderson, Orem, Nightingale, Peplau, Rogers)

Ápolási folyamat - Ápolási dokumentáció

Ápolási folyamat fogalma, jellemzői, célja, szükségessége, előnyei, szakaszai, dokumentálása

Az ápolási folyamat szakaszai: felmérés, tervezés, végrehajtás, értékelés

Az ápolási dokumentáció szükségessége, hatása, előnyei. A dokumentálás alapelvei, szabályai, jogi szabályozása. Ápolási dokumentáció formái.

Ápolási folyamat dokumentálása: Ápolási lap

Ápolási lap részei: 1. ápolási anamnézis, 2. ápolási terv, 3. ápolási utasítások végrehajtása 4. értékelő rész/oldal (távozási lap)

1. Ápolási anamnézis, adatgyűjtés formái, módszerei -- Ápolási szükséglet meghatározása, Ápolási diagnózissal szembeni követelmények. Ápolási diagnózisok típusai

2. Tervezés - A tervezés szakaszai: - Célkitűzés, - Ápolási utasítások megfogalmazása

3. Kivitelezés szempontjai, Végrehajtás, megvalósítás

4. Értékelés, visszacsatolás. Az értékelés szintjei

Ápolási tervek formái (rövid - közép - hosszú távú)

Szükségletek és a szükségletek hierarchiája

A szükségletek keletkezése

Szükséglet/igény fogalma, - A szükségletek fajtái, hierarchiája, csoportosítása, - Szükségleteket módosító tényezők

Beteg szükségletfelmérésének dokumentációs feladatai

A beteg felvételi státuszának dokumentálása

Napi dekurzuslap vezetése

Ápolási zárójelentés, az ápolási folyamat összefoglalása

Alapápolás célja: Segíteni a beteget a szükségleteinek kielégítésében

Alapápolási feladatok:

- Beteg segítése a légzésben

- Beteg segítése a mozgásban
- Beteg segítése a pihenésben
- Beteg segítése a táplálkozásban, folyadékfogyasztásban
- Beteg segítése az ürítésben
- Beteg segítése tisztálkodásban
- Beteg segítése a normális testhő fenntartásában és az öltözködésben
- Beteg segítése az érzékelésben élményszerzésben
- Beteg segítése a biztonság szükségletében
- Beteg segítése a társas szükséglete kielégítésében
- Beteg segítése meggyőződésében hitében, vagyis megbecsülési szükségletének kielégítésében
- Beteg segítése önkifejezésben
- Beteg segítése munkatevékenységbe
- Beteg segítése tanulásban, esztétikai tevékenységben

Alapápolás. Individualizált ápolás. Transz kulturális ápolás.

A kultúra általános jellemzői, - A kulturális különbségek hatása a beteg ember szükségleteire

A magatartás, viselkedés kulturális vonatkozásai (szertartások, rituálék).

A táplálkozás kulturális vonatkozásai. Az ápoló kultúrája

Transz kulturális ápolási modell

3.6.5.6.3 Egészséges és akadályozott ember gondozása és ápolása

Gondozástani alapfogalmak

Az ember, az egészség, az egészségvédelem, a prevenció, ápolás

- Az ember, mint bio-pszicho-szociális lény. Az ember bio-pszichoszociális sajátosságai.
- Az egészség fogalma, értelmezése (WHO). + Külső és belső kölcsönhatások, dinamikus
- egyensúlya. Sikeres alkalmazkodás. Kielégített szükségletek.
- Ápolás fogalma, területei. Szükségletek. Alapápolás: beteg segítése a szükségleteiben

Egészség, egészségvédelem, prevenció:

- Egészség. Az egészséges életmód, életvitel összetevői. A prevenció fogalma, szintjei

Gondozási fogalmak, alapismeretek:

- A gondozás fogalma, célja és formái, a gondozó jellemzői.
- A gondozás és nevelés egysége
- Gondozói hálózat

Életkorok gondozási feladatai:

- Életkori szakaszok: újszülött kor, csecsemőkor, kisgyermekkor, ovodáskor, kiskorú kor, serdülőkor, ifjúkor, felnőtt kor, idős kor
- Az életkori szakaszokra jellemző pszichés és szomatikus fejlődés menete, legfontosabb gondozási feladatok

Az időskor jellegzetességei:

- anatómiai-funkcionális változások,
- szerepváltozások, magatartások és hiedelmek, veszteségek, krízisek,
- a gazdasági tényezők hatásai, a jövedelmi viszonyok változása, nyugdíjazás,
- az életmód változás hatása, az életminőség, társas kapcsolatok, a munka.

Segítségnyújtás az idős emberek szükségleteinek kielégítésében.

Veszélyeztető tényezők.

Akadályozottság/korlátozottság alapfogalmai

Alapfogalmak: integráció, szegregáció, előítélet, diszkrimináció, stigmatizáció, esélyegyenlőség

A fogyatékosági folyamat (WHO), értelmezése, jelentősége, kritikája

Akadályozottságok/korlátozottságok felosztása

A testi funkciók és struktúrák zavarainak, vezető funkciózavar alapján történő csoportosítása

A gyógypedagógiai tipológia

A tevékenység akadályozottsága alapján történő csoportosítás (FNO)

A Fogyatékoságok Nemzetközi Osztályozásának (FNO) rendszer, lényeges elemei, létrejöttének jelentősége

Akadályozott ember sajátos ellátási igényei, szükségletei

Az akadályozottság lelki vonatkozásai

A felnőttkori akadályozottságok lelki vonatkozásai (betegség, akadályozottság elfogadásának folyamata)

Gyermekkori akadályozottságok lelki vonatkozása (a gyermekszerep sajátosságai)

Sérülésspecifikus pszichológiai következmények:

Kommunikációjukban (hang-, beszéd- és nyelvi zavarban) akadályozott személyek

Mozgásképeségükben akadályozott személyek

Látássérült személyek

Hallássérült személyek

Értelmileg akadályozott személyek

Az akadályozott emberek önellátás tanításának sajátosságai, az alapvető szükségletek ki-elégítésének folyamatában

Az akadályozott emberek szükségletkielégítésének sajátos technikái

Segédeszközök az akadályozott ember szolgálatában:

- Kényelmi és védelmi eszközök,
- Önellátást segítő eszközök,
- A szabadidő eltöltését támogató eszközök

Akadálymentes környezet: Akadálymentesség meghatározása, Az akadályok főbb formái
Egyetemes tervezés filozófiája

3.6.5.6.4 Gyógyíthatatlan, haldokló beteg gondozása és ápolása

Haldoklás, halál, gyász

Életvégi ellátással kapcsolatos jogi, etikai vonatkozások

Halál kultúrtörténeti megközelítései

Diagnózis, prognózis közlése a beteggel vagy a hozzátartozóval

Életvégi kívánalmakkal és döntésekkel kapcsolatos vélemények és ismeretek, betegjogok

Előzetes egészségügyi rendelkezés hazai jogi vonatkozásai, gyakorlata

Livingwill

Életvégi dilemmák (aktív-, passzív eutanázia, palliatív szedáció, mesterséges táplálás, folyadékpótlás, invazív beavatkozások)

A haldoklási folyamat szakaszai

A terminális állapot fogalma

A haldokló beteg ápolási igényei

A közelgő halál tünetei, figyelmeztető jelei (élettani és lelki változások)

A halál klinikai és biológiai jelei

A halott körüli teendők

A család támogatása, a gyász

Gyász, gyásztámogatás

A gyász pszichológiai folyamata
A normál és szövődményes gyász
A veszteség-feldolgozás segítése
A halállal, haldoklással, gyással kapcsolatos személyes attitűdök
Gyásztámogatás, családgondozás, családi megbeszélések
Hospice - palliatív ellátás
A hospice-palliatív ellátás szellemisége, alapelvei, a hospice mozgalom története
Hazai és nemzetközi epidemiológiai adatok
Hospice-palliatív ellátás alapelvei, WHO 2002, Fehér könyv az európai hospice-palliatív ellátás standardjairól, normáiról, ajánlások, gondozási stratégiák
Palliatív ellátás, hospice ellátás fogalma,
Előrehaladott állapot, terminális állapot, életminőség,
A nemzetközi és a magyarországi hospice mozgalom története
A hospice-palliatív ellátás szervezeti és ellátási formái,
A palliatív ellátás szintjei a progresszív betegellátás elvei szerint:
gyermek /felnőtt hospice ház, intézeti hospice-palliatív osztály, hospice-palliatív járóbeteg ellátás, otthoni gyermek és felnőtt hospice-palliatív gondozás, egyéb ellátási formák - mobil team, nappali szanatórium

3.6.5.6.5   Ápolási beavatkozások

1. Normális légzés biztosítása
Légzés vizsgálata,
Kóros légzési eltéréseket felismerése, ápolói vonatkozások
A nehézlégzés formái, elkülönítése
Pozíciós terápia
Légúti váladék fizikális eltávolítása
Egyszerű eszköz nélküli és eszközös légútbiztosítás módszere
Supraglottikus légútbiztosítás eszközeinek használata, ballonos lélegeztetés kivitelezése
2. Mozgás és megfelelő testhelyzet szükséglete, tartós fekvés szövődményei és megelőzése
A mozgás hatása a szervezetre
Tartós mozgáskorlátozottság lehetséges okai, következményei,
Ápolói feladatok a szövődmények megelőzésében
Hely és helyzetváltoztatások
Fekvés, fektetés, kóros fekvési módok
Segédeszközök alkalmazása
A helyes betegmozgatás szabályai, módszerei
Nyomási fekély fogalma, kialakulásának okai, rizikó tényezői
Mozgásszükséglet kielégítésének gyakorlati lépései
3. Alvás és a pihenés szükséglete
Kórtermi környezet kialakítása
Betegágyak, ágy tartozékok ismertetése
Az ágyazás formái és szabályai
Az ágyazás higiénés szabályai
Ágynemű csere
Fertőző beteg ágyneműjének cseréje
A beteg kényelmét szolgáló eszközök
Alvás és a pihenés szükséglet kielégítés gyakorlati lépései
4. Táplálkozás, folyadékbevitel szükséglete
A szervezet energiaforgalma, energia szükséglet
Folyadékszükséglet

A beteg táplálkozásának - táplálásának megfigyelési szempontjai
Enterális táplálás, a beteg etetésének módjai
Gyomorszonda típusai, azok levezetése, szondatáplálás
Gyógyszer bejuttatás szondán át
Táplálkozás szükséglet kielégítés gyakorlati lépései
5. Ürítés szükséglete
Vizeletürítés szükséglete, általános fogalmak
Incontinentia formái, jellemzői, ellátásának eszközei és szempontjai
Vizelet felfogásának módszerei, eszközei, azok szabályos alkalmazása
Folyadék egyenleg vezetése, kóros eltérései
Katéterezés - női beteg katéterezése, előkészítés, asszisztálás férfi beteg katéterezését
Székletürítés biztosítása
Beöntések
A beöntés indikációja, formái, kivitelezése, megfigyelési, dokumentációs feladatok
Szkibalum eltávolítása
Sztómás beteg ápolása
Ürítés szükséglet kielégítés gyakorlati lépései
6. Normál testhőmérséklet szükséglete
Testhőmérséklet, a testhőmérsékletet befolyásoló tényezők
Eltérések az élettani értékektől
Láz, láztípusok
Testhőmérséklet mérése, köpeny és maghő
Ápolói feladatok hőmérséklet változása esetén
7. Higiénés szükségletek támogatása
Személyi és környezeti higiéné, optimális higiéné
Higiénés szükségletek kielégítésének szintjei
Higiénés szükségletek, a tisztálkodás formái, eszközei
Fürdetés, mosdatás lehetőségei
Szem, száj, haj, körömápolás, borotválás
Intimitás biztosítása
8. Érzékelés, élményszerzés szükséglete
9. Biztonság szükséglete
A biztonság dimenziói, összetevői
A biztonság szükségletének felmérése
Balesetek
A higiénés biztonság a beteg környezetében (eszközök, felületek)
Az ön és környezetére veszélyes beteg- korlátozó intézkedések

3.6.5.6.6 Készségfejlesztés az ápolási beavatkozások során

Készségek fejlesztése az ápolási eljárások, ápolási beavatkozások végrehajtása során
A Szükségletek felmérése
Ápolási terv készítése
Ápolási dokumentáció vezetése
Betegmegfigyelési feladatok az ápolás során (a megfigyelés fő területei szerint)
Légzésbiztosítás eszköz nélkül, egyszerű eszközök alkalmazása
Légzőtorna
Mozgás és megfelelő testhelyzet szükségletének kielégítése
Hely és helyzetváltoztatások, fektetés, fektetési módok alkalmazása
Nyomási fekély felmérése, Norton, Braden skála alkalmazása
Nyomási fekély megelőzése, kényelmi eszközök alkalmazása

Sebellátás

Nyugodt kórtermi környezet biztosítása

Ágyazás, ágyneműcsere

Táplálkozás, folyadékbevitel szükséglet kielégítése

Folyadékgyengély készítése

Gyomorszonda levezetése, szondatáplálás, gondozás

Ürítés szükségletének kielégítése, váladékfelfogó eszközök alkalmazása

Pelenkacsere

Női beteg katéterezése

Férfi beteg katéterezéséhez előkészítés, asszisztálás

Beöntés adása, asszisztálás szkibalum eltávolításához

Normális testhőmérséklet biztosítása, testhő mérése

Higiénés szükségletek támogatása

Személyi és környezeti higiéné biztosítása

Fürdetés, mosdatás, szem, száj, haj, köröm ápolás

Biztonságos környezet kialakítása

3.6.5.6.7 Betegmegfigyelés

A betegmegfigyelés általános szempontjai

A betegmegfigyelés fogalma, célja, jellemzői, szinterei, kritériumai

A betegmegfigyelés fő területei:

- általános megtekintés,
- egyes testrészek megfigyelése
- vitális paraméterek megfigyelése
- váladékok megfigyelése
- idegrendszeri állapot megfigyelése
- érzelmi állapot megfigyelése
- szükségletek megfigyelése

Betegmegfigyelés eredményeinek jelzése, dokumentálása

Általános megtekintés (testalkat, testtartás, járás, arc, bőr), észlelt eredmények dokumentálása

Testalkat, típusok és jellemzői, alak megfigyelése, testsúly mérés

Tápláltsági állapot, BMI, bőrredő mérés

Testtartás, mozgás, járás megfigyelése

Arc megfigyelése, tekintet, arckifejezés,

A bőr általános megtekintése

A bőr tapintása, hidrattságának, turgorának, színének, hőmérsékletének megfigyelése

Bőrön lévő elváltozások, élőködők.

Oedema

Nyomási fekély kockázatának felmérése. Norton, Braden skála alkalmazása

Egyes testrészek megfigyelése, dokumentálása

Egyes testrészek: fej, nyak, mellkas, has, hát, végtagok, köröm megfigyelésének szempontjai

Fej megfigyelése: alakja, nagyága, szőrzete, bőre, ajak, orr, fül, szem, (+ látás, hallás, érzékszervi segédeszközök)

Egyes testrészek kóros eltérései.

Vitális paraméterek non - invazív megfigyelése, dokumentálása

Pulzus jellemzői, megfigyelés

Vérnyomás jellemzői, vérnyomásmérés, a vérnyomásmérés eszközei, alkalmazásuk szabályai
Légzés megfigyelése, légzésszámolás, pulzoximetria, lehelet szagának megfigyelése

Testhőmérséklet megfigyelése köpeny és mag hő mérése

Vitalis paraméterek dokumentálása

A mérési eszközök kezelése, tisztítása

Váladákok megfigyelése, dokumentálása

Váladákok kezelésének biztonsági szabályai

Székletürítés, széklet megfigyelése

Vizeletürítés, vizelet megfigyelése

Hányás, hányadék megfigyelése

Vízháztartás megfigyelése, folyadék egyenleg vezetése

Köhögés, köpetürítés, köpet megfigyelése

Hüvelyváladék megfigyelése

Sebváladék megfigyelése

Idegrendszeri állapot (érzékelés, fájdalom, mozgás, beszéd, eszmélet, tudatállapot) megfigyelése

Érzékelésképesség megfigyelése: érzészavarok

Fájdalom megfigyelése: fájdalom fogalma, élettani háttere, fájdalmat befolyásoló tényezők, fájdalom jellegzetességei (helye, ideje, kialakulása, megszűnése, jellege, intenzitása, kisugárzása). Jellemző fájdalmak. Fájdalommérő skálák alkalmazása.

Mozgásképesség megfigyelése, bénulások,

Beszéd megfigyelése, kóros eltérések, aphasiák

Eszmélet, eszméletlenség, eszméletvesztés (átmeneti, mélyülő: somnolentia, sopor, coma)

Alvás, alvási szokások megfigyelése. A nyugodt alvást befolyásoló tényezők. Alvászavarok formái, jellemzői.

Tudat megfigyelése. Orientáltság, adekvátság. Zavar tudat fogalma, osztályozása, dezorientáció, beszűkült tudat, tudat egységének megbomlása (delírium, demencia stb.), okai, veszélyei.

Teendők zavart tudatú betegnél

Magatartás megfigyelése. A beteg viselkedésének, magatartásának megnyilvánulási formái, jellemzői. Együttműködő beteg. Együttműködést gátló magatartások. A betegség magatartás szakaszai. Betegségrészletelés, betegség tagadás.

Szükségletek felmérése /Önellátó képesség felmérése - szükségleti problémák dokumentálása

Mozgásszükséglet felmérésének szempontjai

Pihenés szükséglet felmérése.

Táplálkozási szükséglet felmérése

Ürítés szükségletének felmérése

Higiénia felmérése

3.6.5.6.8 Készségfejlesztés a betegmegfigyelési tevékenységekben és az ápolási dokumentumok vezetésében, kezelésében

Betegmegfigyelési feladatok megvalósításának menete:

- előkészítés: környezet, beteg (pszichésen, szomatikusan), eszközök
- a feladat kivitelezése
- a feladat befejezése utáni teendők: beteggel, eszközökkel, + az eredmények dokumentálása

Betegmegfigyeléssel kapcsolatos tapasztalatok átadása a team többi tagjának

Beteggel való irányított kommunikáció

Betegmegfigyelési feladatok végrehajtása:

- Szomatometriai (testsúly, testmagasság, testméretek, testkörfogatok) mérése, a mérések menete: előkészítése, kivitelezése, a mért eredmények dokumentálása
- Bőrredő mérés menete
- Decubitus felmérés menete, Norton, Braden skála alkalmazása
- Pulzus mérés menete
- Vérnyomás mérés menete
- Légzés megfigyelés menete
- Hőmérőzés menete
- Tesztcsíkokkal történő vizeletvizsgálat menete
- Váladékok (széklet, vizelet, hányadék, köpet) kezelése, váladékfelfogó eszközök fertőtlenítése, tárolása
- Fájdalom felmérésének menete
- A beteg idegrendszeri állapotáról való tájékozódás menete
- A beteg érzelmi állapotáról való tájékozódás
- Szükségletek felmérése, ápolási anamnézis készítés menete

3.7 A szociális munka és a szociálpolitika alapjai megnevezésű tanulási terület

A tanulási terület tantárgyainak összóraszámja: 443 óra

A tanulási terület tartalmi összefoglalója

Tisztában legyen a mai magyar társadalom jellegzetességével, a főbb szociális problémákkal, valamint értse az ezzel kapcsolatos összefüggéseket. Megismerje a szociálpolitikai alapfogalmakat, ellátórendszert, szolgáltatásokat és intézményeket. A tanuló átfogó ismereteket kapjon a szociális munka sajátosságairól, az érvényesülő elméleti irányzatokról, értékekről, etikai követelményekről. Olyan alkalmazható tudásanyagot kapjon, mellyel a munkavégzés során hathatós segítséget tudjon nyújtani a kliensek, ellátottak számára. A tanulási területhez tartozó tantárgyak elvégzése után a tanuló képes lesz az adminisztrációs feladatok elvégzésére, valamint a kliensekkel folytatott segítő tevékenység részfolyamatainak önálló ellátására.

3.7.1 Szociális munka gyakorlata tantárgy 188 óra

3.7.1.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tantárgy célja, hogy a tanulót bevezesse a szociális munka világába, megismerkedjen a szociális munka elméleteivel, főbb fogalmaival, szintereivel. Tisztában legyen a szociális munka sajátosságaival, a társszakmákkal való kapcsolattal, az alkalmazható módszerekkel, irányzatokkal. A szociális munkában meghatározó ismeretek, alapelvek és értékek mellett, az etikai kódex szabályai és a napjainkban aktuális dilemmák is hangsúlyt kapnak. A tanulók elméleti tudásukat laborgyakorlatok során és esetek közös feldolgozásával tudják a még mélyebben elsajátítani, a gyakorlatba átültetni.

3.7.1.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Szociális, gyermekjóléti-, gyermekvédelmi területen eltöltött minimum hároméves gyakorlattal rendelkező szociális munkás (Bsc, Msc), szociálpedagógus (Bsc, Msc), szociálpolitikus, szociális menedzser

3.7.1.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

XIX, XX század magyarországi és nemzetközi történelme, különös tekintettel a társadalomtörténeti elemekre.

3.7.1.4 A képzés órakeretének legalább 0%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.7.1.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Használja az értékek, elméletek és a gyakorlat összekapcsolódó rendszerét.	Ismeri a szociális munka szintereit, értékeit, elméleteit, valamint érti a társadalomtudományi összefüggéseket	Instrukció alapján részben önállóan	A segítetttekkel és hozzátartozóival empatikus. Javaslatokat tesz a lehetséges megoldásokra, nyitott az új megoldásokra.	

Kialakítja az etikai szabályoknak megfelelő kapcsolatrendszereit (pl. segítő-kliens, segítő-segítő, segítő-vezető, segítő-szakma)	Tisztában van a szociális munka értékeivel és etikai szabályaival.	Teljesen önállóan	dásokra is a kliensek egyéni szükségleteit figyelembe véve. A kollégákkal és a társszakmák szakembereivel együttműködik, szakmai tudásukat, kompetenciájukat tiszteletben tartja.
Segítő feladata során hatékonyan használja az elköteleződés, értékrend, kommunikáció, szükséglet-felmérés, tervezés, képesség tevés kompetenciákat	Tisztában van a szociális munka kulcs kompetenciáival a beavatkozás eszközeivel	Instrukció alapján részben önállóan	A klienscsoportjával szembeni társadalmi diszkrimináció csökkentésére törekszik és elősegíti a társadalmi befogadást.
Bekapcsolódik az esetvezetés folyamatába, segít feltárni a probléma lényegét, a megoldást segítő és akadályozó tényezőket és a megoldás módját.	Ismeri a probléma megoldó modell fázisait a felmérés eszközeit.	Irányítással	Az etikai kódexben foglalt értékeknek és magatartási szabályoknak megfelelően jár el a gyakorlatai és a későbbi munkavégzése során: a gondozottak emberi jogait, méltóságát mindenkor tiszteletben tartja, titkait megőrzi.
Bekapcsolódik a kríziskezelés folyamatába. Részfeladatokat végez a lélektanilag kritikus állapot okának feltárásában, a megfelelő megoldási stratégiák kialakításában és végrehajtásában	Ismeri a krízishelyzeteket és tudja hova kell fordulni ilyen esetekben.	Irányítással	
A team munkájába hatékonyan bekapcsolódik.	Ismeri a csoportdinamikai jelenségeket, a hatékony együttműködés módját.	Teljesen önállóan	
Részt vesz a közösség problémáinak feltárásában és a megoldási stratégiák kialakításában.	Ismeri és felismeri a közösség működésére, interakcióira vonatkozó elméleteket, valamint az egyensúly kialakítására törekvő intervenciók módszereit.	Irányítással	
Csoportos klubfoglalkozásokat, szabadidős programokat szervez, tart.	Tisztában van a szervezési feladatokkal és a csoportdinamikai hatásokkal, az egyéni motiválás eszközeivel.	Teljesen önállóan	

3.7.1.6 A tantárgy témakörei

3.7.1.6.1 Általános szociális munka

Hogyan vált a segítségnyújtás hivatássá? – a laikus és professzionális segítség különbözősége, a szociálpolitikával való kapcsolata, a szociális munka gyökerei

A szociális munka fogalmai, szinterei, klienscsoportjai

A szociális munkás által használt ismeretek, készségek

A rendszerszintű megközelítés és jelentősége a szociális munkában, a humánökorendszer elmélet, a természetes támogató rendszer, mint támogató és mint problémaforrás.

Az empowerment fogalma és jelentősége

A szociális munka szerepváltozásai, kihívások a XXI. században (pl.: segítő-gondozó-tanító-kontroll szerepek, közösségi kezdeményezések)

A pszichoszociális és közösségi ellátások filozófiája, működésük irányelvei, lépései

3.7.1.6.2 Szociális munka értékei, etikai kódex

Szociális munka értékei, alapelvei, Etikai Kódex, etikai és értékdilemmák. A titoktartás és a felelős adatkezelés részletes szabályai.

3.7.1.6.3 Szociális munka egyénnel és családokkal

Kliens és a szociális munkás kapcsolata, a kliens és környezete.

A problémamegoldó modell egyes lépései

Első interjú elemei, a kliens környezetének felmérése, az erőforrások és akadályozó tényezők beazonosítására használt különböző eszközök, módszerek (pl.: ecomap, genogram, környezettanulmány, családlátogatás, szociális diagnózis, swot-analízis stb.) szerződés-kötés: jelentősége, a szerződés elemei beavatkozás, végrehajtás, a kliens motiválása lezárás módjai, értékelés módszerei krízisintervenció

3.7.1.6.4 Szociális munka csoportokkal

A szociális csoportmunkában ismert és alkalmazott alapfogalmak tisztázása: csoport fogalma, típusai, kategorizálása. Csoportdinamikai elemek: csoportfejlődés, csoportkohézió, csoportkultúra, csoportnorma, a vezetés kérdése, vezetői típusok. Kommunikáció és szerepek a csoporton belül.

3.7.1.6.5 Közösségi szociális munka

A közösségi szociális munka szemlélete, a közösség fogalma, közösségfejlesztés, közösségszervezés. A közösségi szociális munka folyamata, gyakorlati lépései, a közösségi szociális munkás szerepei. Egy közösség megismerésének lépései, a közösségi profil

3.7.1.6.6 Kommunikációs és laborgyakorlatok

A klienssel való kommunikáció gyakorlása, kliens fogadása, első találkozás, első interjú, a felmérést segítő módszerek alkalmazásának gyakorlása, a kliens megnyugtatása, feszültség, krízis kezelése, empátia gyakorlása, konfliktuskezelés, konfrontáció gyakorlása, a problémamegoldó modell egyes szakaszainak kipróbálása, hozzátartozókkal való kapcsolattartás, csoportalkalmak szervezése és egy-egy elemének kipróbálása stb.

3.7.1.6.7 Esetfeldolgozás

A tanulók gyakorlata során megismert vagy az oktató által hozott különböző esetek kiscsoportos majd közös feldolgozása, az etikai dilemmák és együttműködések beazonosítása

3.7.2 Szociálpolitikai és jogi alapismeretek tantárgy

121 óra

3.7.2.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tanuló megismerkedjen a szociálpolitika céljával, az azt meghatározó alapelvekkel, szereplőkkel, a szociálpolitika eszközeivel, technikáival. A tanuló lássa át a társadalmi problémákat és ezekre a szociálpolitika által adott válaszokat, a szociális intézményrendszert, valamint az egyes klienscsoportoknak nyújtott ellátások és szolgáltatások rendszerét, jogi szabályozását. A különböző célcsoportok érdekében ezekben a rendszerekben az online térben is magabiztosan mozogjon.

3.7.2.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Szociálpolitikus, szociális munkás (Bsc, Msc), szociálpedagógus (Bsc, Msc), szociális menedzser

3.7.2.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy tartalma az alapozó képzésben elsajátított jogi, szociológiai, társadalmi és szociálpolitikai ismeretekre támaszkodik.

3.7.2.4 A képzés órakeretének legalább 10%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.7.2.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Alkalmazza az adott kliens érdekében a lehetséges szociálpolitikai ellátásokat és szolgáltatásokat.	Ismeri a szociális támogatások és ellátások rendszerét.	Teljesen önállóan	A kliensek szükségleteinek megfelelő megoldás megtalálására törekszik.	A netjogtár használata, jogszabály keresése, a programban címszóra is tud keresni.
Szem előtt tartja a kliens problémáját és igyekszik a számára legadekvátabb megoldást kiválasztani.	Ismeri a legégetőbb társadalmi problémákat és a rendelkezésre álló szociálpolitikai és jogi ellátások és szolgáltatások rendszerét.	Instrukció alapján részben önállóan	A szociálpolitika és a szociális munka értékeit mindenkor figyelem veszi.	A netjogtár használata, jogszabály keresése, a programban címszóra is tud keresni.
Javaslatokat fogalmaz meg, de másokkal együttműködve hoz döntéseket a társadalmi erőforrások elosztásában	Ismeri a társadalmi helyzet és a szociális problémák közötti összefüggéseket.	Instrukció alapján részben önállóan	Pontosan, precízen végzi a munkáját. A kliens környezetével, a munkahelyi és a munkahelyen kívüli társszakmák képviselőivel együttműködik a kliensek érdekében.	
Végrehajtja a különböző célcsoportokkal végzett munka adminisztrálását.	Ismeri az adminisztrációs feladatokat, felületeket.	Teljesen önállóan		Levelezés működtetése, statisztikai és nyilvántartó felületek kezelése: pl.: tevadmin,

3.7.2.6 A tantárgy témakörei

3.7.2.6.1 Szociálpolitika alapfogalmai

A szociálpolitika és társadalompolitika fogalma

A szociálpolitika szereplői, szinterei (központi állam, helyi állam, piac, civilek: egyén, természetes támogató rendszere, helyi közösség) - feladatmegosztás az egyes szereplők között (jóléti pluralizmus: köz-magán-vegyes finanszírozás)

A szociálpolitikára ható értékek (szabadság, egyenlőség, szolidaritás, tolerancia, igazságosság), és tényezők

Szociálpolitika technikái és alapelvei: abszolút és relatív biztonság, prevenció - korrekció, integráció-szegregáció, támogatás odaítélése, formája, univerzális - szelektív elosztás, szubszidiaritás, kevésbé választhatóság elve, indexálás

3.7.2.6.2 A szociális intézményrendszer

A hatályos szociális törvény alapján meghatározott ellátások és szolgáltatások rendszere

Az alapellátás, szakellátás intézményei

Az egyes intézmények feladatköre, szolgáltatásai, a szolgáltatások tevékenységei, értékelésük, előnyei és fejlesztendő területek. A jogosultság feltételei, az igénybevétel módja.

3.7.2.6.3 Családjogi alapismeretek és a családtámogatási rendszer

Családjogi alapismeretek:

A polgári törvénykönyv családjogi törvénye, a 2011. évi CCXI törvény a családok védelméről szóló jogszabály alapelvei. A házasság, a gyámság, a gondnokság.

A társadalombiztosítási juttatások (1997. évi LXXXI. törvény)

Családtámogatási rendszer: a szociális törvényen szabályozottakon kívüli, hatályos ellátások és szolgáltatások

Például:

- rokkantsági járadék
- megváltozott munkaképességű személyek ellátásai
- bányászok egészségkárosodási járadéka
- vakok személyi járadéka
- házastársi pótlék
- házastárs utáni jövedelempótlék
- cukorbetegek támogatása
- szépkorúak jubileumi köszöntése
- súlyos mozgáskorlátozottak közlekedési támogatása
- parkolási igazolvány
- fogyatékosági támogatás
- álláskeresési járadék
- nyugdíj előtti álláskeresési segély
- keresetpótló juttatási

3.7.2.6.4 Jogi eset feldolgozás

Egy-egy eset feldolgozása jogi szempontból - Mely jogszabályok az irányadóak az eset átgondolása kapcsán? Milyen jogai és kötelezettségei vannak az esetben megjelenő kliensnek, családnak? Milyen ellátásokra és szolgáltatásokra jogosult(ak)? A tanulók gyakorolják a jogszabályokban történő keresést, értelmezést lehetőleg online térben, illetve a netjogtár segítségével.

3.7.2.6.5 Adminisztráció

Az egyes területekhez kapcsolódó adminisztráció készítése, az online történő statisztikák és adatközlés formáinak megismerése. TEVADMIN, TDI stb. Ezen programok magabiztos kezelése

Forgalmi napló, esetenapló vezetése

Hivatalos levél tartalma, formája, megírása

Jegyzőkönyv vezetése, összefoglaló készítése

3.7.3 Társadalomismeret tantárgy

36 óra

3.7.3.1 A tantárgy tanításának fő célja

A tanuló megismerje a szociológiai és társadalomstruktúrára vonatkozó alapfogalmakat, a mai magyar társadalomra jellemző szerkezetet, valamint a legjellemzőbb társadalmi problémákat. Tisztában legyenek az egyenlőtlenségek, szegénység okaival és következményeivel, valamint a társadalmi helyzet és az egyes deprivációs elemek, valamint az egészség kérdésének összefüggéseivel.

3.7.3.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

Szociológus, szociálpolitikus, szociális munkás, szociálpedagógus

3.7.3.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

3.7.3.4 A képzés órakeretének legalább 0%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.7.3.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
Beépíti és erősíti a kliensek életében az egészségvédő faktorokat.	Ismeri a társadalmi helyzet és az egészségi állapot, valamint rizikómagatartás közötti összefüggéseket.	Instrukció alapján részben önállóan	A társadalmi problémák összefüggéseinek meglátására törekszik. A prevenció fontosságát mindig szem előtt tartja.	
Igyekszik csökkenteni a társadalmi egyenlőtlenségeket és a klienseit érő diszkriminációt.	Tisztában van a társadalom összetételét ábrázoló mutatókkal és a közöttük lévő összefüggésekkel, a halmozottan hátrányos helyzettel.	Instrukció alapján részben önállóan	Kliensével empátikus, a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésére törekszik.	

3.7.3.6 A tantárgy témakörei

3.7.3.6.1 Társadalomismereti alapfogalmak

Társadalom, társadalomszerkezet definíciója, szociológiai alapfogalmak (társadalomszerkezet, rétegződés), társadalmi-struktúra elméletek.

3.7.3.6.2 A mai magyar társadalom jellemzői

A mai magyar társadalom jellemzői: A társadalom összetételét ábrázoló mutatók.

Demográfiai kérdések: népesség lélekszáma, korösszetétele, öregedési index, házasság, válás aránya, halandósági mutatók (születéskor várható élettartam) halálkori mutatók, népesség gazdasági aktivitása stb.

A mutatók alakulása az egyes társadalmi csoportokban, összefüggések, a halmozottan hátrányos helyzet.

A mai magyar társadalomszerkezete a legfrissebb vizsgálatok alapján.

Társadalmi integráció, szegregáció fogalma, dilemmái.

Társadalmi egyenlőtlenség fogalma, okai, következményei. Szegénység mutatói, újratermelődésének okai. Az egyenlőtlenséggel és szegénységgel veszélyeztetett társadalmi csoportok és a veszélyeztetettség okai.

3.7.3.6.3 A társadalmi helyzet és az egészség összefüggései

Az életmód, egészség rizikó-magatartások, egészség szociológiai alapfogalmak.

A társadalmi egyenlőtlenségek és az egészségi állapot, illetve a rizikómagatartások összefüggései. Az egészségvédő faktorok: a társas kapcsolatok, a sport, a vallás, a reziliancia.

3.7.4 Portfólió tantárgy

98 óra

3.7.4.1 A tantárgy tanításának fő célja

A portfólió készítés című tanulási terület tanításának célja, hogy a tanuló munkáiból egy olyan gyűjtemény jöjjön létre, amely segítségével a tanuló tudása, teljesítménye, fejlődése nyomon követhető. A létrejött portfólió, amely a tanuló iskolai karrierjét, attitűdtulajdonosságait teljességében mutatja meg, és a szakmai vizsga részét is képezi. Fontos része a gyakorlati tevékenység, szakmai munkásság bemutatása, a gyakorlólóhelyen, önkéntes munka vagy munkaviszony során megismert intézmény, ellátotti csoport, eset dokumentációjának ismerete.

3.7.4.2 A tantárgyat oktató végzettségére, szakképesítésére, munkatapasztalatára vonatkozó speciális elvárások

3.7.4.3 Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Kommunikáció, magyar nyelv és irodalom

3.7.4.4 A képzés órakeretének legalább 0%-át gyakorlati helyszínen (tanműhely, üzem stb.) kell lebonyolítani.

3.7.4.5 A tantárgy oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Készségek, képességek	Ismeretek	Önállóság és felelősség mértéke	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
A portfólió készítése során alkalmazza a portfólió készítés alapvető ismeretanyagait.	Ismeri a portfólió készítésének célját, a portfólió funkcióját, tartalmi elemeit, formáját, készítésének menetét, az értékelés szempontjait.	Instrukció alapján részben önállóan		Irodai programcsomag ismerete, használata (Word, Excel, PowerPoint) vagy más prezentáció készítő program.
Kiválasztja a bemutatkozáshoz szükséges dokumentumokat, bemutatja saját magát, megfogalmazza, hogy miért választotta a szakmáját, milyen célokat kíván elérni, melyek a saját erősségei, és azok a tanulóval kapcsolatos kompetenciái, amelyek fejlesztésre szoruló területek.	Ismeri az írásban és szóban történő bemutatkozás szabályait, dokumentumait	Instrukció alapján részben önállóan	Belátja a portfólió készítés jelentőségét. Törekszik a megfelelő számú és mélységű, szakmához köthető dokumentum létrehozására. Alkotó módon, kreatívan vesz részt a munkában. Elfogadja a szakmailag megalapozott kritikai észrevételeket. Törekszik a kiválasztott intézmény bemutatására. Az ellátott vagy ellátott csoport jellemzőinek, helyzetének és problémájának, valamint szükségleteinek minél pontosabb, igényesebb bemutatására.	Irodai programcsomag ismerete, használata (Word, Excel, PowerPoint) vagy más prezentáció készítő program.
Megtervezi, előkészíti és elkészíti a portfólió dokumentumait. A dokumentumokat szerkeszti. Reflexiót ír	Ismeri a portfólió lehetséges dokumentumainak körét, a portfólió készítésének lépéseit	Instrukció alapján részben önállóan		Irodai programcsomag, kép- vagy videószerkesztő ismerete, használata
Rendszeresen vezeti, gondozza és gyűjti a választott intézménnyel, ellátott csoporttal, esetleg kapcsolatos információkat	Ismeri a az intézményi és a ellátottal kapcsolatos eseti adminisztráció tartalmát.	Instrukció alapján részben önállóan		Irodai programcsomag ismerete, használata (Word, Excel)
A portfólió lezárásaként összegzést ír	Ismeri a portfólió összegzésének tartalmi elemeit	Instrukció alapján részben önállóan		Digitális eszközök segítségével dokumentálás, beszámoló, összegzés készítése

3.7.4.6 A tantárgy témakörei

3.7.4.6.1 A portfólió készítés alapja

A portfólió értelmezése, célja, funkciója

A portfólió tartalmi elemei

A portfólió formája, formai követelményei

A portfólió készítésének menete

A portfólió értékelésének szempontjai

3.7.4.6.2 Bemutakozás, célkitűzés

Az írásban történő bemutatkozás szabályai, dokumentumai

Bemutakozó kártya, levél, önéletrajz, motivációs levél írása

A szóban történő bemutatkozás szabályai

A szakmai összejövetelek, konferenciák alkalmával történő képviselő, bemutatkozás, intézményének bemutatása

Intézménybemutató - általános ismertető, SZMSZ, személyi és tárgyi jellemzők bemutatása és kliensbemutató tartalmi elemei, szabályai

Egy kiválasztott ellátott életútjának bemutatása, illetve a szükséglet listájának feltérképezése gondozási és mentálhigiénés szemszögből, valamint a gondozási feladatok, a javasolt megoldások bemutatása.

Releváns szakirodalmak keresése, használatának módja, a hivatkozás szabályai

3.7.4.6.3 Dokumentumgyűjtés

A dokumentumok lehetséges köre

A portfólió készítésének lépései: a dokumentumgyűjtés tervezése, előkészítése, dokumentumkészítés, szerkesztés, reflexió. A gyakorlati munka, önkéntes munka, egyéb munkatapasztalatból fakadó anyagok, jegyzetek, szakmai dilemmák és önreflexiók gyűjtése. Versenyeken elért eredmények, szakmai disszeminációk: pl.: konferencia előadások, egyéb szakmai megosztások stb.

3.7.4.6.4 Összegzés, reflexió

Az összegzés tartalmi elemei

Összegzés (reflexió) írása

A gyakorlati és egyéb munkával kapcsolatos személyes élmények megfogalmazása a konzultációk alkalmával és a gyakorlati munkanaplóban is.

3.7.4.6.5 Felkészülés a szóbeli prezentációra

A prezentáció készítésének elmélete, a saját téma prezentációjának elkészítése

Az előadói készségek fejlesztése

Előadás retorikai kidolgozása és begyakorlása, a prezentáció vagy annak elemeinek gyakorló bemutatása

4 RÉSZSZAKMA

—

5 EGYEBEK

TARTALOM

1 A SZAKMA ALAPADATAI.....	1
2 A KÉPZÉS SZERKEZETE ÉS TARTALMA.....	1
3 A TANULÁSI TERÜLETEK RÉSZLETES SZAKMAI TARTALMA.....	9
3.1 Munkavállalói ismeretek megnevezésű tanulási terület.....	9
3.1.1 Munkavállalói ismeretek tantárgy 18 óra.....	9
3.2 Munkavállalói idegen nyelv megnevezésű tanulási terület (technikus szakmák esetén).....	11
3.2.1 Munkavállalói idegen nyelv tantárgy 62 óra.....	11
3.3 Szociális ágazati alapoktatás megnevezésű tanulási terület.....	15
3.3.1 Szakmai személyiségfejlesztés tantárgy 144 óra.....	15
3.3.2 Pszichológia tantárgy 72 óra.....	18
3.3.3 Egészségügyi ismeretek tantárgy 72 óra.....	20
3.3.4 Elsősegélynyújtás alapismeretei tantárgy 54 óra.....	23
3.3.5 Társadalomismeret tantárgy 72 óra.....	26
3.3.6 Szociális ismeretek tantárgy 144/144 óra.....	28
3.4 Mentálhigiénés feladatok megnevezésű tanulási terület.....	31
3.4.1 Mentálhigiénés alapismeretek tantárgy 197 óra.....	31
3.4.2 Egészség gondozás és mentálhigiénés rehabilitáció tantárgy 215 óra.....	33
3.4.3 Esetmegbeszélés és szupervízió a gyakorlatban tantárgy 189 óra.....	36
3.4.4 Szakmai gyakorlat tantárgy 194 óra.....	38
3.4.5 Pszichológiai alapismeretek tantárgy 184 óra.....	40
3.5 Szociális gondozás megnevezésű tanulási terület.....	43
3.5.1 Időskorúak támogatási feladatai tantárgy 180 óra.....	43
3.5.2 Geriátriai ismeretek tantárgy 84 óra.....	47
3.5.3 Geriátriai ápolási és gyakorlati ismeretek tantárgy 72 óra.....	50
3.5.4 Pszichiátriai betegek gondozási és gyakorlati feladatai tantárgy 112 óra.....	54
3.5.5 Addiktológiai betegek gondozási és gyakorlati feladatai tantárgy 120 óra.....	57
3.5.6 Fogyatékkal élők gondozási és gyakorlati feladatai tantárgy 104 óra.....	61
3.6 Egészségügyi ismeretek megnevezésű tanulási terület.....	65
3.6.1 Anatómiai és élettani ismeretek tantárgy 100 óra.....	65
3.6.2 Egészségügyi alapismeretek tantárgy 132 óra.....	69
3.6.3 A szakgondozó ápolási feladatai diagnosztikai és terápiás beavatkozások során tantárgy 99 óra.....	77
3.6.4 Elsősegélynyújtás tantárgy 45 óra.....	85

3.6.5	Ápolástani, gondozástani ismeretek tantárgy 166 óra	88
3.7	A szociális munka és a szociálpolitika alapjai megnevezésű tanulási terület ..	99
3.7.1	Szociális munka gyakorlata tantárgy 188 óra	99
3.7.2	Szociálpolitikai és jogi alapismeretek tantárgy 121 óra	102
3.7.3	Társadalomismeret tantárgy 36 óra	104
3.7.4	Portfólió tantárgy 98 óra	105
4	RÉSZSZAKMA	108
5	EGYEBEK	108